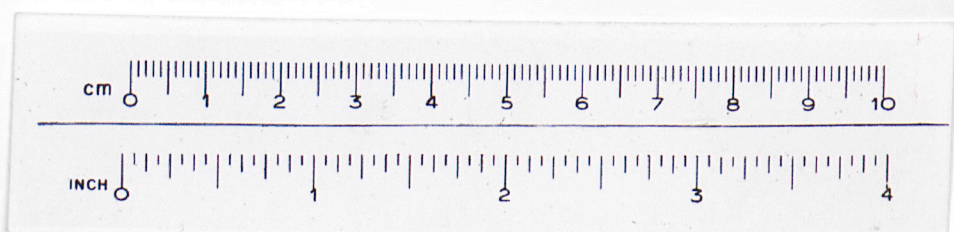
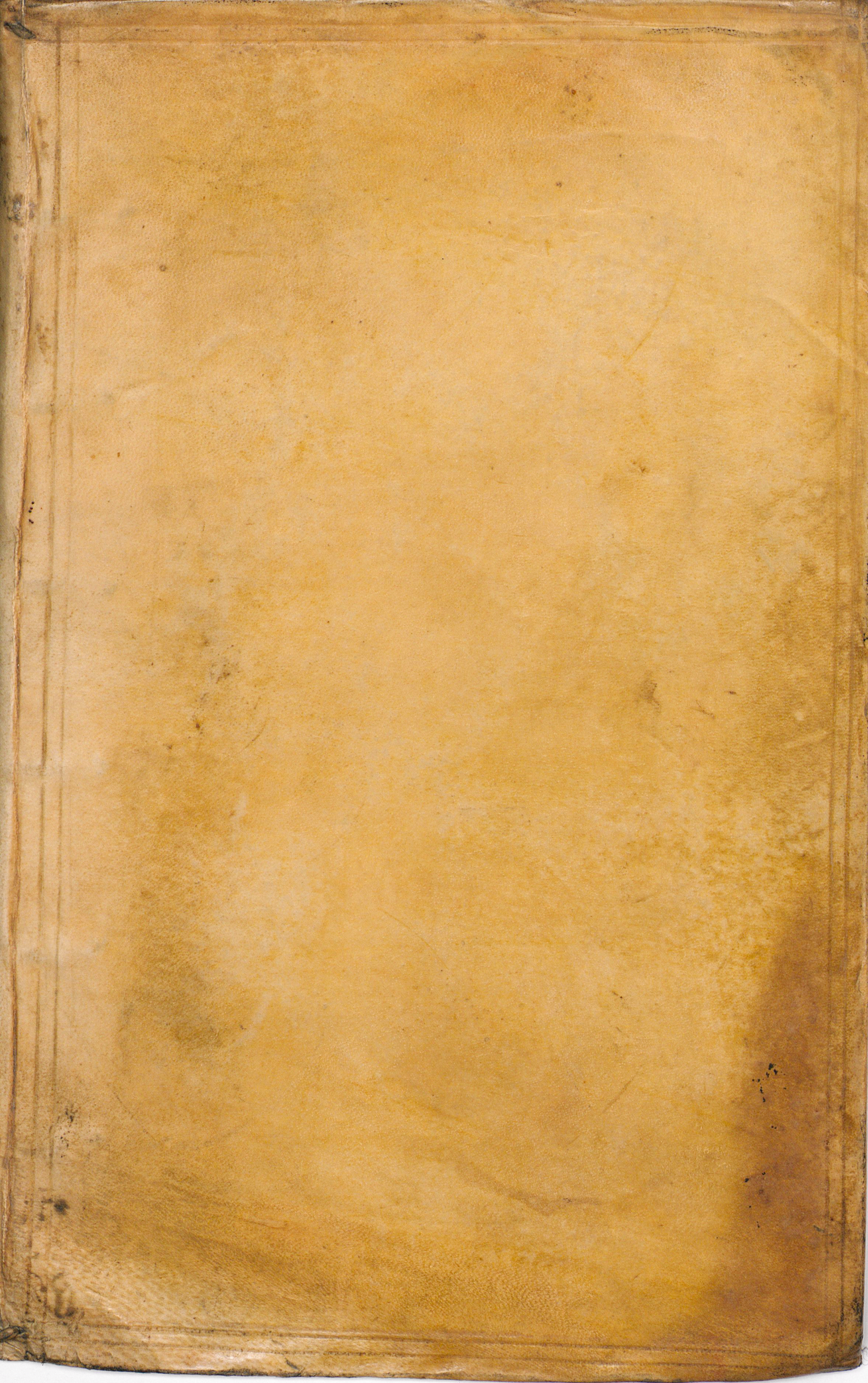

IT8.7/2-1993
MONR2009:04-01
Version 2

reference file available at <http://www.xrite.com/support/ezcolor>

J. Adri Pelosio
Epist. 2. Cal. An.
anno 1517.

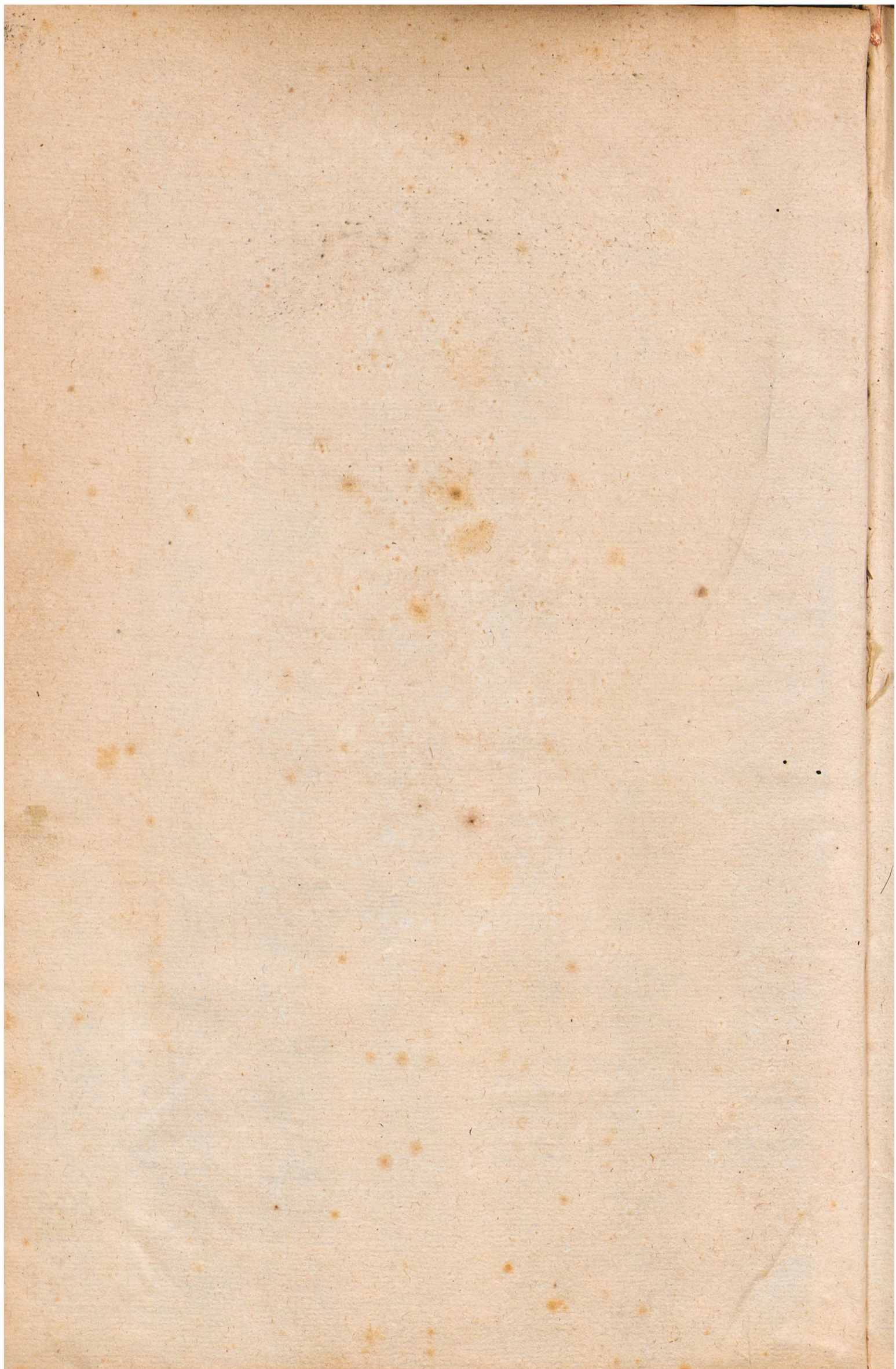
Titus et Serpente
Graeci dicitur in
Cybele Alexandri
1. contra Julianum
Pontani Philocula

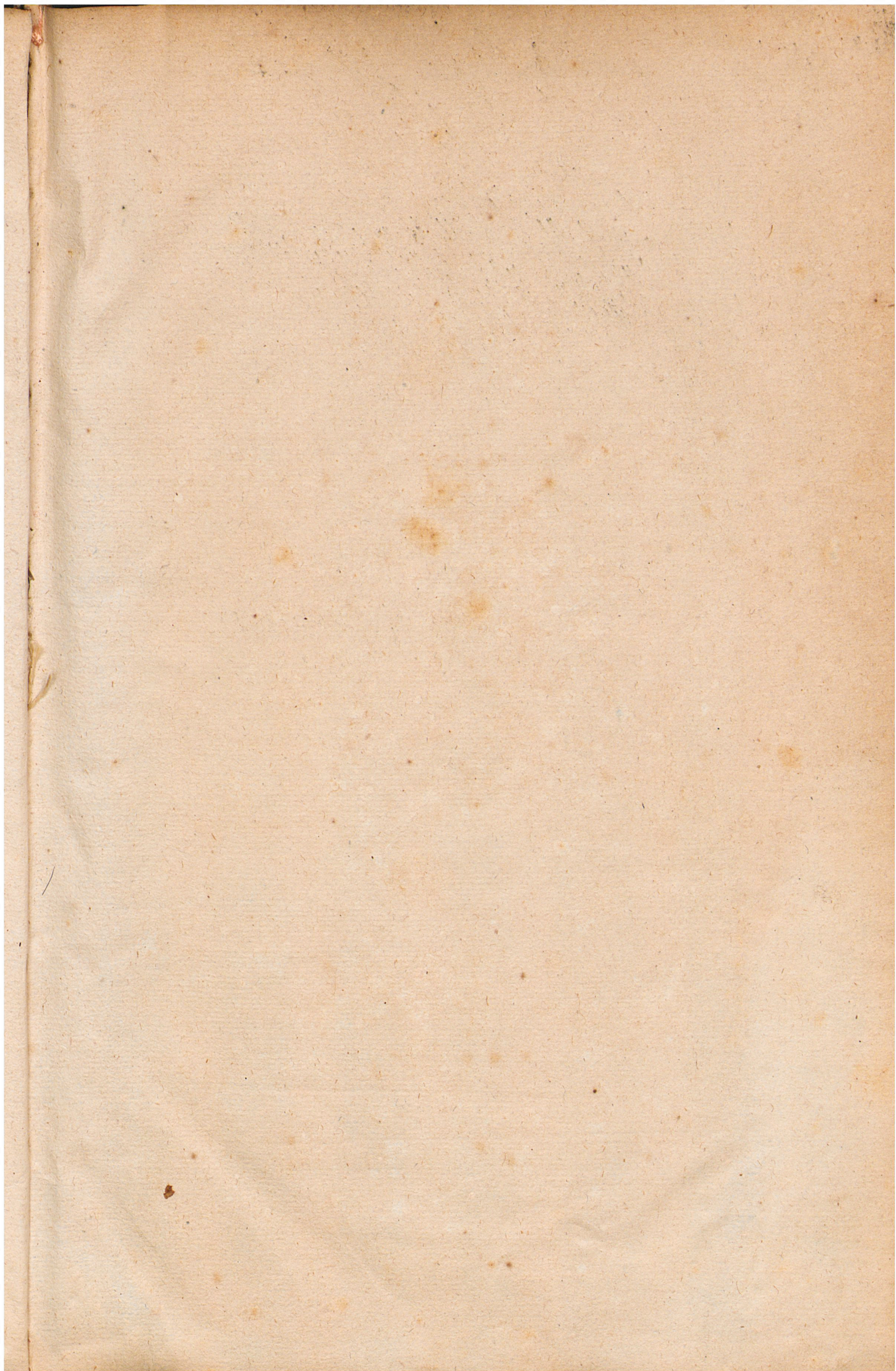
1359

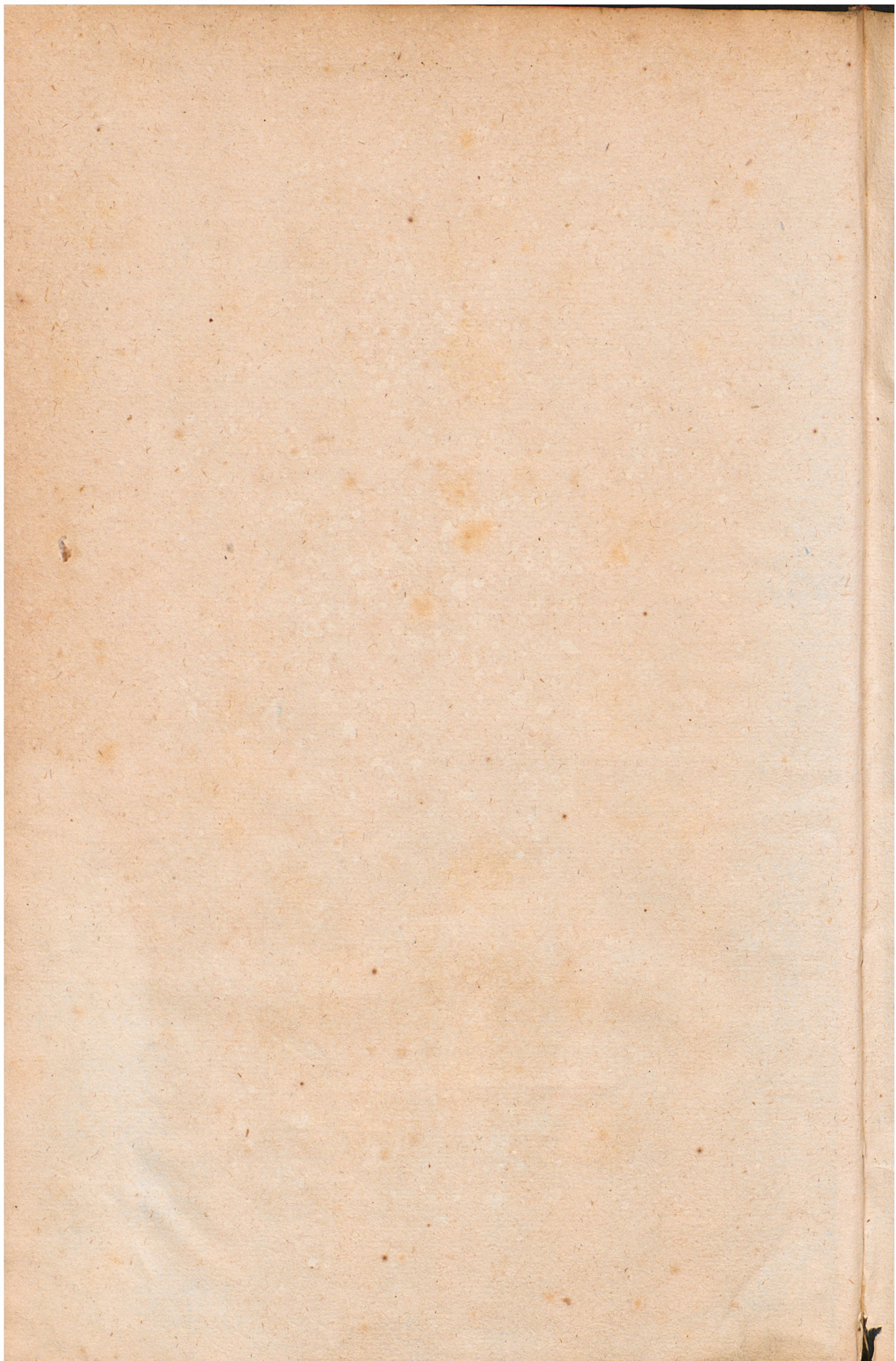
1793

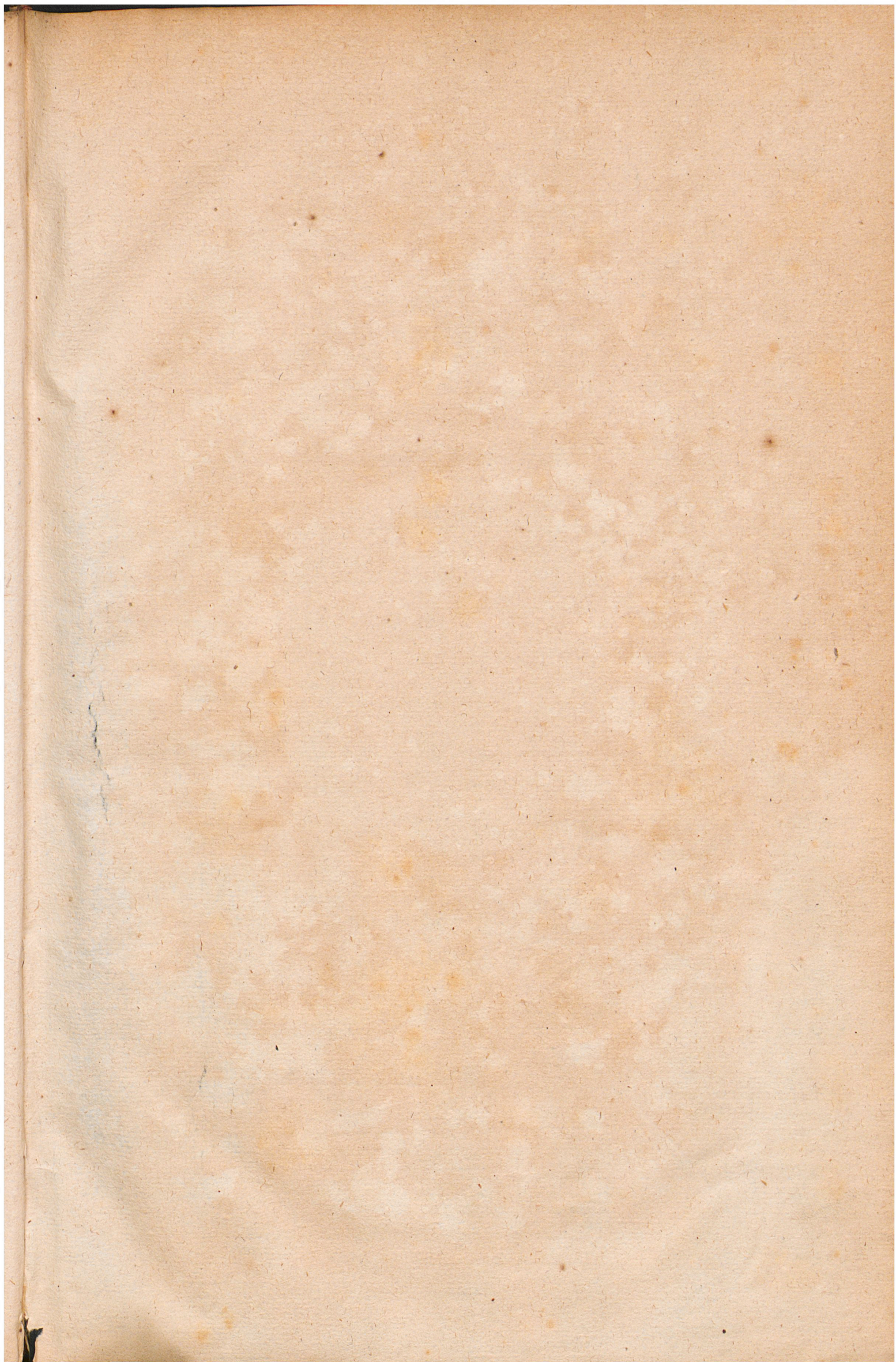
1202

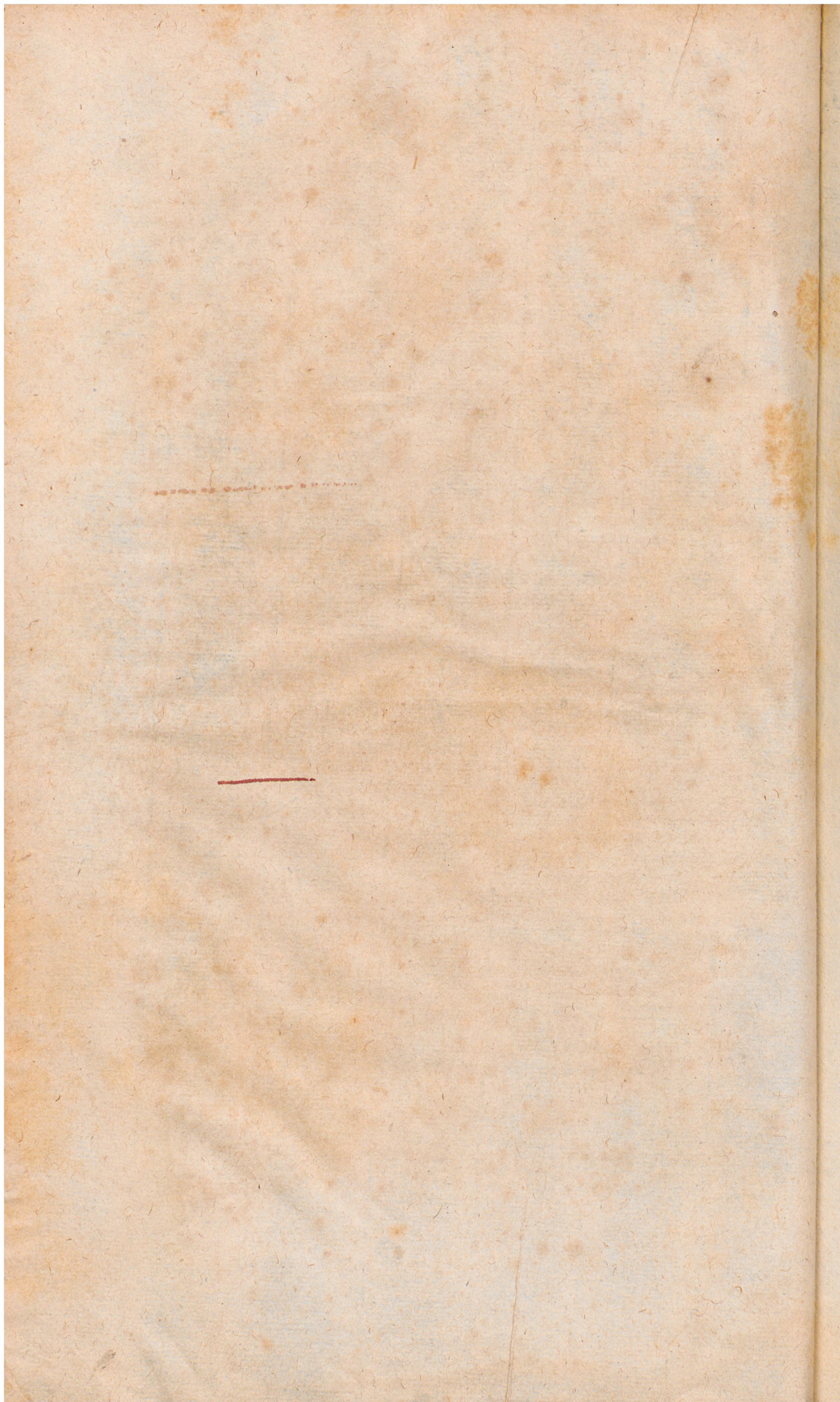

2: h.

SANCTI CYRILLI
ALEXANDRIAE ARCHI-
EPISCOPI ADVERSUS
IULIANVM LIBER PRIMVS:

Græcè nunc primùm editus ex codice manuscripto:

Cum interpretatione NICOLAI BORBONII.

PAUCA EMENDATA.

Pagina 2. in manuscript. τὸ ἀιπετάχθαι φιλεῖν
repositui πα.

Pag. 3. κατανενηγμένοι, lege κατανενηγμένοι.

Ibidem κατέπλεξε αὐτῶν τῶ πάντων ὑμῶν σωτήρης re-
petendum est pro proverbium καὶ τῶ πάντων ὑμῶν σωτή-
ρης, licet verbum compositum præcedat.

Pag. 7. κατὰ πλοῖν οἰόνται, vera lectio: OEcolampadius
perperam interpretatus est, despuendos pu-
tant, quasi legeretur κατὰ πλοῖν.

Ibidem εἰ δὲ μὴ εἰς ἅπαν ὑγιᾶς ἰσχίσατε μόλις, deest
aliqua particula.

Pag. 8. ὠπαρτου δὲ πελονησταιτες, OEcolampadius
Arto pro Otiarte, & hic quædam omisit in textu
Alexandri Polyhistoris, σαιροις pro annis verifimi-
le est hîc accipi, cuius vocis ignoratio OEcolam-
padium perpulit vt versum integrum inexplici-
tum præteriret, puto tamen peccari accentus, &
scribendum σαιροις, vt sit vocabulum numeri cu-
iusdam: Hesychius σαρὸς ἀειδμός τις ἄρα Βαβυλωνί-
οις.

Ibidem, in textu Abydeni OEcolampadius
præterit ista: decimo quinto die Desij mensis
δέσας est Iunius voce Macedonum.

Idib. ἐπίπε ὕαν ἐκόπασι, &c. OEcolampad. in
toto hoc loco valde hallucinatus est.

Ibid. ἐν σπαροῖσι, vox parum perspecta & fortè
perperam intrusa.

Ibid. πειλαπία ζυλών, &c. locus mutilus & cor-
ruptus.

Pag. 9. ἐν μόνῃ τῇ παρὸς ἀκπία τῇ repositimus γῆ.

Ibid. ἐρείπια putavit esse nomen proprium.

Ibid. in Chronico Eusebij non Europus, sed
Europus Sicyoniorum rex legitur.

Pag. 10. locus corruptus; Atlantem Promethei
modo filium modo fratrem nuncupat.

Pag. 11. ἀρπαγῶ τῆς Ἑλένης, puto κόρης, & esse
μνημονικὸν ἀμφοτήρια quod sequentia euincunt non
posse intelligi de Helena.

Ibidem, Tautanes legendum vt in Chronico
Eusebij non Tantanus.

Pag. 12. πλώ ἢ φονικῶν, lege φονικῶν, præter-
quam de homicidiis, quam lectionem confirmat
Plutarchi locus in Solone.

Ibid. manuscrip. habet ἐν ὄρει, fortasse legen-
dum ἐν ὄροις, vel ἐν μεδορείοις in confiniis Persarum
& Medorum.

Pag. 22. μελητημοῦ an potius μελλητημοῦ absque
cunctatione, non absque meditatione & conatu
vt alij, parum tamen refert vtro modo legas.

Pag. 25. κατὰ βαίτουσαν εἰς ἡμᾶς ἄρα Θεοῦ δόξαν, le-
ge ἀεί.

Ibid. ἀπαρξέσθαι ἐχοντες, deest negatio alio ἢ.

Pag. 27. ἢ ἐν σκίωσις ἀρχουμένων, lego ἀρχουμένων.

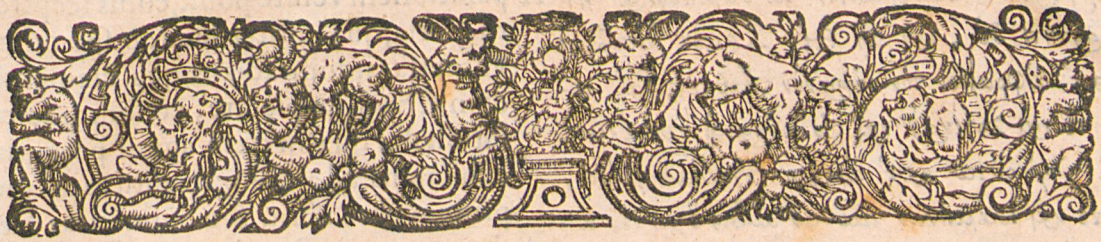
REVERENDISSIMO
ATQVE AMPLISSIMO
DOMINO D. IOANNI DAVY
DV PERRON SENONVM ARCHIEPISCOPO,
Gallia & Germaniæ Primati, &c. S.

ON fuit mihi deliberandum diu (Præsul maxime) cuius potissimum auspiciis, hoc quicquid est spei aut speciminis veriùs quàm iusti operis lucem adspiceret. Etenim siue titulum ipsum libri, qui Cyrillum Alexandria Archiepiscopum præfert, legerem: statim in mentem tui veniebat, qui eodem insignitus dignitatis nomine, haud sine magno ad hanc fortunam virtutum ac meritorum concursu, in Ecclesia suspiceris. Siue causam & authoramentum huiusce mei laboris cogitarem, inharebat animo nusquam delenda illustrissimi Cardinalis fratris tui memoria, cuius excessu nuper, & Ecclesie solem occidisse, boni omnes, graui desiderio testati sunt, & si qua antea fuerat, istorum studiorum alacritas amisso fautore & patrono, nobis elanguit. Is quattuor abhinc annis luculentâ illâ suâ & plena authoritatis voce, mediocritatem industriae meæ, cuius nonnullus usus esse posset vertendis Patribus Græcis, synodo commendauit, euntibus in eius sententiam frequentibus qui tum aderant, Episcopis: ut quacumque ex eo affulsit synodi liberalitas, illius relationi & iudicio præcipuè accepta ferenda sit. Tanti viri felicissimæ memoria, cum me multis nominibus obstrictum esse sentiam, tibi qui hereditatem illius creuisti, quin reus debendi sim planè dubitari non potest. Iura enim omnia germani ad te deuoluta sunt, cuius herclè vita, cum magnis undique Dei ac fortunæ muneribus cumulatissima fuerit, nihil tamen fortunatius habuit quàm quod te tali fratre, supra insitos naturæ affectus, tanta morum & voluntatum similitudine coniuncto vteretur. Nec ille nesciebat dictum illud Longi Sophistæ $\kappa\rho\sigma\tau\iota\omicron\nu\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \beta\epsilon\tau\epsilon\rho\upsilon\delta\omicron\nu\ \alpha\delta\epsilon\lambda\phi\omicron\delta\ \kappa\tau\eta\mu\epsilon\ \sigma\omicron\delta\epsilon\nu$. Quare designato te successore suo & relictis tot admirabilis doctrinae ingenique monumentis viuus pariter ac mortuus posteritate sua atque gloria frui visus est. Nunc verò hereditario iure tui dominij fiet quicquid hinc operæ aut est, aut porro Dei ope à nobis præstabitur, quod ut pari ac ille benevolentiam complectaris, tuæque authoritate foueas, non meo sed Diui Cyrilli merito rogandus es. Cuius scriptoris cum tanta sit apud omnes authoritas, eum passim audiri suam

linguâ loquentem & rei litterariæ & Ecclesiæ plurimum interest, nec ultra ferendum
multa eius opera in Bibliothecis & membranis delitescere, quæ Græco textu non edito,
tantum per suspectos aut minus idoneos interpretes ad communem notitiam peruene-
rint. Quod cum præclare intelligeret synodus, commentariorum libros in Euange-
lium Ioannis Græcè edendos & in Latinum sermonem transferendos censuerat: co-
dicem etiam manuscriptum illustrissimus Cardinalis frater tuus Româ ad se missum
in id negotij communicabat, quod exemplar nunc penes R. P. Frontonem Ducaum
virum doctissimum esse arbitror. Et is quidem hanc prouinciam sibi reseruat: sed quia
quattuor intermedij libri desiderantur, datis ad viros doctos qui Bibliothecarum cu-
stodiam habent, in Italiam & Germaniam litteris, expectat ut alicunde hæc lacu-
na sibi suppleatur. Cæterum qua est humanitate, alium librum manu exaratum
Cyrilli aduersus Iulianum aliquandiu mihi commodauit, verum nobili Belga quodam
à quo hunc utendum acceperat, repetente, ulterius eius copia fieri mihi non potuit.
Spondet tamen se propediem illud idem exemplar è Belgio recepturum, mihi que fore
ex eo incæpta ad exitum perducendi potestatem. In his autem libris etsi nihil eorum
continetur quæ hoc tempore scissâ male concordia in religione controuersa sunt, tamen
quia veritatem & antiquitatem Christianæ fidei propugnant, gentilesque suis ipso-
rum literis quasi suo gladio ingulant, merito in pretio esse debent. Versantur enim in
eodem prope argumento cum innumeris Græcorum & Latinorum scriptoribus, Tatia-
no, Clemente Alexandrino, Arnobio, Iulio Firmico, aliisque quos referre mora sit,
qui aliena refellendo, nostra quoque confirmare visi sunt. Citant præterea non paucos
scripturæ locos, quorum nonnullis, non communem, quod tamen melius fuisset, sed no-
stram versionem nimiam festinatione adiunximus, vitatâ scilicet consulendi quas vul-
go vocant Concordantias, morâ: quâ in re culpam deprecari ut Albinus ille, quàm
culpa carere maluimus. In secundam tamen ut aiunt nauigationem, & in secundas
curas quæ sapientiores esse solent, limatiora omnia & accuratiora promittimus, gnari
& corrupta esse in manuscripto plurima, & historias hinc atque fabulas alicubi vitia-
tas, quibus nondum aut ope codicum aut sagacibus coniecturis afferri medela potuerit.
Ut ut se res habeat, satis exiguo hoc missu profectum putabimus, si tibi Antistes reue-
rendissime, aliqua saltem inde obsequij nostri ratio constiterit; addideris verò pluri-
mum ad vetera beneficia, si apud amplissimam synodum tua commendatione hunc
præcursorem libellum adiuueris: nam quin omnis victima istâ manu cæsa facile litet,
nullus ambigo. Vale Lutetiæ. Idibus Maij 1619.

Tibi addictissimus cliens,
NICOLAUS BORBONIUS.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ
ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙ-
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΧΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟ-
χειον βασιλέα Θεοδοσίῳ.

BEATI
CYRILLI ALEXANDRIÆ
ARCHIEPISCOPI AD RELI-
GIOSISSIMUM CHRISTOQUE ADDI-
CTISSIMUM IMPERATOREM THEODOSIVM.

PRAEFATIO.

VSCVLTANDA A
prorsus & eximia
sunt omniq. præ-
dicatione maio-
ra, præclara sancti
vestri principatus
acta fœlicésque
successus: quip-
pe qui pietatem incomparabilem, non
secus ac hæreditatem aliquam à maiori-
bus acceptam, inuidiæ telis illæsam at-
que impenetrabilem conservaueritis:
maximè propter vestrà in optimis qui-
búsq. rebus paternæ auitæque dex-
teritatis imitationem, quod cum in præ-
sentia perspicuum cernitur, tum verò
mihi propositum est de vobis ipsis, ser-
uatoris nostri verba usurpare: Dixit e-
nim: non potest ciuitas supra montem
posita latère: nam res sursum elatas ac
eminentes quodammodo id consequi-
tur, vt sint vndique conspicabiles. E-
nimuerò nihil est penitus quod cum ve-
stra serenitate paria facere, aut in com-

ΞΙΑΚΟΥΣΤΑ μὲν
καὶ εὐαίρετα καὶ πύρα
λόγου πλοῦτος τὰ τῆς
διαγωγῆς ὑμῶν βασιλείας
καπορθώματα, καὶ ὁ ἀ-
σύκριτον εἰς δισέβειαν
ὡς τῶν πᾶσι κληῖρον εἰς
ὑμᾶς αἰῶθεν καθάβαινοντα τοῖς ἐκ φθόνου
βέλεσιν ἀνίκητον τετηρήκατε, διὰ ὃ ἐφ' ἅπανσι
τοῖς ἀείσοις δεξιόν, καὶ πατρῶον ὑμῖν, καὶ ἐπὶ
παπῶων ὡς βύβα τούτοις ὁρᾶται ἀφ' ἀφανείας
καὶ μὲν παρέκειται, καὶ ἐφ' ὑμῖν αὖτις τὰς τῆς
θεότητος ἡμῶν ἀρμόσας φωνάς· ἔφη γὰρ, ἔδύ-
ναται πόλις χρυσεῖω αἰ ἐπὶ μῶ ὄρει κειμένη
ἔπεται * γὰρ αἰεὶ τοῖς ἡμετέροις ὑψοῦ, ὁ ὡς οὐρανὸς
πῶν. τί δὲ ἀνὴρ γένοιτο τῆ ὑμετέρῃ γαλιωότη-
τι ὁ ἰσοβαλοῦν; ὁ δὲ ἐν πορτελῶς· διελήλακε
γὰρ εἰς λήξιν πῶν ἀνώγει τῆ ὑμετέρων
σηκῶτων ὁ δὲ κρεῖς, τῆ μὲν τῆς βινομίας

Φαιδρότητι παλαιαγράβιον τὰ σύμπτωρα· ἢ-
 μερότητι δὲ, καὶ τῇ εἰς Χριστὸν ὀσεβείᾳ
 * κατευ- * κατ' ὀφθαλμὸν τὸν οὐρανὸν, ἑυτέστι τὰ ἀ-
 φραϊνοί. νω τὰ καὶ λογικὰ καὶ ἐν οὐρανῷ διδάμεις.
 ἐπεὶ γὰρ οὕτω κατ' ἀμφω τεταυμασμένοι,
 ὥστε καὶ ἰσάμυλλον πλὴν ἐν αὐτοῖς ἔχοντες ἀ-
 ρετιῶν, θυφημίας ἀπάσης νενικήκατε ἔσπον.
 ἀναθήματα μὲν οὖν πρὸς ἑτέρων τὰ εἰς ὑ-
 μαῖς, ὃ φιλόχρηστε βασιλεῦ Θεοδόσιε, νί-
 κη φαίνοι καὶ φωνῇ χερσῶν καὶ τὰ δι-
 ὶν ἀν' οὐκ ἀπεικότως τὰ βασιλέων κερὰτη
 κατὰ χερσῶν ἐδῆ δὲ καὶ παρὸς ἑμῶν τῶν
 πλὴν θεῶν λαχόντων ἱεροσυλῶν, παροσμί-
 ζουσα βίβλους τὰς ὑμῶν γὰρ τῆς τῆς Θεοῦ
 δόξης δι' ἡμᾶς στυγεργημάτων. φίλον γὰρ πρὸς
 ὑμῖν ἀεὶ καὶ σιωήτες καὶ πολυθυκτον ἀλη-
 θῶς ὁ συγκροτεῖν αὐτῶν, καὶ τοῖς μὲν κα-
 τὰ πρῶτον ὅπως ἐμπροσθοῦντας αὐτῇ, βδε-
 λυραῖσιν ἠγάσθη, καὶ ἐν τῇ τῆς πολεμικῶ-
 τῶν ποιείσθαι μίση· πημῆς δὲ ἀπάσης ἀ-
 ξιοῦν τοῖς, ὅσοι παρ' αὐτῶν εἰς δόξαν Θεοῦ
 φροσῶν ἔλθοντο καὶ λαλῶν. ἀγιοφρεπῆς δὲ καὶ
 τῆς φαίνο ἀν' εἶ) ὁ πλεονέκτημα καὶ τῆς
 αἰοιδίμοις ὑμῶν κρυφαῖς ὅτι μάλιστα παρῶν
 δέσταρον. ἔφη γὰρ που Ἰαλλων παρὸς τὸν τῶν
 ὅλων φησὶ Χριστὸν ὁ θεοπέσιος παρῶν
 Δαβίδ· οὐχὶ τοῖς μισοῦντας σε κύριε ἐμίση-
 σα, καὶ ὅτι τοῖς ἔσπον ἑξιστακόμην, τε-
 λεον μίσος ἐμίσησα εἰς ἔσπον ἐχθρόν τοι.
 ἔχθρὸν δὲ σφόδρα καὶ ὁ εἰκὸς ὁ λόγος. ὡσπερ
 γὰρ πῆς εἰς ὑμᾶς θυνοίας ἐναργῆ ποιεί-
 ται πλὴν ἐνδῆξιν τὰς ἀπτεταῖσθαι φιλῶν οὐκ
 οἶδ' ὅπως ἐκ πολλῆς ἀγᾶν ἐμφορησίας οὐκ
 ἀγαπᾶν ἐλομῶν· ἔτω τ' εἰς Χριστὸν ἀγάπης
 ὁ γνήσιον ἐκφύωειν δὲ ὁ τοῖς τὰ αὐτῶν ἀγα-
 βεληκοῖσι ἀπφέρουσαι νερικῶς, μονονουχῆ
 βοᾶντας τὰ καὶ λέγοντας ὁ παρὰ τῇ θεοπνεύτω
 γραφῇ, ζηλῶν ἐζηλωκα ὃ κελίω. ὅποια δὲ πῆς
 ὅστιν ἢ τ' πρὸς ἐμοῦ λόγων εἰς ὑμᾶς ἀγάπης, ἀ-
 νακαῖον εἰπεῖν. καὶ μοι νεῖματα συνηώμην ἐλο-
 μῶν λέγων οὐ κατὰ βασιλέως * μόνον ἀλλ' ὑμῶν
 γὰρ τῆς δόξης τῆς Χριστοῦ τῆς μεγάλου βασιλέως
 συνητῶν τε τῶν ὅλων τὰς ἰδίᾳ πατεῖ.

A parationem venire possit, cuius scepro-
 rii gloria, quā iustitiæ luce ac splendore
 vniuersa circumradians, quā clementia
 & in Christum pietate, cœlum hoc est
 rationales quæ in cœlo agunt potentias
 exhilarans, ad altissima cœlitū loca iam-
 pridem peruaserit. Sic enim circa hæc
 duo peræquè estis admirabiles, vt vestra
 virtus vtrimque sibimetipsi velut æmu-
 la, & in æquilibrio sita, omnem lauda-
 tionis modum sit supergressa. Quamo-
 brem ab aliis quidem ὁ Christianissime
 imperator Theodosi, donaria vobis vo-
 riuasque imagines, victoriarum monu-
 menta, coronas, plausus, gratulationes,
 B aliâque id genus quibus haud absurdè
 regum supremus apex & potestas deco-
 rari solet, à nobis quibus diuini cultus
 prouincia sorte obtigit, offerri libros de
 gloria Dei, quoad eius fieri possit opti-
 me cōscriptos oportet: vtiq. cum omni
 voto, affectu & cura in eam promouen-
 dam constituendâque incumbatis, eos
 qui animi vitio ac temulentia illam tan-
 tisper violate audeant, execrandos & a-
 bominabiles ducatis, ac loco infestissi-
 morum hostium habeatis: contra maxi-
 mo dignemini honore, quicumque ali-
 quid ad Dei gloriam pertinens cogitare
 & loqui susceperint. Id vero cū subli-
 mitati vestræ conuenientissimum, cū
 C audacter dixerim, magnū in sanctimo-
 niam progressus & exuperantia esse ar-
 gumentum: siquidem diuinus propheta
 Dauid alicubi ad Christum rerum om-
 nium seruatorem concinens ait. Nun-
 quid Domine ofores tuos odi, & super
 inimicis tuis extabescebam: extremo
 odio exofus sum, & inimici fuerunt mi-
 hi. Qui sermo non parum in se habet
 probabilitatis. Vt enim quis euidentis at-
 que efficax suæ erga vos beneuolentiæ
 præbet documētum, cū amat sese op-
 ponere his, qui ex multâ turbulenti ani-
 mi sinisteritate contrarias amoris & cari-
 tati partes susceperunt; sic strenuè & a-
 nimosè obuiam ire conatib. eorum qui
 Christianum nomen traducunt & ca-
 lumniantur: idque propemodum dicē-
 do ac inclamando strenuè illud quod in
 scriptura diuino afflatu editâ continetur,
 zelando zelatus sum Domino, certè
 non obscurum ingenuæ erga Christum
 charitatis extiterit testimonium. Qua-
 lis vero sit meorum ad vos sermonum nuncupatio
 necesse est exponere. ac primūm
 dabitis mihi veniam instituenti dicere non magis
 contra regem, quàm pro gloria
 Christi magni regis vniuersæ rerum naturæ
 simul cum patre suo imperantis. cui

* κατευ- φραϊνοί.

* al. μάλ- λου.

foli competat effari, per me reges regnant. Is enim ipse est gloriæ dominus in cœlo & in terra, proindeque consequens est; & necessarium, uti nos qui diuinorum dogmatum propugnatores ab eo constituti sumus, volentibus eius gloriam lædere opponamus acres ad resistendum sermones, & cum iis qui fortè illos legent vtilis ac salutare, tum verò promptum præsensque auxilium afferentes iis, quibus cor imbecillum facile quò minimè oportuit transuersum rapitur, ac veluti baculum vestigia rite ingredientiam in fide sustinere idoneum, ad figendam altius & inconcussam seruandam rectæ fidei traditionem. Quis verò est qui aduersus Dei gloriam pugnavit? certè varij variis temporibus oborti sunt, ad id stimulante Diabolo impulsif: præ cæteris vero Iulianus ille imperij fastu & supremæ fortunæ ornamentis illustratus, sed Christum regni & potestatis dominandi datorem esse, ignarus. Qui cum priuatæ vitæ tempore credentibus annumeraretur, sancto baptisinate lustratus & in sacrorum librorum lectione exercitatus, postmodum nescio quo pacto nefariorum & superstitioni Ethnicæ addictorum hominum consuetudine deprauatus, de defectione consilia hausit, mox adnitente Satana, ad Græcorum ritus abreptus, quique sanctis Ecclesiis ac monasteriis innutritus fuerat, impurorum dæmonum seruus effectus est. Bonos quippe mores corrumpunt consortia praua, ut ait sapientissimus Paulus. Iis verò qui stabilem tenere mentem & rectæ fidei traditionem non secus ac margaritam seruare apud animum volent, suaserim, ne vllam ad se accedendi aut loquendi potestatem faciant Ethnicæ superstitionis hominibus: scriptum est enim, cum sancto sanctus, cum innocente innocens, cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris. Cum igitur egregius Iulianus mira naturæ munere, facundia polleret, aduersus communem nostrum omnium seruatorem linguam exacuit, tresque libros contra sancta Euangelia & venerandum Christianorum cultum composuit, quibus & plurimos concussit, &

A ὧσφι δὲ ὑπέπει καὶ μόνῳ ὁ χριῶν λέγει, δι' ἐμοῦ βασιλεὺς βασιλεύουσι. καὶ γὰρ ἔστιν αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος, ἐν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔστι πόντω ἀκόλυτον τε καὶ ἀταλκῆτον. τοῖς τῶν ἱερῶν δογματῶν σωσασιπας ἰμαῖς δηλονότι παρεχεχρησμένοις εἰς τὸ πρὸ αὐτοῦ, τοῖς ἀδικεῖν ἐθέλουσι τὴν δόξαν αὐτοῦ πῶς σιωπαρβλὴν ἰχθυόσας ἀποπρασῆσαι λόγους, καὶ οἷσφι δὲ γήρουντο παρὲς καλεῖτο τοῖς ἐντευξομένοις, καὶ τοῖς μὲν δι' ὧσφι κίμειον ἔχεισι τὴν καρδίαν καὶ ἐφ' ἃ μὴ παροσῆκεν ἐπιμότατα σιωπαρπαρβλῆν, ἐπιτικῶρημα χρειωδέσασιν.

B τοῖς γε μὲν βεβηκόσι παρὲ τὴν πίστιν βάλδος οἰά τις ἀέχην ἰχθυόσας, παρὲς γε ὁ χριῶν διαπεπῆρηται μειζόνως καὶ ἀκράδδων ἔχην τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν παρὰ δόξιν. τίς οὖν ἀρεῖ ἔστιν ὁ τῆς ἱεροῦ δόξης μαμαχιμῶς; πλῆθοι μὲν οὖν ὅσοι καὶ χερσὶς, οἱ παρὲς γε τὸ πρὸ τῆς τῆς διαβόλου σαμῆτητος κατὰ μνηζμένοι, μάλιστα δὲ πρῶτων ὁ τοῖς τῆς βασιλείας ἀρχίμασιν ἐμπαρέφας ποτὲ Ιουλιανὸς ἀγροήσας δὲ τὸν τῆ βασιλείας ἔ τὸν διῶαδῶ κρατεῖν δοτήρα Χριστὸν. ἰὼ μὲν γὰρ παρὲ τῆς τῆ βασιλείας χερσὶν τοῖς πιστεύσασιν ἐλαίθμιος.

C ἠξιώθη δὲ καὶ ἀγίου βαπτισματος, ἐνίσκητο ὁ καὶ βίβλους τῆς ἱεραῖς. ἀλλ' ὅτε οἱδ' ὅπως ἀνδρες αὐτῶ μισροῖτε καὶ δισδαίμονες γερονότες γνῶμαι πῶς ἔσφι γε τῆς ἀποστασίας κατὰ κῆθμ λόγους. εἶπε σιωπλὸν εἰς τὸ πρὸ λαβόντες τὸν Σατῶμα πρὸ κίμειον εἰς τὰ ἑλληνῶν ἔσφι, καὶ λατεῖν ἀπέφλωαν δαμνῶν ἀκαθάρτων, τὸν ἀγίαις ἐκκλησίαις, καὶ μόναστηλοῖς ἐν τε δραμμένον. φηλεροσι γὰρ ἠσκη χρεσῆ ὁμιλία κακαί, κατὰ φησὶν ὁ πρῶσσοφος Παῦλος. χριῶν δὲ φημὶ τοῖς ἐδραῖον ἔχην ἐθέλουσας φρονημα. καὶ τῆ ὀρθῆς πίστεως τῆ παρὰ δόξιν κατὰ τῶν πῶ μὲν γαρίτω τηροῦσας εἰς νοῦν, μηδεμίαν διδόναι πρὸ εἰσδυσιν ἠχρῶν πρὸ ρήσας τὸ πῶν τοῖς ἐθέλουσι δισδαίμονην. γέγραπται γὰρ, μὲν ὁσίου ὁσίου ἔσφι, καὶ μὲν ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔσφι, μὲν ἐκλεκτῶ ἐκλεκτὸς ἔσφι, καὶ μὲν φρεβλῶ δὲ παρὲ φησ. ἔχων πόντω βίβρα τῆ γλωτῆσας ὁ κερὰ πῶσας Ιβλιανὸς, κατέσκηξεν αὐτῶ καὶ τῶ πρῶτων ἠμῶν ὁσῆσας Χριστὸν. ἔ δὴ τῆσας συγέγραφε βιβλία καὶ τῆ

ἀγίων διαφελίων καὶ καὶ τῆ βίβρα τῆ Χριστιανῶν ἀρησκείας. κατὰ σῆσας δὲ δι' αὐτῶν πολλοῖς, καὶ

ἠδίκηκεν οὐ μετρίως. οἱ μὲν γὰρ ἐλαφροί τε καὶ ἄπειροι οὐκ ἐπιπίστοι ῥαδίως εἰς τὰ αὐτὰ ἔγλυ-
κὺν τοῖς δαίμονις γίνονται θήραμα ἰουδαίου-
ται δὲ πως εἶδ' ὅτε καὶ οἱ βέβηκότες ἐν πίστι.
νομίζουσι γὰρ αὐτὸν τὰς ἱεράς καὶ θείας εἰδένα
γραφάς ἐπέειπε ἔξ αὐτῶν τοῖς ἰδίοις λόγοις
παμπόλλοις ἑπισηρῶν τὰς μὲν τυρίας καὶ τὰ
μὴ εἰδῶς ἀλέγει. ἑπὶ δὲ πλείστοις ἕνεκ τῶν
διδασκαλῶν, τοῖς τὰ Χριστοῦ φρονέουσι ὡς
τυχεύοντες ἀπὸ τῆς καὶ κατὰ κατανοητικῶν
τὰς ἐκείνου καὶ ἰδιότητος ἑσθλαλλόμενοι συγ-
γραφεύς· φάσκοντες ἀπερὶ σελήων αὐτῶν ἔχειν
τὴν δεινότητα καὶ σοφίαν πᾶποτε τῶν πρὸ ἡμῶν
διδασκάλων ἢ ἀντιπεῖν ἰσχυρῶς, ἢ γυνὴ ἀνα-
τρέψαι τὰ αὐτὰ· ὡς περὶ τῶν εἰρησίων εἰς τὸ πολ-
λῶν καὶ δὴ καὶ θαρσήσας λέγουσι τὰς θεῶν, καὶ
νῦν πορθίου καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου κα-
θήκα μὲν ἐμμετὸν ἐπὶ γε τὸ δεινὸν καταπα-
σαι μὲν ὄφρην ἐλλεικτικῶς καὶ τῆς τῆς Χριστοῦ
δόξης ἐπαυρομένη· ἐπαμύνα δὲ ὡς ἐν τοῖς
ἠπατημένοις. καὶ πεπλανημένων ἀποφύω καὶ
τὰς θείας ὅσα εἰδῶτα γραφάς, τὸν τῆς πρώτων
ἡμῶν ἑπισηρῶν Χριστοῦ κατηρησάμενα. ἀνατέ-
θηκα δὲ τοῖς ἑσθρὸν πύπου λόγοις τῆς φιλο-
χρίστου ἑσθραβασίας τῆς ὑμῶν κερυφῆ καὶ αἰεὶ φυ-
λάτῃ θεὸς ἐν ἀκλονήτοις βίθυμιας κατευμε-
γαλοδοσῶν ἐχρῶν, καὶ πᾶν τὰς ἐχουσαν ἑσθρὸν
πύδας, καὶ εἰς πύδας παίδων ὡς ἀπὸ ἐμπου-
σαν. πῶς διαγῆ βασιλείας κατὰ μόνοντος τῆς
Χριστοῦ δι' ἑ, καὶ μὲν ἑ τὰς θεῶν καὶ πατε-
ρὶ δόξα σου ἀγῶν πύθυμια εἰς τοῖς ἀγῶνας
ἀμῶν.

A non mediocre fidei detrimentum im-
portavit. Nam leues ac mobiles faci-
le in eius errorem prolabuntur, atque
in dulcem dæmonibus prædam cedunt:
nonnunquam & commouentur ij qui
à fide nusquam exorbitarunt existiman-
tes cum sacras & diuinas scripturas nos-
se, quod multa ex iis testimonia licet
non intelligens quæ dicat, suis scriptis
ac dissertationibus inferferit. Quando-
quidem vero complures gentilium, vt
in Christianum aliquem inciderunt,
fursum ac deorsum multa deblateran-
tes obtendunt eius scripta, tantamque
illis eloquentiæ vim inesse iactant, vt
nemo vnquam nostrorum doctorum ea
refellere potuerit aut euertere: ego
multis suadentibus; confisus potissi-
mum Deo dicenti: Ecce nunc ambu-
la & aperiam os tuum: in animum in-
dixi Græcum illud supercilium ad-
uersus gloriam Christi elatum esse con-
uellendum, succurrendum deceptis
quantum fieri possit, ac seruatoris no-
stri Christi accusatorem non solum er-
roris, sed & scripturarum ignorantia
conuincendum: Quod opus in nomi-
ne celsitudinis vestræ Christi ac pieta-
tis studiosissimæ apparere volui identi-
dem Deum obsecrans, vti eam in soli-
da & inconcussa tranquillitate animi
semper victricem ac hostes pedibus sub-
iicientem, imperiûmque sanctum in-
natos natorum transmittentem conser-
uet, annuente Christo per quem, &
cum quo, Deo patri & spiritui sancto
laus honor in sæcula. Amen.

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including the word 'Amen' and other illegible words.]

Sancti Patris Nostri

CYRILLI ALEXAN-
DRIÆ ARCHIEPISCOPI
pro sancta Christianorum relli-
gione aduersus libros athei Iu-
liani.

LIBER I.

ORDATIS & sa-
gacibus diuináq; do-
gmata callentibus
viris, veritatis pul-
chritudo admiratio-
ni est, neque quic-
quam antiquius du-
citur, quam parabo-

lam aliquam & obscuram orationem, di-
cta sapientum ac ænigmata posse intelli-
gere: vsque adedò vero diuinis scripturis
attento erectoque animo incumbunt, vt
totas perfusi animas diuino lumine, ac
præterea suspiciendum iustæ legumque
obseruantissimæ vitæ decus adepti, cæte-
ris porrò salutis supremæque vtilitatis pa-
rarij ac conciliatores existant. Scriptum
est enim fili si tibi sapiens fueris, sapiens
esto & proximo tuo. At deprauati corde,
nullaque animum imbuti experientia,
omninóque diuinæ lucis expertes, aduer-
sus pietatis placita insurgunt, & ore su-
perbo nimium quantum ineffabili gloriæ
insultant, contumeliosisq; vocibus emis-
sis, iniustitiam in altum loquuntur, vt
Dauid in psalmis cecinit. Quos ego exi-
stimo hanc insanire insaniam & hoc labo-
rare morbo ex nimia inscitia & mentis
stupore, aut vt verius dicam ex dolo mali
malorumque architecti draconis Satanæ
inquam ipsis insidiantis. In qua sententia
confirmat nos admirabilis Paulus qui hæc
scripsit: Etsi Euangelium nostrum abs-
conditum est, in perditis est abscondi-
tum, in quibus Deus huius sæculi exca-
cauit cogitationes incredulorum, ne lu-
cem Euāgelij Christi gloriæ conspiceretur.

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν

ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΑΡΧΙ-
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝ-
ΔΡΕΙΑΣ, ὑπὲρ τῆς τῆς Χρεια-
νῶν διαγωγῆς θρησκείας πρὸς τὰ
τῶν ἐν ἀθείοις Ιουλιανοῦ.

BIBLION A.

Ι μὲν Ἐφοὶ καὶ ἀρχί-
νοι, καὶ τῆς ἱερῶν δο-
γματῶν ἐπιστήμονες,
ὁ κάλλος τῆς ἀληθείας
θαυμάζουσι. καὶ ὅτι
πρώτῃ λόγῳ πεπενη-
ται, ὁ σωτηρία δού-

νασθαι ὡραβολίῳ καὶ σκευεῖνόν λόγον, ῥήσας
τε Ἐφῶν καὶ ἀνήματα. οὕτω γὰρ ἔγωγε τῆς θεο-
πρωτίσιν γραφαῖς, ἀκριβῶς καὶ * διαρθρωμέ- * διηρθρω-
νον τὸν νοῦν ἐνερεῖδοντες, φωτὸς μὲν τῆς θεῆς * μύου.
τῆς ἑαυτῆς ἀναπιμπλάσι ψυχῆς ἀξιοζή-
λωτον δὲ πολιτείας ὀρθῆς καὶ δινομοθετή-
σεως ἀφ' ἑαυτῶν ἐπέχειν, εἶεν αὐτῶν καὶ ἑτέροις ὠφε-
λείας τῆς ἀνωπύτου πρὸς ἑαυτοὺς. γὰρ γραφῆναι γὰρ,
ὅτι ἐὰν Ἐφῶς γῆν σαυτῶν γέ, Ἐφῶς γῆν ἔ
πλησίον. οἱ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν τῆς καρδίας ἔ τ' εἰς
τῶν ἑαυτῶν ἔχοντες ἐμπειρίαν, ἀμέτοχοί τε εἰς ἀ-
πὸν τῆς θεῆς φωτὸς, τοῖς δόγμασι μὲν τῆς ὁπί-
σειας αἰτησίαν) θρασυμοδοσι δὲ λίσαι καὶ τῆ
δύστητον κατεπαίρονται δόξης, ἔ παλιμφή-
μοις ἰέντες φωνῆς, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλῶσι
καὶ τὸ ἐν ψαλμοῖς ὑπὸ Δαβὶδ ἐμνήσθητον.
δύστησησιν ὅ οἱ μὲν ἔτο αὐτοῖς ἐν πολλῆς ἀ-
γῶν ἀποπληξίας, καὶ τῆς ἐνδοξίας αὐτοῖς ἀμαθίας
μᾶλλον ὅ εἰ χεῖρ τῆς ἀληθείας εἰπεῖν ἔξ ἑπιβελῆς
ἔ πονηρῶ τε καὶ δόχου καὶ δράκοντος, φημὶ
δὴ τῆς Σατανᾶ. καὶ πρὸς ἔτο γε ἡμᾶς ἐμπε-
δοὶ γὰρ φῶς ὁ θαυμάσιος Παῦλος· εἰ δὲ καὶ
ἔστι κεκαλυμμένον ὁ βῆσθησιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις ἔστι κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ
Θεὸς τῆς ἀγάπης τούτου, ἐτίφλωσε τὰ νοήμα-

τα τῆς ἀπίστων εἰς τὸ μὴ ἀγῶσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τῆς διαγωγῆς τῆς Χρεια-
νῶν δόξης.

ὅτι μὴ οὖν ὀνομασθεὶς εἶ) Θεὸς τῷ ἀγάνος
 τούτου· καὶ τὸ ἀνώτατον δόξης κλοπῆς ἐσχάτι-
 σεν αὐτῶν πλὴν καρδίῳ ὅτι ἀσυμφατές· πε-
 πλαιώματα γὰρ ὁμοιογενήτως, καὶ ἀεθμοῦ
 κρείττονας ἐφιστάσι τὰ βίβρα Θεοὶς· δαίμονας
 τε ἢ ἠρώων ψυχῶν, κατὰ φασὶν αὐτοὶ καὶ φρονεῖν
 ἐγνώκεισιν. ἀλλ' ὡς αὐτὸ ἐπὶ αὐτοῖς ὁ τῶν βῆ
 φρονεῖντων δάκρυον, καὶ μάλα εἰκότως, οὐ
 σφόδρα πολὺ σιωπῆν ἠρημόσις τὰ ἐφ' οἷς
 αὐτὸς πῆς ἀγχινοῖτο. νῦν δὲ δὴ παρῆσι δυσε-
 βείας εἰς τῆτο αὐτοῖς ὁ ἐλχέρισμα, ὡς καὶ ἐτε-
 ροῖς ζητεῖν ἐπιέναι τῆς ἄτης ἀγχιῶν δεισιδα-
 μονίας ἢ νόσον. οἷα γὰρ πῆνες ὄφης τελοδοῖς
 ἐλκαστήριον, τοῖς ἐν αὐταῖς ἀφαιρέουσιν ὅτι-
 πηδῶσι πικροὶ, τὸν τὸ ἀπώλειας ἰὸν τοῖς δὲ πα-
 ραφόροις ἐλχέοντες· καὶ παρὶ αὐτῶν αὐτὸ λέγει, ὅτι
 ἢ σφόδρα εἰκότως, ὄφης γνήματα ἐλκιδῶν
 πῶς δυνάσθε ἀγαθὰ λαλῆναι πονηροὶ ὄντες· ὅτι
 ὅτι αὐτὸ ἀμύρτοι τῆς ἀληθείας ὁ κύριος λέγων· ὁ
 ἀγαθὸς ἀμύρτος ἐκ τῆς ἀγαθῆς θησαυρῆ
 τὸ καρδίας αὐτῆς παρῆσι τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ
 πονηρὸς ἐκ πονηρῆς θησαυρῆ τὸ καρδίας αὐτῆς
 παρῆσι τὰ πονηρὰ· ὅτι ἀπὸ τῆς παρῆσι αὐ-
 τῆς τὸ καρδίας ὁ ἴσος λαλῆ. καὶ τῶντα φησὶ
 τοῖς Ἰβλιδμοῦ βίβλοισι ἐντυχῶν, ὅς τὸ βίβλοισι
 ἠμῶν θρησκείας, ἢ φορητῶν ἐποίησατο πλὴν
 κατὰ ἴρησιν· πεπλαιώματα λέγων ἡμῶν καὶ ἀ-
 ποφοιτῆσαι μὴ ἀσιωέτως τῆς βίβλοισι καὶ ἀ-
 μωμῆτως ἐχούσης ὁδοῦ· ἰέναι δὲ ὡσπερ καὶ
 περῶν ἢ ὁλοθῆπως ἀβύλῃτον ὅτι ὅτι πῆ-
 των Θεῶν ποιεῖς λαλῆσαι ἔτε τοῖς ἀφ' τῆ
 πῆροσφου Μωυσεῶς νόμοις συμβαινουσιν,
 οὔτε μὴ τῆς ἑλλῆων δεισιδαμονίας, ἢ
 γυνῶν ἐθεσί τε καὶ ἑσποῖς· μέσον δὲ ὡσπερ πῆνα
 καὶ ἀμφοῖν ἀμύρτοσιν καμνοτομῆσαι ζωῶν.
 ἐγὼ δὲ ὅτι μὴ τὸ ἑλλῆων ἀπηλλάγηθα ἐμ-
 βρονησίας καὶ πολλὰ ἀποτειχίξω λόγος τὸ ἐ-
 κείνων τερθρεῖας τὰ Χριστιανῶν φαίω αὐ-
 κρινωνία γὰρ ἐσθῆμία φωτὶ παρῆσι σῆτος, ἀλλ'
 ὅτι μερὶς πιστῶ μὴ ἀπίστου. ὅτι δὲ τῆς Μω-
 σεῶς βίβλοισι ἐσμέν ἢ ἀφῆφοροι, οὔτε μὴ
 ἀντεξάγρουσιν τοῖς ἐκείνου θεασίματα πολι-
 τεῖαν ὅτι πῆροσφου, ὡς ἀπὸ οἷος τε ὡν πῆ-
 ροφορῆν πειράσσομαι, καμρῶ τῆς κατὰ τῆσιν ἐν
 τούτοις ἡμῶν τὸν λόγον ἀφαιρέουσιν. πῆλο ἐκείνο εἰπεῖν εἰς ὁ πῆρον οἰήσσομαι δεῖν ἀληθῆς
 μὴ γὰρ ὅτι καὶ ὁ πῆσι πῆροσφου, σοφὸς ἄλλος ἀπὸ ἄλλου. παρῆσι δὲ δὴ ποῦθεν εἰς

A Quod igitur is qui huius sæculi Deus
 habitus est, supremæ gloriæ fur & pla-
 giarius, eorum cor tenebris oppleuerit,
 non absolum à ratione est: quippe cum
 manifestò in errorem prolapsi sint, & in-
 numerabiles Deos & dæmonas heroum-
 que animas, sicut ipsi quidem censent, in
 vitam inuexerint. Sed enim par erat be-
 ne sentientes ipsis illacrymari, & merito
 quidem, qui ea quæ omnibus erubescen-
 da sint, silentio tegere nequiverint. Nunc
 vero illorum conatus est impietatis pro-
 cessit, ut etiamnum in alios tam fœdæ su-
 perstitionis morbum transmittere velint,
 B tanquam serpentes aliqui triuia obsiden-
 tes, qui prætereuntibus illac influnt, ita
 acerbum perdicionis virus facilibus ani-
 mis infundentes, de quibus iure dici pos-
 sit: serpentes generatio viperarum quo-
 modo mali existêtes bona loqui potestis:
 nec aberrer à veritate dominus dicês: Vir
 bonus ex bono thesauro cordis sui pro-
 fert bona: improbus verò ex malo the-
 sauro cordis sui promit mala, & ex abun-
 dantia cordis os loquitur. Atque hæc ideo
 dico quòd in Iuliani libros inciderim, qui
 aduersus sanctissimam religionem nostrâ
 non ferenda debacchatus, errare nos di-
 xit & à recta legitimâque via impruden-
 C ter recedere: ferri vero tanquam per præ-
 rupta scopulorum, ac profus ineptum
 præpotenti omnium Deo cultum exhibere,
 videlicet neque sapientis Mosis legibus,
 neque Græcorum ritibus & superstitio-
 nibus congruentem, sed nouum quoddam
 nos vitæ genus inter utrosque medium ac
 erroris plenum instituere. Ego vero affirmauerim
 & nos à Græcorum delirio alienos esse, &
 Christianorum fidem ab eorum præstigiis, toto
 ut aiunt cælo distare: nihil enim commu-
 ne luci cum tenebris, neque fidei cum infido
 participatio vlla est. Quod verò à libris
 Mosis non dissentimus, neque contrariam
 eius placitis vitæ degendæ rationem inimus,
 pro virili conabor asserere, nactus utique
 idoneam exercendi me in eo genere dissertatio-
 nis occasionem. atque in præsentia di-
 cendum puto, verum esse illud à nonnullis
 per parodiam iactatum: alius ab alio doctus:
 manifestumque fuerit, res

D

maiorum posteris, non contra posterorum maioribus esse cognitae. Quandoquidem igitur Græci suis doctoribus magnopere gloriantur, & nobis commemorando nescio quos Anaximandros & Platones, cum Empedocle & Protagora, aliisque præterea adiectis, qui eis impiorum dogmatum authores, vel ut ita dicam ignorantiae fontes extitere, magnum stuporem incussuros putant: age dicamus cuilibet perspicuum esse, illos discrepantibus inter se opinionibus digladiatos esse, neque consentientem circa unumquodque eorum quæ sunt rationem & causam afferre. Proinde & ostendamus Mosem primas tempore fortitum, rectam & ab errore remotissimam de ineffabili & suprema omnium essentia opinionem inuexisse, optimèque de opificio mundi meminisse, admirabiles verò leges ad pietatem & iustitiam spectantes condidisse, quas, qui ab istis sapientes nuncupantur, ætate posteriores, compilarint, suisque sermonibus attextuerint, tametsi nihil sincerum & integrum saltem suffurari, nullam idoneam & similem veri opinionem promere inde valuerint. Fuisse ergo & istorum nonnulli post Mosem & deinceps secutis eum prophetis sanctis, alij æquales tempore florere, quorum opinionibus qui sibi adhaerendum esse censuerunt, melioris calculi suffragium præter cæteros meruere, tametsi non usquequaque liberam mendacio, de Deo sententiam prodiderint. Quamobrem quod diuinus Moses secundum tempus nascendi sit antiquissimus, qui vero eum sequuntur, vltimi, perspicuum faciemus diligenter euolutis eorum qui tempora descripserunt commentariis: eos porrò qui hæc legent, oportet non facile lectionis tædio affici, neque fastidio quodam & nominum recensionem & temporum enumerationem respicere: imò verò potius sitire atque avidè expetere pulchram, nec minimum fructus in se habentem circa unumquodque testificationem ac certitudinem. Igitur Noë fuit vir inter paucos Deo acceptissimus, decimus videlicet ab Adam primo homine, cui vniuersi parens Deus, cum futurum esset, vti diluuiò omne tunc humanum

A αὐτῶν οἱ πατέρες τῶν πατέρων οἱ μετ' αὐτοῦ γεννηθέντες εἰδέναι καὶ ἔχει δὴ μάλλον τὰ τῶν υἱάτων οἱ πατέρες αὐτῶν. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τῶν Ἑλλήνων πάντες ὅτι γε τῶν σφῶν αὐτῶν διδασκαλοῖς φρονέσι μέγα, καὶ καταπίοντες οἴονται τινὰς Αναξιμανδρούς ἡμῶν καὶ Ἐμπεδοκλέους, Πρωταγόρας τε καὶ Πλάτωνα ὀνομαζόντες· προσεπάθοντες δὲ τοῖς τοῖς καὶ τοῖς ἑτέροις, οἱ τῶν ἀνοσιῶν ἀδελφῶν γεννηθῆσιν βύρεται, καὶ ἴν' οὕτως εἶπω τῆς ἀμαθείας πηγαί· φέρε λέγαμεν ὅτι ἀφροσύνης καὶ δόξαις ἀντεγεννηθῆσιν ὡς ἀπὸ ἀλλήλων καταδρῆσαι τίς ἂν αὐτοῖς, ἀσύμβατον δὲ ἢ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ὄντων πλὴν ἀπολογίας εἰσφρονέται. Εἶτα πρὸς τοῦτο καταδρακνῶμεν Μωσέα καὶ εἰς χροῖα τὰ προσβεβῆκα χρόνια, καὶ δόξαι ὀρθῶν καὶ ἀπλανησάτων πρὸς τῆς ἀφροσύνης καὶ ἀνάστατων πασῶν οὐσίας εἰσπεκτικῶτα, ἢ κοσμοποιίας ἀεὶ κατα μνημονοῦσθαι, καὶ νόμον τῶν εἰς βύσσεσθαι καὶ δικαιοσύνην εἰς ἀγαθὰ καὶ βλαβερὰ, τῆς δὲ πρὸ ἀδελφῶν ἀνομασμένοις ἑσθῶν, γεννηθέντες καὶ υἱάτοις καὶ νεώτεροις, κεκροφῶντες δὲ τὰ ἐκείνου καὶ τοῖς ἰδίοις λόγοις ἐκκατακλώσασθαι, ἢ καὶ μὴ εἰς ἀπὸ ὑμῶν ἰσχύσατε μάλα καὶ δόξαν ἀρπάσαι σεμνοφροσύνῃ καὶ πῶν ἀληθῶν εἰκόνας λέγειν. τοίνυν γεννηθῆσιν ἑνὲς καὶ Μωσῆ, σωτήμασθαι δὲ καὶ ἑτέροις καὶ καροῖς τοῖς μετ' ἐκείνων ἀφροσύνης ἀγίοις· ὧν οἱ πάντες δόξαις κατακαλυπτεῖν ἠρηλῶν, ψήφου τῆς κρείττονος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐξίστανται. καὶ τοῖς τῆς ψεύδους εἰς ἀπὸ τῆς πρὸ Θεοῦ δόξης εἰς ἐλθῆσθαι ποιῶμεν πλὴν ἀπόδοσιν. ὅτι τοίνυν Μωσῆς ὁ θεοσέσιος προσβύτατος καὶ καταγε φημι τὸν τῆς χροῖα καὶ ἑνὲς οἱ δὲ μετ' ἐκείνων υἱάτοι, σαφῆς κατασθῆσθαι τὰ τῶν ἀκριβῶς χρονογραφησάτων βίβλια διεβλήσασθαι. χροῖα δὲ φημι τοῖς ἐπιτελοῦσθαι μὴ ἀψυχοῦσθαι ἔχει πρὸς ἀνάγνωσιν, καὶ τὸν τῶν ὀνομαζόντων κατακαλυπτεῖν ἢ τοῖς τῶν κατὰ ἀπαρθεῖσθαι· διψῶ δὲ μάλλον ἐντόμως καλλῶ καὶ ὀνομασθῆσθαι ἔσθαι, πλὴν ἐφ' ἑκάστῳ πληροφροσύνῃ. τοίνυν καὶ Νωε καὶ γεννηθῆσθαι αἴρη, τῶν ὅτι μάλα θεοφιλεσάτων· δεκάτος τῶν τῆς ἀφροσύνης, τοῦτ' ἐστὶν Ἀδάμ. τοῦτο προσετέταχεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ὡς μέλλοντος ἔσθαι τῆς κατακλυσθῆσθαι, πρὸς ἀφροσύνης κατακαλυπτεῖσθαι.

ποις ὅτι τῆ γῆς, συμπήξαζ μὲν κίβωπὸν ὁμοῦ
 δὲ φιλῶσις ἔγωγάξι, καὶ κτιώων εἶδεισι περ-
 ποδαποῖς, πώλιωῖς τε καὶ ἔρπετοῖς εἰσελάσαι τε καὶ
 ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἐν αὐτῇ ἔδῃ παρὰ τῶν ἐνὶ ὕδα-
 τῶν, κατεφείρετο μὲν ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶπι-
 νον γένους, καὶ ἕτερον τῶν ζώων ὁ δὲ περὶ τοῦ δι-
 σάλζετο. τῆ ὑδάτων ἢ ὑφίζηκότων ἐν μὲν κίβω-
 πῶν παρὰ τῶν ὄρεσιν Ἀραραθί τούτῃ τῆ Ἀρ-
 μηρίας. ἐνερείσας δὲ πάλιν αὐτὸς τὸν πόδα τῆ
 γῆ, θυσίας ὅτι τελέει χερσὶν τοῖς ἀξιοχρεῶς μὲν
 οὐκ εἰς πίσιν ἢ θεοπύδους γραφή. ὅτι δὲ πινε-
 τῆ δὲ σιδαιμῶν, μύθοις τε εἰκασι καὶ ἔδαμῶ-
 θεν ἔχοντας ἢ τὸ πιθανὸν ἢ τὸ ἀληθὲς φασὶν εἶ-
 πα πρὸ ἡμῶν, ἀνακρίτως μεμνήσομαι καὶ τῆ πρὸ
 ἀλλοῖς ἰστορησάμεν, Ἀλεξάνδρου τε Φημί τῆ
 Πολυῆστορος ἔα Ἐυδύωδ· πεποίωται γὰρ ἔαυ-
 τοῖ τῆ παρὰ τούτων ἀφήγησιν ἐν ἰδίαις συγγρα-
 φαῖς ἑὸν εἰσαπὸν ἀκαταψύκτως, ἀλλοκότως
 δὲ μάλλον ἄτε δὴ καὶ καὶ εἰς εὐσεβῶν δογματῶν
 ἡμοιρηκότες καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος Φησὶν ἔτιως,
 Ωπάρτα ἢ τελευτήσας, τὸν ἦν αὐτῶν ἕξου-
 θρον βασιλευσάμενος ἑκατοκτῶ ὅτι τούτου
 τὸν μέγαν φασὶ γενέσθαι καὶ ἀκλυσιμὸν εἶπα
 Ἐυδύωδ λέγει τὸν ἕξουθρον παρὰ παλαιάν-
 τος αὐτῶν τῆ Κρόνος ἔσο μύθον, καὶ ὅτι παρὰ τῆ
 κειναυπηγήσασθαι λάρανα. καὶ ὁμοῦ πώλιωῖς,
 ἔρπετοῖς τε ἔκτιώεσι πλὴν ἐν αὐτῇ. ὁ γὰρ μὲν
 Ἐυδύωδ ἔφετερον ποιεῖται πλὴν ἀφήγησιν
 ἔτιω λέγων. μὲν ὅν ἄλλοι τε ἤρξαν καὶ ἕξου-
 θρος ὅ δὲ Κρόνος μὲν παρὰ τῆ σφαιρῆς ἔσοσθαι
 πλῆθος ὁμοίων, δεσίου πέμπτη ὅτι δέκα κε-
 λδύβ δὲ πρὸ ὀπιωῶν γραμμῶν ἐχόμενον ἕξ
 ἐν ἡλίου πόλῃ τῆ ἐν σιπρόισιν ἀποκρύψαι. ἕξ-
 ουθρος ἢ τῶν τε ὅτι τελέει ποιήσας, ὁ δὲ ἕως ἐπὶ
 Ἀρμηρίας ἀπέπλωσε καὶ πρὸ αὐτῆ ἰὼν κατε-
 λάμβανε τὰ ἐκ Θεοῦ. τελετή δὲ ἡμέρη ἐπέτε-
 ὦν ἐκόπασε, μετὰ τῆ ὀρνίθων πείρην ποιού-
 μινος, εἶπου γὰρ ἴδι τῆ ὑδάτος ἐκδύσασθαι. αἱ
 δὲ ἐκδεχόμενοι σφέας πελάγους ἀφανέως.
 ἀπορεύσασθαι ὅπου καθαρμύσσονται, παρὰ τὸν ἕξ-
 ουθρον ὅπισθον κημίζονται καὶ ἐπὶ αὐτοῖσιν ἐ-
 τερα, ὡς δὲ τῆσι τελετήσιν ὁτύχεν. ἀφίκετο
 γὰρ δὴ πηλὸν κατὰ πλεως τοῖς παροῖς, τοῖσιν
 ἔξ ἀνδρῶπων ἀφανίζοισι. τὸ δὲ πλοῖον ἐν
 Ἀρμηρίῃ παρὰ τῆ ξύλων φάρμακα ἕξ, καὶ
 τοῖσιν ὅτι χερσὶσιν ἀφείχετο. ἕξουθρον μὲν

A genus funditus deleteretur, præcepit ar-
 cam compingere, impositisque in cam
 vxore & liberis, præterea omnimodis
 quadrupedū speciebus, volatilibusque
 ac reptilibus in hunc modum tranare.
 Quo opere ad finem perducto, vniuersi
 homines simul & alia animâtes interie-
 re, ille verò cum tota domo seruatus est,
 & aquis demum subsidentibus arca mō-
 tibus Ararath hoc est Armenia applicuit,
 vnde rursus in terram exscendens,
 sacrificium Deo pro gratiarum actione
 peregit. locuples itaq; fidei faciendæ te-
 stis est diuina scriptura. Verum quia nō-
 nulli superstitionum, nostra omnia di-
 citant futiles nugas & fabulas esse, nul-
 lam neque veritatis neq; probabilitatis
 speciem præ se ferentes, necessariò de
 illorum quoque scriptoribus puta Ale-
 xandro Polyhistore & Abydeno men-
 tionem faciam : nam & ipsi suis in hi-
 storiis, de hisce rebus narrationem insti-
 tuerunt, non omnino reprehensione va-
 cuam, sed absurdam potius, vt qui do-
 gmatum ad pietatem spectantium ex-
 pertes fuerint: & Alexander quidem sic
 ait, Otiarte mortuo filium eius Xifuthrum
 regnasse annos duodeuiginti: sub eo
 magnum aiunt fuisse diluuium: deinde
 seruatū fuisse dicit Xifuthrum, cum
 Saturnus ei futurum prædixisset, nempe
 fabricandam esse arcam, & vna cum
 animalibus omne genus, iumentis
 volatilibus, & reptilibus suscipiendam
 in ea nauigationem. Abydenus verò
 magis perspicuè narrat sic dicens, Post
 quem & alij regnarunt, & Xifuthrus:
 huic Saturnus prænuntiat immanem
 imbrium vim decimo quinto Desij mē-
 sis die, iubet vero quicquid monumen-
 torum in vrbe Heliopoli erat quæ in Si-
 paris est abscondere, quæ cum Xifuthrus
 perfecisset, statim in Armeniam adna-
 uigans rem vt ex Dei monitu euene-
 rat deprehendit: tertio porro die, post-
 quam pluere desiit, nonnullas ex auibus
 dimisit, periculum facturum sicubi terrā
 videret ex aqua emergentem, quæ quidē
 excipiente semper eas in immensum
 pelago, quò appellerent incertè retrò ad
 Xifuthrum redeunt, & post istas alia: vt
 verò tertiis emissis voti cōpos factus est,
 vna enim redierat ima pedū luto delibuta,
 illū dij ex hominū medio sustulerunt.
 nauis vero in Armenia, cuius ex lignis a-
 mulcta pro medicamentis salutarib. erat
 nec minimo indigenis vsui. Xifuthrum

igitur appellant Noë, fortè voce Assyriorum, & in hoc rursus à vero aberrarūt, Saturnum ipsi oraculum reddidisse dicentes, loco summi omnium Dei, nec sanè mirum, non enim lucis participes fuere, nec oculis mentis venerabilem veritatis pulchritudinem conspexere. Igitur Noë arca egressus sacrificavit, & illic cum caritatibus suis confedit, ei tres filij erant, complures verò ex ipsis alij nepotes, & alterum incolendæ ab hominibus terræ principium fuerunt: primū quidem vna habitarunt, & in solo oriente, postea vndique dispersi sunt, præpotente Deo ipsos in varias linguas diuidente, ac ob turris ædificationem videlicet indignante. Porro quod huius historix meminerint, modo à me laudati, ex his quæ scripserunt identidem intelligemus. Alexander enim sic ait: Sibylla refert adhuc omnibus mortalibus vno ore loquentibus, nonnullos eorum turrim inusitata magnitudinis extruere cœpisse, vt in cœlum ascenderent, Deum verò huic turri ventos inhalantem eam deiecisse, & singulis propriam linguam dedisse, ideò Babylona urbem vocatam esse. Rursus Abydenus: in ea dicunt primores ac eminentes robore magnitudinèq; supinius elatos, sèque diis meliores ac fortiores contemptim iactantes, præcellam turrim extulisse vbi nunc est Babylon: iamque propius cœlum ventum esse, cum venti vndique concurrentes machinam super ipsos euerterint, cuius rudera Babylonis appellatione venerūt, & eò vsque eiusdem labij & vocis existentes, à Diis multiplicem & diuersum linguæ sonum accepisse. Dispersis igitur qui Noë sanguinis erāt, aliquo deinde temporis interiectu, primus Assyriorum splendidè regnasse Ninus dicitur Arbeli filius, cuius cognominis vrbs Ninei à Semirami quæ Nino nupserat, mœnib. superbè cinctā. Nino igitur Assyriorum regnū tenente, Europo Sicyoniorum, natum aiūt beatum Abraham, virum omnium rerum scientem ac peritum, idque omni studio maximè præuertendum insinuantem, oportere veritatem nosse, & quisnam sit vniuersi opifex atque dominus: reiiciebat itaque quàm longissimè & missas faciebat Assyriorum circa Deorum multitudinem

A *ὄνω ὀνομάζουσι τὸν Νωε τὰ γὰρ που καὶ Φωνίω Ἀσσυρίων καὶ πούτω δὲ πάλιν ἠμῆρτήκασι τὴν ἀληθείαν τὸν Κρονὸν αὐτὰς χεῖρας λέγοντες ἀπὸ τῆς ἐπιπέδου τοῦ Θεοῦ, καὶ θαυμαστὸν εἶδέν· εἶδέν γὰρ ἐν μεγάλῃ γαργασι τῆς θεῆς Φωνίης, ἕτε μὲν τοῖς ὄμμασι τῆς Διανοίας ὅτι σπιλὸν τῆς ἀληθείας καὶ ἄλλος τεύχεται. εἰκοῦν τεύχε μὲν ὁ Νωε τῆς κίβωτος παρελθὼν ἠυλίξεν δὲ ἀπὸ τῆς Φιλίας τοῖς ὄμοι· καὶ τρεῖς μὲν ἠσθρὸν αὐτὰς Φωνίης υἱοί, πλεῖστοι γὰρ μὲν εἰς αὐτῶν γαργασι ἐπέροι· καὶ ἀρχὴ δούτερα γαργασι τῶν ἐπιπέδου τῆς γῆς. κατακρήσασσι δὲ παρὰ τὸν μὲν ὄμοισι, καὶ ἐν μόνῃ τῇ παρὰ τὸν ἀκτῖνα γῆς κατεπεδασησθῆναι δὲ μὲν τῆς πύργου καὶ κατακρήσασθαι αὐτοῖς εἰς πολυλλωσσίαν τῆς ἐπιπέδου τοῦ Θεοῦ· ἠγῆμα κτεῖ γὰρ ἐπιπέδου τῆς πύργου καὶ κατακρήσασθαι. ὅτι δὲ καὶ ταυτοῖς τῆς ἰσορίας Διὰ μέμνηται οἱ ἀρχῆς ἡμῖν ὀνομασμένοι, εἰς ὧν γαργασι εἶδέν ἠσθρὸν εἰσόμεθα. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ὡδὸς φησὶ. σβύλλα δὲ φησὶν, ὁμοφώνων ὄντων ἀπὸ τῶν τῶν ἀποστροφῶν, ἵνας τούτων πύργου ἑαυτοῦ ἐκδομῆσαι, ὅπως εἰς τὸν ἀσθρὸν ἀναβῶσι, τῆς ὅτι Θεὸς ἀνέμοις ἐπὶ πύργου ἐμφυσήσασθαι, ἀνατρέψαι αὐτὸν καὶ ἰδίαν δύναμι Φωνίω ἐκείνοις· εἰς δὲ Βαβυλῶνα τὴν πόλιν κληθῆναι. Ἀβυδίου δὲ πάλιν. ἐν τῇ δὲ λέγεισι τοῖς παρὰ τοῖς ἀνακτόροις, ῥώμη τε καὶ μεγάλῃ γαργασι, ἔδῃ θεῶν καὶ παρὰ τῆς ἀμείνονας εἶς, τύρσιν ἠλίβατον ἀείρην, ἵνα νῦν Βαβυλῶν ἐστὶν· ἠδὲ τε ἄσπον εἶς τῆς οὐρανῶς, ἔπειτα ἀνέμοις εἰς θεῶν ἀνατρέψαι παρὰ αὐτοῖς ὁμιχρόμα, τῆς δὲ ἐρείπια λέγει Βαβυλῶνα. τῆς τε ὄντας ὁμογλώσσους ἐκ θεῶν πολυθρονον Φωνίω ἐνείκα. κατεπεδασησθῆναι δὲ ὄνω τῆς εἰς αἵματος Νωε, εἶτα κατὰ διπλάσθαι, παρὰ τοῦ Ἀσσυρίων ἐπιφανῶς βασιλεύσασσι λέγεται Νίνος ὁ Ἀρβήλα παῖς, ὅς καὶ ἐπώνυμος ἢ Νινὸς πόλις ἢ τὰ τεῖχη Σεμίραμις Νίνου στυοικῆσασσι μεγαλοφῶς ἐσθλάσαστο. Νίνος τῆς Ἀσσυρίων διέπωντος βασιλείας, Εὐρώπου ὅτι σκυωίων, γαργασι Φασὶ τῆς μακρείου Ἀβραάμ, ἀνδρα παρσῶτον καὶ πολυῖστος καὶ ὅτι μέγιστος κατεπεδασησθῆναι ποιήσασσι παρὰ τοῦ μῦθου, ὅτι εἶδέναι ὅτι ἀληθῆς, ἔπειτα ὅτι τῶν ὄλων ἐστὶ δημιουργὸς καὶ κύριος· ἀπεσθλάσαστο μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν μῦθῶν τῶν Ἀσσυρίων τῶν δόξας τῶν ἐπιπέδου φημί*

ειος· ἀπεσθλάσαστο μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν μῦθῶν τῶν Ἀσσυρίων τῶν δόξας τῶν ἐπιπέδου φημί

τῆ πολυθέῳ πλῆθει, τῆς γε μὴν ἀληθείας πλὴν ἁπάντων, ἀρκέσειν αὐτῷ πρὸς πάντων βιημέλειαν ὑποφληφῶς, πρὸς δὲ τῆν θεοδότην ἠκούσε γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς συλῆρειας σου· καὶ ἐκ τῆ οἴκου τῆ πατρὸς σου καὶ δεδρω εἰς γῆν, ἣν ἀν σοι δείξω. τίνα μὲν οὖν διεβίω ἔβπον, ὅσοι τε γεγόνασιν ἐξ αὐτῆ, πρῆσω λέγειν εἰς τὸ παρὸν, μετισταύης ἡμῖν ἀναξίως τὸν λόγον ἐφ' ἑτέρας τῆς κτηροῦ. πρὸς δὲ τοὺς μεταξὺ ἄλλο τὸ πλῆθος τῆν ἰσραηλῶν καὶ τῆν ὀνομάτων, ἐπ' αὐτὴν ἡζω δρομοῦς τὸν ἱεροφάντην Μωσέα. ἔτους μὲν γὰρ δεκαετηστός τετρακισσοῦ πέμπτου τε καὶ εἰκοσῶ μὲν τὸν θεοπέσιον Ἀβραάμ, τῆκεται μὲν ἐν Αἰγύπτῳ Μωσῆς πρὸς κλημάτων ἀλλοτρίῳ τῆν ἐξ αἵματος Ἀβραάμ. νέος δὲ ὢν ἐπὶ καὶ τῆς Αἰγυπτίων σοφίας εἰς πείραν ἐλθὼν οἶόν τι πρὸς γυμνασμοῦ τῆν ἡσπέρων, ἐποίησε τὰ ἀνδρόπικα. καταγαγίντες τὸν μὲν ἐξ Ἀβραάμ τοὺς χρόνους ἔπει Μωσέα Ἀτλαντά τε τὸν Προμηθέως ἀξζώμεθα πάλιν ἐν τεύθεν ἑτέρας ἐπὶ ἀρχῆς, πλὴν Μωσέως γενεσιν πρὸς ἀναγίντες τῆν ἀριθμῶν ἐβδόμῳ ἔτει Μωσέως Προμηθέα καὶ Ἐπιμηθέα, Ἀτλαντά τε τὸν Προμηθέως ἀδελφόν, ἐπὶ δὲ καὶ Ἀργὸν τὸν πρὸς πλῆθει γένεσται φασί. τριακῆστω πέμπτῳ ἔτει Μωσέως, πρὸς Βεβασίλθου Ἀθλιώσι Κέκρωψ ὁ ἐπὶ κλην διφυῆς, ἔτον φασί πρὸς τὸν ἀνδρόπικων ἱεροδουκ βουδ. ὀνομάσται τὸ Δία τὸν πρὸς Ἑλλήσιν ὑπατον τῆν θεῶν ὡς ἀλλοτρί φασίν. ἐξ ηκωσῶ καὶ ἐβδόμῳ ἔτει Μωσέως, τὸν ἐπὶ Δουκαλίονος κατακλυσμὸν ἐν Θεσσαλία γένεσται φασίν καὶ μὲν ἐν Αἰθιοπία τ' ὡς ἀλλοτρί φασίν ἡλίθ παῖδα καταφλεχθῆναι, φασίνοντα. ἐβδόμῳ ἔτει τετάρτῳ Μωσέως Ἑλλῶν ἔτῳ καλῶντος ὁ Δουκαλίονος ἐ Πυρρῶν παῖς, ἀρχὴ ἐγένετο τοῖς Ἑλλῶσι τ' τοιαύδε πρὸς σπρηλίας, καίτοι πάλαι γραμμοῖς λεγόμενοις. ἐκατοσῶ καὶ εἰκοσῶ ἔτει Μωσέως, Δάρδρος κτίσθαι πόλιν Δαρδανίαν, βασιλεύοντος Ἀστυρίων Ἀμύντα. ἀργείων δὲ Σθενέλου, Αἰγυπτίων Ραμεσῆ, ἐκαλῶ δὲ καὶ αὐτὸς καὶ Αἰγυπτιος ὁ Δαναῶ ἀδελφός. ἐκατοσῶ ἐξ ηκωσῶ ἔτει μὲν Μωσέα Καδμὸς Θεβῶν ἐβασίλθουσι δ' ἡσπέρων Σερμῆν, ἐξ ἧς ὁ Διόνυσος ὡς ἀλλοτρί φασίν ἐκ Διός, ἦν τ' τὸ τῆν κησῶ δὲ ἐ Λίνος ὁ Θεβαῖος καὶ Ἀμφίων οἱ μουσουργοῖ. διεδέξατο τ' τὸ πλῆθος δὲ τ' πρὸς Ἑβραίοις ἱεροσύνειν Φινεὲ ὕος Ἐλεάζαρ ἡσπέρων, τελευ-

errantium opiniones, cognitionemque veritatis sibi ad omnem felicitate abunde suffecturam ratus, Deo acceptissimus fuit: audiuit enim, egredere ex propinquitate tua, & ex domo patris tui, & veni in terram quam tibi ostendero. Quomodo igitur & ipse, & qui ex eo nati sunt vixerint, in presentia dicere superfedebo, traducendo nos necessariò ad aliarum rerum sermonem occasione: medios verò propter historiarum ac nominum multitudinem præteruchens, contento cursu ad ipsum sacrorum antistitem Mosem deferat. anno igitur post diuinum Abraham quadragesimo vigesimo quinto, nascitur in Ægypto Moses, vbi posteri Abraham tunc inquilini degebant, qui adhuc iuuenis & sapientiam Ægyptiorum callens in præludium rerum diuinarum humanas exercebat. Deductis ergo ab usque Abraham ad Mosem & Atlantem Promethei temporibus, rursus hinc aliud annorum principium desumamus, à natiuitate Mosis videlicet numerantes. Septimo anno Mosis Prometheum & Epimetheum Atlantemque Promethei fratrem, insuper Argum omnia videntem centoculum fuisse aiunt. tricesimo quinto anno Mosis primus regnavit Athenis Cecrops cognomento διφυῆς, quem ferunt primum hominum sacrificasse bouem, & Iouem apud Græcos deorum summum vocitasse ut ipsi loquuntur. Sexagesimo septimo anno Mosis, diluuium Deucalionis in Thessalia contigisse aiunt, & in Æthiopia filium Solis Phaëtonem deflagasse. Septuagesimo & quarto anno Mosis, Hellen sic vocatus Deucalionis & Pyrrha filius initium huius appellationis apud cognomines populos fuit, tametsi olim Græci dicerentur. Centesimo & vigesimo anno Mosis Dardanus condit urbem Dardaniam, regnante apud Assyrios Amynta, apud Argiuos Sthenelo, apud Ægyptios Ramefe, vocabatur idem & Ægyptus Danai frater. centesimo sexagesimo anno post Mosem Cadmus Thebis imperauit, cuius filia Semele, ex qua Bacchus ut ipsi aiunt Ioue genitus: tunc Linus Thebanus & Amphion Lyrici floruerunt. Tunc & apud Hebræos sacerdotium successione excepit Phinees Eleazaris, Aaronis filij filius, Aarone vi-

delicet defuncto. Centesimo nonagesimo quinto anno post Mosem incidisse aiunt raptū illum Helenes à Græcis decantatum, per Aidoneum Molofforum regem, qui & prægrandem canem Cerberum aluisse fertur, & in Pirithoum ac Theseum ipsius vxorem rapere aggressos incitasse. Postea, occiso Pirithoo Herculem eò superuenientem Theseum liberasse, quem ideò ex inferis euasisse fabulantur. Ducentesimo nonagesimo anno Perseus Bacchum occidit, cuius Delphis sepulchrum esse narrant prope aureum Apollinem. Trecentesimo quinquagesimo quinto post Mosem regnat Priamus post Laomedontem. Quadringentesimo decimo anno post Mosem expugnatum est Iliū ac dirutum, Essebon Hebræis, Agamemnone Argiuis, Suaphre Ægyptiis, Tautano Assyriis imperante. Itaque anni à Mose nato vsque ad Ilij expugnatione quadringenti & decem colliguntur. Et rursus mihi considera sequentes, percurrā enim raptim, nec iis qui medio tempore vixerunt, immorabor, sed potius ad necessarias personas mea deuoluetur oratio. Igitur quinto post Troiam captam anno regnauit apud Latinos Æneas, apud Athenienses Demophon Thesei filius, iudex apud Hebræos Samson. Sexagesimo quinto Troiæ captæ anno interiit sacerdos Eli iuxta id quod scriptum est in primo regum, alienigenæ verò arcam in suam terram asportarunt, Samuèle propheta, & vncto deinceps in regem Saül. Centesimo sexagesimo & quinto anno, post Ilij euersionem, Homerum & Hesiodum vixisse tradunt, imperante Lacedæmoniis Labote, Assyriis Lathene, Latinis Alba Syluio, Corinthiis Agelao. Ducentesimo sexagesimo octauo anno Ilij capti, prophetas agebant Elias & Elisæus, Ioran Hebræorum regnum tenente, Lacedæmoniorum Archelao. Trecentesimo sexagesimo & quinto post Ilij euersionem anno, Lycurgus leges tulit Lacedæmoniis, rege Corinthiorum Agemone, Latinorum Proca Syluio. Trecentesimo octuagesimo & octauo anno post euersum Ilium propheta fuerunt Osee, Amos, Esaias, Ionas. Nonnulli volunt non æqualem Homero Hesiodum esse, sed his temporibus

Φήτεον, Ωσπὲ, Αμώς, Ησαίας, Ιωνάς. Φασὶ δὲ τινες ἔχουσιν ὁμῶς ἑξ ἑσῶν Ομήρου τὸ Ησίοδον εἶναι, ἀλλ' ἐν

Α τήσδε τῆς δηλονότι τῆς Ἀαρῶν ἐκατοστῆς ἐνενηκῶν καὶ πέμπτῃ ἔτει μὲν Μωσῆα Φασὶ ἠμέσθαι. πλὴν πρὸ ἑλλησιν ἀδοκίμῳ ἀρπαγῆ τῆς Ἑλένης ὑπὸ Αἰδωνέως βασιλεύοντος Μολοσσῶν ἔτις κούα παμμεγέθη θρέψαι λέγεται τὸ Κέρκερον, ὃν ἐπαφῆκε Πηλεῖος ὁ Ὀνοεῖ ἀφικεμένους ἐφ' ἀρπαγῆ τῆς αὐτῆς γυναικός· εἶτα Φασὶν ὅτι διαφθαρέντος πειρίτου πῶδα τυγῶν Ηρακλῆς, Ὀνοεῖα ἐρρύσατο. εἰς καὶ εἰς ἄδου φυγεῖν μυθολογῶσιν αὐτὸν. εἰρηκοσῶ ἐνενηκῶν ἔτει, Περσεὺς δ' ἔβησεν ἀναρῆς ὁ πλὴν παφῶν εἶναι Φασὶν ἐν Δελφοῖς πῶδα τὸν χρυσοῦν Απόλλωνα. τετρακοσῶν πεντηκῶν καὶ πέμπτῃ ἔτει μὲν Μωσῆα βασιλεύει Πείαμος μὲν Λαομέδοντα. τετρακοσῶν δεκάτῃ ἔτει μὲν Μωσῆα, πεπύρηται δὲ Ἴλιον, ἰθὺνόντος τὰ Ἑβραίων, Εσσεῶν, τὰ δὲ Ἀργείων, Ἀγαμέμνονος, τὰ δὲ Αἰγυπτίων, Οὐαφρῆ, τὰ δὲ Ἀσσυρίων τῶν Ταυτῶν. σιωπῶνται τοίνυν ἀπὸ τῆς Μωσέως ἠμέσεως μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Ἴλιον ἔτη τετρακόσια δέκα. καὶ μοι πάλιν ἀθροῖς καθεξῆς, ἐρῶ γὰρ ὑπερρομάδην, ἔτις εἰς μέσθαι γεγῆσιν ἐμφιλοχωρῶν, ἐφορμίζων ἢ μάλλον οἷς ἀναρχαῖς τῆς παρῶν τῶν λόγων. τὰ γὰρ πρὸ πέμπτῃ ἔτει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως βεβασίλευκε Λατίνων Αἰνείας, Ἀθιωτῶν δὲ δημοφῶν ὁ Ὀνοεῖος, κριτῆς ἢ ἦν πρὸ Ἑβραίων ὁ Σαμφῶν. εἰρηκῶν καὶ πέμπτῃ ἔτει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως τετελεύτηκε μὲν ὁ ἱερεὺς ἡλεὶ κατὰ γὰρ τὸ γεγραμμένον ἐν τῇ παρῶν τῆς βασιλείων δὲ λούφυλοι ἢ τὸ κῆρῶν εἰς πλὴν ἑαυτῶν γὰρ ἀπεκόμισαν, παρῶν τῶν μὲν τῶν μακρῶν Σαμουήλ, κεχρησμένους δὲ λοιπὸν εἰς βασιλέα τῶν Σαύλ. ἐκατοστῆς εἰρηκῶν, καὶ πέμπτῃ ἔτει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, Ὀμηρον ὁ Ησίοδον Φασὶ ἠμέσθαι, βασιλεύοντος Λακεδαμονίων Λαβῶτου, Ἀσσυρίων δὲ Λαοθένοιο, Λατίνων Ἀλβασιλουίου, Κορινθίων Ἀγέλαου. εἰρηκῶν οὐδὲν ἔπει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, παρῶν τῶν Ηλίας καὶ Ελισαῖος, διέποντες πλὴν Ἑβραίων βασιλείαν τῶν Ἰωραμ, Λακεδαμονίων δὲ Ἀρχελάου. τετρακοσῶν εἰρηκῶν καὶ πέμπτῃ ἔπει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, Λυκούργος Λακεδαμονίοιο ἐνομοθέτει, βασιλεύοντος Κορινθίων μὲν Ἀγήμωτος, Λατίνων ἢ Περσῶν Σιλβίος. τετρακοσῶν καὶ οὐδὲν ἔπει τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, παρῶν τῶν

τούτοις ἡμέρας ἕξι χρόνοις, διεπόντων τὰ Ἀ
 Ἑβραίων Ἀζαρίου τε καὶ Οὐζίου· Μήδων δὲ
 Ἀρδάκη, Λατίνων δὲ Πέρκα Σιλουίου. στυά-
 ρονται ἕνικα καὶ τὰ ἀπὸ Ἰλίου ἀλώσεως μέ-
 γρη τῆς πρώτης Ολυμπιάδος, ἔτη πέντε καὶ
 τετρακόσια. ἀπὸ δὲ τῆς Μωσέως ἡμετέρας ἕως
 τῆς αὐτῆς πρώτης Ολυμπιάδος πεντήκοντα
 ἔτη καὶ ὀκτακόσια· πρώτη Ολυμπιάδι, Μι-
 λήσιος ἐποποιὸς ἄρκυριος λέγεται γενέσθαι, ἔ-
 Ρώμος καὶ Ρωμύλος ἐγένεσθαι, βασιλεύοντος
 τῆς Ἰσραήλ, Ἰωάθαμ, τῷ δὲ Ἰσραήλ, Φακεέ.
 ἐνάτη Ολυμπιάδι Θύμηλον ἐποποιὸν ἡμέ-
 ρασι καὶ Σίβυλλαν τὴν ἐν Ἰσραήλ, ἐπὶ δὲ
 καὶ δεκάτη Ολυμπιάδι σίβυλλαν, ἡ καὶ Ἰερε-
 φύλαν ὠνόμαζον ἡμέρας φασίν. εἰκοστῇ τετάρτῃ
 Ολυμπιάδι φασι ἡμέρας Ἀρχίλοχον τὰ Ἰ-
 σραήλ καὶ τὴν Μαίαναν. εἰκοστῇ ἐνάτῃ
 Ολυμπιάδι Ἰππώνακτα καὶ Σιμωνίδα φασι
 ἡμέρας καὶ τὸν Μοισικὸν Λεϊσόξενον. τριακο-
 στῇ πέμπτῃ Ολυμπιάδι Θαλῆς Μιλήσιος
 πρώτος φυσικὸς φιλόσοφος ἡμέρας λέγε-
 ται γενέσθαι δὲ τὴν ζωὴν αὐτῶν φασίν ἕως
 πεντηκοστῆς ὀγδοῆς Ολυμπιάδος. τριακοστῇ ἕκτῃ
 Ολυμπιάδι παρεφῆτεον ἐν τῇ Ἰσραήλ ὁ γε-
 γασμένος Ἰερεμίας ἐπὶ τῇ σοφονίας. τεσσαρα-
 κοστῇ ὀκτῇ Ολυμπιάδι Ἀλκμάων ἔπιτ-
 τικός, ἐκ μυτιλῆος οἱ τῶν ἐπὶ ἀσφῶν· καὶ
 πρὸς τούτοις ἔπι, ἐπίχορος ὁ ποιητὴς ἐνωεί-
 ζετο. κατ' αὐτοὺς δὲ τούτοις τοὺς χρόνους γενέσθαι
 οἱ πρὸ τὸν μακρόν Δαμῆλ. τεσσαρακοστῇ
 ἕκτῃ Ολυμπιάδι, Σόλων νομοθέτησε τοὺς
 δράκοντος νόμους πρὸς τὴν Φοινίκην.
 τεσσαρακοστῇ ἐνάτῃ Ολυμπιάδι, Ἰουδαίων
 ὄντων ἐν Βαβυλωνίῃ ἦτοι ἐν ὄρεσι Περσῶν καὶ Μή-
 δων, γενέσθαι γὰρ αἰχμαλώτοι, παρεφῆτεον
 πρὸ αὐτῶν Δαμῆλ καὶ Ἰεζεκιήλ. πεντηκοστῇ
 Ολυμπιάδι ἐνωείθησαν οἱ ἐπὶ ἀσφοί. καὶ
 ὀμιλήσιος Ἀναξίμανδρος φιλόσοφος φυσικός,
 πεντηκοστῇ ἕκτῃ Ολυμπιάδι Κύρου διεπόντος
 τὰ κράτη Περσῶν, παρεφῆτεον Ἀλγῆος καὶ
 Ζαχάριας. ἡμετέροι δὲ ἦσαν ἡδὲ Σιμωνίδης
 καὶ Χίλων, τῶν ἐπὶ ἀσφῶν ὄντες. πεντηκο-
 στῇ ὀγδοῇ Ολυμπιάδι, Θεόγνις ποιητὴς ὠνο-
 μάζετο. πεντηκοστῇ ἐνάτῃ Ολυμπιάδι Ἰβυ-
 κος ὁ μελοποιὸς καὶ Φερεκύδης ὁ ἰσοκροτάφος
 καὶ Φωκυλίδης, καὶ Ξενοφάνης, τραγωδιῶν ποιητῶν γενέσθαι.
 ἕξκοστῇ ὀκτῇ Ολυμ-
 πιάδι,

vixisse, rerum potientibus apud He-
 braeos Azaria & Ofia, apud Medos
 Arbace, apud Latinos Proca Syluio.
 Numerantur ergo ab Illo capto ad pri-
 mam vsque Olympiadem, anni quin-
 que & quadringenti, ab ortu verò Mo-
 sis ad primam Olympiadem quindecim
 & octingenti. Porrò prima Olym-
 piade Milesius Arctinus Epicus poëta
 dicitur fuisse, Remusque & Romulus
 regnante in Iudæa Ioatham in Israël
 Phacee. Nona Olympiade Thymelum
 Epicum poëtam & sibyllam Erythream
 extitisse ferunt. Decima septima Olym-
 piade sibyllam Hierophylen in lucem
 produsse narrant. Vigesima tertia Olym-
 piade Archilochum perhibent, rem Iu-
 dæorum administrante Manasse. Vige-
 sima nona Olympiade Hipponactem
 & Simonidem & Musicum Aristoxe-
 num produsse memòrant. Trigesima
 quinta Olympiade Thales Milesius
 fuisse traditur primus philosophus phy-
 sicus, idemque produxisse vitam suam
 vsque ad quinquagesimam octauam
 Olympiadem. Trigesima sexta Olym-
 piade, prophetæ agebant in Iudæa di-
 uinus Hieremias & præterea Sopho-
 nias. Quadragesima secunda Olympi-
 ade Alcæon & Pittacus Mitylenæus
 è septem sapientibus, cumque his Ste-
 sichorus poëta innotuit. Per eadem
 tempora beatus Daniel exortus est.
 Quadragesima sexta Olympiade Solon
 abrogatis Draconis legibus præterquam
 de homicidiis, leges tulit. Quadrage-
 sima nona Olympiade Iudæis existen-
 tibus Babylone, siue in montibus Per-
 sarum & Medorum, quippe captiui
 erant, prophetæ apud eos fuere Da-
 niel & Ezechiel. Quinquagesima Olym-
 piade celebres fuerunt septem sa-
 pientes, & Anaximander Milesius re-
 rum naturalium philosophus. Quin-
 quagesima sexta Olympiade Cyro Per-
 sarum regnum obtinente, prophetæ
 fuerunt Aggæus & Zacharias, & iam
 tum noti erant Simonides & Chilon
 è numero septem sapientum. Quin-
 quagesima octaua Olympiade Theo-
 gnis poëta florebat. Quinquagesima
 nona Olympiade Ibicus poëta Lyricus,
 Pherecydes historiarum scriptor, Pho-
 cylides & Xenophanes tragici poëta
 prodierunt. Sexagesima secunda Olym-

piade Pythagoras fuisse perhibetur. Septuagesima Olympiade innotuisse ferunt Democritum & Anaxagoram philosophos physicos simul & Heraclidem cognomento σκοτεινόν tenebri-
cosum. Septuagesima quarta sunt Phrynichus & Chœrilus & Diagoras, philosophi physici. Octuagesima sexta Olympiade fuisse memorant Democritum Abderitam, Empedoclem, Hippocratem & Prodicum, Zenonem & Parmenidem. Octuagesima οβταυ Olympiade Comicum Aristophanem, Eupolin & Platonem ortos perhibent. Centesima tertia Olympiade, Aristotelem adhuc impuberem Platoni operam dedisse aiunt. Centesima duodecima Olympiade Alexandriam Ægypti conditam esse ferunt, septimo regni Alexandri anno. Circa eadem tempora Epicurus & Anaximenes philosophi fuerunt. Centesima vigesima quarta Olympiade Ptolemæo Ægyptum tenente eo qui Philadelphi cognomen habuit Sarapin Alexandriam è Sinope immigrasse aiunt, eundemque esse cum Plutone vnde & simulacro delubrum factum est quod indigenarum voce appellant Ægyptij Racotin, nec quicquã aliud per hoc nomẽ quam Plutonem significant, hinc & monumentis vicinum templum erexerunt: sed & controuersus apud Græcos de illo sermo est: quidam enim non existimant Plutonem illum esse, sed potius Osirin, alij verò Apin. Oborta igitur ea de re ingenti pugna, posuisse aiunt statuam velut ex compacto in vnam eandemq. vocem conuenientes Osirapin, vt in vno eodemque verbo Osiris atq. Apis censerentur. Vtriusque verò & mors & sepultura vtpote qui homines essent proditur: longa vero consuetudo abiecit Osiri vti simulacrum illud Sarapis nuncuparetur, obtinuit. Ptolemæus iste cum esset omnis humanitatis studiosissimus, vnum è familiaribus suis in Iudæam delegauit, datis ad Eleazarum qui tunc ex lege sacerdotio fungebatur litteris, vti omnes libros Moisis sanctorumque prophetarum, quos discere magnopere cuperet, & simul idoneos homines ad eos in Græcum sermonem transferendos ad se transmitteret, quod & factum est. Centesima nonagesima quarta Olympiade,

Α πιάδι, Πυθαγόρας γινέσθαι λέγεται. ἐβδόμη-
κστῆ Ολυμπιάδι φασὶ γινέσθαι Δημόκριτον &
Αναξαγόραν, φιλοσόφους φυσικοὺς ὁμοῦ τε καὶ
Ἡρακλείδην, τὸν ἑπιπέδιλον σκοτεινόν. ἐν ἐβδόμη-
κστῆ τετάρτῃ Φρυγῆος καὶ Χοιρέως, καὶ Δια-
γόρας, φιλόσοφοι φυσικοί. ὀγδοηκστῆ ἕκτη Ο-
λυμπιάδι γινέσθαι φασὶ τὸν Ἀθηναίῳ Δη-
μόκριτον· Ἐμπεδοκλέα τε καὶ Ἰπποκράτην καὶ
Πρόδικον, Ζήνωνα, καὶ Παρμενίδην. ὀγδοηκ-
στῆ ὀγδὴ Ολυμπιάδι, τὸν κωμικὸν Ἀριστοφάνην,
Εὐπολὸν τε καὶ Πλάτωνα γινέσθαι φασίν.
Β ἑκατοστῆ τρίτῃ Ολυμπιάδι, Ἀριστοτέλει φασίν
ἀχροῦσθαι Πλάτωνος, βραχίονα ἀγόντα
κρημίδην πλὴν ἑλικίαν. ἑκατοστῆ δωδεκάτῃ Ο-
λυμπιάδι Ἀλεξάνδρῳ πλὴν πρὸς Αἰγύπτιον
κτισθῆναι φασίν, ἔπει ἐβδόμῳ τῆς Ἀλεξάν-
δρου βασιλείας. κατ' ἐκείνο δὲ τὸ καιρὸν Ἀναξι-
μένης τε καὶ Ἐπίκουρος ἐγινέσθαι οἱ φιλόσοφοι.
ἐκατοστῆ εἰκοστῆ τετάρτῃ Ολυμπιάδι Πτολεμαῖος
τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσας τὸ ἑπιπέδιλον Φιλα-
δέλφου, τὸν Σάραπιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φασίν ἔ-
στην ἐκ Σινώπης· τὸν αὐτὸν δὲ εἶ) δὲ Πλούτωνι
ὅθεν καὶ ἱερὸν ἐκτίετο πρὸ ἀγάλματι· ὃ δὲ τῆ
ἐπιπέδιλον φωνῆ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι Ράκωτιν·
ὅθεν ἕτερον ἢ τὸν Πλούτωνα Δία τούτου ση-
μαῖοισι, ταύτην τοι καὶ τοῖς μνημασι γέγονα τὸν
νεῶν ἐπιπέδιλον. ἀμφιβάλλεται δὲ πρὸ Ἑλλη-
σιν ὃ ἐπ' αὐτῷ λόγος· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἀξιοῦσιν
εἶ) τὸν Πλούτωνα αὐτὸν· Ὅσιον δὲ μέλλον, ἕτε-
ρον δὲ τὸν Ἀπιν. πολλῆς γίνω Διὰ μάχης ἕσης
πρὸς τούτου ἰδρύσασθαι φασὶ τὸ εἶδωλον ὡς περὶ
εἰ) οὗτος σωθῆναι σὺμβεβηκότας εἰς ὁμοφώνια,
Ὅσιον, ἵν' ὅν ταύτῃ Ὅσιος τε καὶ Ἀπιν
νοοῖτο· ἀμφοῖν δὲ τούτων καὶ θάνατος φέρεται καὶ
ταφή· ἐγινέσθαι γὰρ ἀνθρώπων· ὃ δὲ μακρὸν
ἔθος ἀποβελτικὸς τὸ Ὅσι, Σάραπιν δὲ βρέτας
ἐποίησεν ὀνομαζέσθαι. Πτολεμαῖος δὲ οὐτο-
σι τῶν ὅτι μέγιστα φιλολογώτατων γερωνῶς,
ἕνα τῶν ἑπιπέδιλων αὐτῷ πέπομφε εἰς πλὴν
Ἰουδαίαν Ἐλεάζαρον πρὸ πτωικῆς κατὰ νό-
μους ἱερεῖ γράψας, ὡς πρῶτα πρὸ βιβλία,
Μωσαίως τε καὶ τῶν ἁγίων περὶ φησὶν, ἀπο-
στεῖλαι οἱ μαθητῶντι λίαν· σωεκέμεναι
δὲ καὶ τοῖς διωαμῶσι εἰς Ἑλλάδα φων-
νῶν αὐτὰ μεταστῆναι, ὃ δὲ καὶ γέγονεν. ἐ-
κατοστῆ ἐνενηκστῆ τετάρτῃ Ολυμπιάδι, Ρω-
B

μέλων ΑΥγούστου Καίσαρος βασιλεύοντος, γεγύ-
 νηται κτ' ἄρκα ὁ κύριος λίμν' Ἰησῆς Χριστός.
 ἀπὸ μὲν τοίνυν τῆς τῆς κερῶν καὶ μὲν τοι τῆς
 τῆς ἡρεαλογαῖν ἀκριβοῦς ἀναγραφή, πῶς οὐχ
 ἀπασιν ἐναργές ὡς ἀπὸ τῶν μὲν τῆς πρ' Ἐλ-
 λησι Γραμῶν ὁ θεοπέσιος Μωϋσῆς ἀρεσβύτατος
 ὡς οἱ δὲ, νέοιτε, καὶ οἱ δὲ ἀρεσβύτατος ἀρεσβύτατος
 γὰρ τῆς τῆς Ολυμπιάδων ἀπογραφῆς χρόνοις
 ἕτερον γεγενῆσιν μακροῖς. ἐντεῦθεν οἱ μὲν καὶ
 ἀρεσβύτατος τὸ ῥᾶον ἔ ἀληθές εἶπεν, ὅτι τῆς Μω-
 σέως δόμῃ οὐχ ἀμοιρήσαντες πορευθέντες οὔτε
 μὲν ἀήκροι γεγενῆσιν τῆς ἐνούσης αὐτῶν θεοσ-
 δότου ἔ ἀκιδήλου Γραμῆς ἀρεσβύτατος ἐαδ' B
 ὅτε ὁ ἀληθές ἐπιπλέκοντες αὐτῶν ὁ ψευδός.
 καὶ οἱ δὲ διουσιότατος μὲν βόρβορον ἀναφύρον-
 τες. ποῖον γὰρ μέγιστον Γραμῆν τε καὶ ἀξιόληπτον
 τοῖς Μωσαϊκοῖς ἔσθ' ἐνεστὶ λόγος; ἢ πῶς αὖ τις
 ἔσθ' ἀγάσαστο τὰ αὐτῶν· οἱ μὲν γὰρ τὰς Ἐλλή-
 νων ἀρεσβύτατος ἰκρίβωκότες, διηρησάμενοι φασι
 τὴν φιλοσοφίαν, εἰς τε τὴν θεωρητικὴν ἐπι-
 στήμην καὶ μὲν τοι τὴν πρακτικὴν, καὶ ἐν εἰ-
 ρηνότατος ἐπάμφω δόξιος τῶν διελείσασιν φα-
 σὶν εἰς γε ὁ δὲ καπορῶσασιν δοκεῖν τὴν φιλοσο-
 φίδην. ἀρεσβύτατος δὲ οἱ τοιοῦτον ὄντα Μωσέα, γε-
 γενῆσιν μὲν γὰρ ὡς οὐχ ἕτερός τις τὰ πρὸς τῆς C
 ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας καὶ ἀσυκρίτου δόξης, καὶ
 τῆς κτ' ἀρεσβύτατος ἀρεσβύτατος καὶ τῆς ὀλων ἡρε-
 σιουργῶν, καὶ κύριον τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀποφάνει
 Θεόν· οἱς γε μὲν ἐν λόγῳ ὁ ἀγαθὸν καὶ ὁ τῆς
 βίβλας ἐσπούδασιν ὁ χεῖμα, τοῖσι οἱ ἀρεσβύτατος
 θεομοτετῶν τὰ ἀρεσβύτατος ἀρεσβύτατος καὶ ἕξαιρέτα, καὶ
 τὰ δι' ἂν αὖ εἶεν ὅτι μέγιστα σεπτοί. ἀλλ' ἴσως
 ἐρεσβύτατος ναὶ μὲν δὲ ἀρεσβύτατος τὰ Μωσέως ἔ
 τῆς πρ' Ἐλλησι Γραμῶν· οὐ μὲν ὅτι καὶ ἀληθές
 εἶπεν ὡς τῆς ἐνούσης αὐτῶν Γραμῆς ἀρεσβύτατος
 τες, ἢ τοῖς μετὰ ποιηθέντες ὀλων ἀρεσβύτατος
 ἔσθ' οἱ εἰ μὴ πολὺ ὁ εἰκός ὁ ἀρεσβύτατος ἡμῶν ἔρεσβύτατος D
 λόγος δοκιμαζέτωσιν οἱ φιλακροάμονες. οἱ μὲν
 πρ' ἐκείνοις ἰσοριογράφοι πᾶσιν ὡς ἔπος εἶ-
 πειν ἀρεσβύτατος τὴν γλῶσσαν, ἀεὶ τι μαρτυρεῖν
 ἠθέλον· ἵνα δοκοῖεν εἶδέναι τὰ πολλὰ. τοῖς ἀρεσβύτατος
 τῆς γεγενῆσιν ἀποσιγήσασιν μηδὲν, κόσμημα τῆς
 ἑαυτῶν ἐποιουῦτο συτρεσβύτατος. εἶτα πῶς οἱ γε τοι-
 οῦτοι ἔρεσβύτατος εἰωθότες κατημῆσαν αὖ
 τῶν χεῖμα ἀρεσβύτατος ἰσορίας οὔτω σεμναί,
 δογματῶν τε καὶ νόμων ἀρεσβύτατος ἀρεσβύτατος

Augusto Cæsare rerum Romanarum
 potiente natus est secundum carnem
 dominus noster Iesus Christus. Igitur
 ex accurata temporum & profapianū
 descriptione, cui non perspicuum fit,
 omnes Græcorum sapientes diuino
 Mofi tempore posthumasse? qui &
 nouitij & nuper prodeuntes cœpta
 iam ab Olympiadibus computatione
 longo post tempore extiterint? Vnde
 credo datur intueri, ac etiam pro cer-
 to asseuerare illos non profus Mofis
 dogmatum insitæque illis à Deo sa-
 pientie expertes aut ignaros, nonnun-
 quam balbutire verum falso admif-
 centes ac veluti fragrantissimum vn-
 guentum cœno macerantes. Nam
 quæ digna scitu aut sapiens non Mo-
 saicis inest sermonibus disciplina?
 vel quis eius opera non obstupescat?
 quippe qui Græcorum subtilitates
 exactè indagarunt, diuidi aiunt phi-
 losophiam in contemplatricem & a-
 ctiuam, ac si quis utrimque dexter
 atque fœlix fuerit, eum videri ple-
 no successu in philosophia voti com-
 potem esse. Agedum cerne mihi
 Mosem eiusmodi: nam & ore diui-
 no exponit supra cæteros mortales,
 de suprema omnium essentia & in-
 comparabili gloria, atque in cun-
 ctos eminentiâ vniuersiq; authorem,
 dominum vnum solūque Deum
 demonstrat: iisque quibus bonum
 cordi est & beatæ vitæ incessit cu-
 piditas præscripsisse cernitur omnium
 longè optima & præferenda, per
 quæ maximè venerabiles euasuri sint.
 Enimuerò dicet forsitan aliquis, ita
 est Mosem Græciæ sapientibus esse
 antiquiorem, nec tamen inde ve-
 rum fieri eos ex illius sapientia suf-
 furatos, aut aliquid interpolasse com-
 pertos: atqui curiosi nullâmne ora-
 tio nostra probabilitatem contineat,
 iudicent. Historiarum scriptores a-
 pud eos omnem vt ita dicam orbem
 terræ peruagati, semper discendi cu-
 pidi fuerunt, vt multa scire atque co-
 gnoscere viderentur. Quare & ma-
 gnum suæ commentationis ornamen-
 tum illud esse duxerunt, si nihil eo-
 rum quæ gesta essent, silentio præte-
 rissent. Ecqui tales viri vtilia discere
 soliti, tam graues historias nosse, do-
 gmatūque & legum antiquissimam

& accuratam explanationem capeſſe-
 re neglexiſſent? Quippe Pythagoras
 Samius & Thales Mileſius non exi-
 guo tempore in Ægypto morati, col-
 lectis inde quibus inſtructi fuiſſe per-
 hibentur diſciplinis, in patriam redie-
 runt. Et quidem ipſe Ariſtonis filius
 Plato in Timæo ait, Solonem profe-
 ctum Athenis in Ægyptum veniſſe,
 ibique conuento quodam pſeudopro-
 phetarum ſive ſacerdotum hæc audiſ-
 ſe: ὁ Solon, Solon, Græci ſemper eſtis
 pueri, ſenex verò Græcus nemo eſt,
 iuuenes ſiquidem animis omnes nul-
 lam habetis in vobis antiquam opinio-
 nem, neque diſciplinam tempore
 confirmatam: ſed vos fallit quod per
 multas ætates litterarum expertes ac
 muti fueritis. Ex quibus facile vti reor
 quiſpiam deprehenderit antiquiſſima
 eſſe Chriſtianorum dogmata: nõdum
 enim apud Græcos litterarum erat
 ſcientia, vixque Cadmus eas è Phœ-
 niciâ ipſis attulerat, cum iam ſcripta
 Moſis extarent. Quinetiam & Solon
 Athenis legum author & ipſe Plato,
 vterque in Ægypto ideò verſatus vt
 cæteris omnibus præſtare ſcientia vi-
 derentur, ſcripta Moſis admirati ſunt.
 Quod autem Græcis hiftoriarum ſcri-
 ptoribus notiſſimus eſſet Moſes, ex
 his quæ ipſi ſcripſerunt licet cognof-
 cere. Nam Polemon in primo Græ-
 carum hiftoriarum eius meminit, &
 Ptolemæus Mendefius, Hellanicus,
 Philochorus & Caſtor, cùmque his
 plerique alij. Diodorus qui res Æ-
 gyptiorum curioſè perquiſiuit, ait ſe
 de illo ex eorum ſapientibus audiſſe,
 ſcripſitque in hæc verba. Nam poſt
 antiquum viuendi apud Ægyptios
 morem, qualem ſub diis & heroibus
 fuiſſe illicò fabulantur, primò multi-
 tudinem legibus ſcriptis vti & viuere
 perſuaſam ferunt à viro magni animi,
 & nouo genere vitæ apud Iudæos om-
 nium quot vnquam fuerant, maximè
 ſuſpiciendo, qui Moſes Deus voca-
 retur: cum enim omni virtute cu-
 mulatiſſimum conſpicarentur Mo-
 ſem, Deum ipſum appellarunt, quem
 nonnulli vt opinor apud Ægyptios
 colerent: inſuper gnari ſupremum
 Deum ei hæc dixiſſe: ecce dedi te
 Deum Pharaoni. Igitur de antiqui-
 tate fatiſ ſupérque vti reor, & quòd

καὶ ἀκριβῆ ἀξιοφάνησι. καὶ τοὶ Πυθαγόρας ὁ
 ἐν Σάμου καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, οἳ ἐθαύρα-
 μιστον ἐν Αἰγύπτῳ διατεθειμένοι ἦσαν, συλ-
 λεξάμενοι τε τὰ ἐκείθεν· ἔμαθον δὲ ἀδρη-
 σιν ἡ ἐρηκίαι λέγονται πνευματικότες, εἰς
 τὴν ἐρεκίαν ἀνεκρίνοντο, καὶ μὴν ἔαυτοὺς
 ὁ Αἰετῶνος Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶ, Σό-
 λωνα τὸν Αἰθίοχον ἀφικέσθαι μὴ εἰς τὴν Αἰ-
 γυπτίαν· πηδῆσαι δὲ υἱὸς τῆς αὐτῆς ψευδο-
 προφητῆς ἤρωιο ἱερέων λέγοντος· ὁ Σόλων,
 Σόλων, Ἕλληες ἐστὲ παῖδες αἰεῖ· γέρον δὲ Ἕλ-
 λην οὐκ ἐστὶ, νέοι τε τὰς ψυχὰς ἀπύρτες, ὁ δὲ
 μὴ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἔχετε παλαιὰ δόξαν· ὁ δὲ
 μᾶθμα χρόνῳ παλαιὸν ὁ δὲν· ἀλλ' ὑμᾶς
 λέληθε ἀφ' ὅτι πολλὰς χρεῖας χράμματασι
 τελευτῶ ἀφάνους. ἀλλ' οἴμην καὶ ἀφ' αὐτῶν
 κατὰ τοὺς αἰὲς ἀρχαιοφάνη τὰ Χριστιανῶν ἔ-
 πα μὴ γὰρ χράμματα ἔπισημη τῶν τοῖς Ἕλ-
 λησιν ἡ, Κάδμου μάλιστα αὐτὰ διακρίνον-
 τες ἐν Φοινίκῃ αὐτοῖς, ἐγγράφῳ δὲ τὰ Μω-
 σῆως. πάλιν ὅτι Σόλων τε ὁ τῆς Αἰθίοχου δι-
 κρετῆς καὶ μὴν καὶ αὐτοὺς ὁ Πλάτων, ἐν Αἰγύπτῳ
 γενοῖντες, ἡφ' ἧ τὴν πλεονεξίαν ἀπύρτων εἰ-
 δέναι δοκεῖν, πρῶτως που ἔαυτὰ τεθαύμαζαν
 οἱ τὰ Μωσῆως. ὅτι δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἰσοιογρα-
 φοῖς γνωριμώτατος ἡ ὁ Μωσῆς, ἐξ αὐτῶν ὧν
 γεγραφασιν ἔξῃσιν ἰδεῖν. Πολέμων τε γὰρ ἐν τῇ
 πρώτῃ τῆς Ἑλληνικῆς ἰστορίας διηγησάμενος
 αὐτῶν, καὶ Πτολεμαῖος δὲ Μενδήσιος, καὶ μὴν
 καὶ Ἑλλάνης ἔ Φιλόχορος, Κάτωρ τε, καὶ ἔτε-
 ροι πρὸς τοῦτοις. Διόδωρος δὲ πολυπραγμο-
 νήσας τὰ Αἰγυπτίων, ἀκρηκίαι φησὶ τῶν
 αὐτῆς ἑσθῶν τὰ πρὸ αὐτῶν, γέγραφε δὲ ὅτι λέ-
 ξεως οὕτως. μὴ γὰρ τὴν παλαιὰν τὴν κατ' Αἰ-
 γυπτον βίου κατὰσασιν, τὴν μυθολογικῶν
 χρεῖσιν ὅτι θεῶν καὶ ἡρώων, πῶσαι φασὶν ἐγ-
 γραφοῖς νόμοις πρῶτον χρεῖσασθαι τὰ πλήρη
 βιοῦ, ἀδύρα καὶ τῇ ψυχῇ μέγαν, καὶ τὰ βίῳ
 καμύναται τῆς μνημονοδικῶν πρὸς τοῖς Ιου-
 δαίοις Μωσῆως, τὸν καλούμενον Θεόν. ὅτι γὰρ
 ἀπάσης ἀρετῆς ἐμπλεῶ γενοῖται κατεθεῶντο
 Μωσῆα, καὶ Θεὸν ὠνόμαζον αὐτὸν, πᾶσι τε οἴ-
 μῃ που, τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς ἡ πάρα που
 μεμαθηκότες ὁ πρὸς αὐτὸν εἰρηκόων, τῶν τῶ
 ὅτι πρὸ τῶ Θεῶ· ἰδοὺ δέδωκε σε Θεὸν Φαραῶ.
 ἀρχαιοφάνη μὴ ἐν πείρῃ οἴμην πρὸς αὐτῶν, ἔ μὴν

ἔπι τῆς πρῆς Ἑλλήσι τετιμημένης Γραφίας, παρὰ
 νῆα καὶ Μωσαίως, καὶ ἔχῃ τιμὴν δόξαν παρὰ σοφῶν
 ἄλλων, ἀποχρῶν ἑμῶν ἐξείργασται λόγος, ἀνεπί-
 πληκτον ἔχων καὶ Γραφῆν τιμὴν ἀπόδοξιν. ἡγή-
 ναὶ δὲ φημι μετὰ τῆσδε τιμῆς Ἑβραίων ἑμῶν
 πολυπραγμοσύνησιν δόξαν ἡ ἐρήκασιν παρὰ
 Θεοῦ, καὶ τῆσδε κόσμου ἡμέσεως, ἥτοι κα-
 τὰ σοφίας· εἶθ' οὕτω καὶ πῶς Ἑλλήτων ἔδοξε
 Γραφοῖς, ἐμφανῆς καταστῆσαι τοῖς ἐπιτελομένοις.
 ἔνθα μὲν γὰρ τοῖς τῆσδε θεοπνεύτου γραφῆς συμ-
 φέρονται λόγοις, ἐάν τῶν ὄντων ἀμείνοισι κατίδοι
 τίς δὲ καὶ ὁμολογησώμενος ἀλλήλοισι· ἔνθα δὲ
 τῶν οικείων ἕκαστος ὀρημάτων ποιῆται τιμὴν ἀ-
 πόδοσιν, ἀφ' ἑαυτοῦ τε ὄντων καὶ ἀλλοκότοις
 δόξασιν κατὰ μεθυσόντας καταδείξαι βῆσιν. οὐ γὰρ
 ἡ ὁλως κατὰ δρῶν διδάσκειν τὰ ὑπὲρ νοῦ
 καὶ λόγους τοῖς ἐν ἑμῶν, μὴ οὐχὶ τῆσδε πῶν-
 των κρατῆτος Θεοῦ, καὶ φῶς ἐπιέντος εἰς νοῦν,
 καὶ Γραφῆν ἐπιπλήκοντες, καὶ γλωσσῶν διρμύοντες.
 καὶ πῶς ἀπορήτων παρὰ αὐτῶν κατὰ γὰρ τὸ εἶ-
 ρῶσιν ἐπιέντος αὐτοῖς καὶ νοεῖν καὶ φερόσιν.
 παρὰ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπασι
 ἡ τοιαύτη χάρις, ἐκείνοις δὲ μάλλον, οἵ τῶν δὲ
 εἶεν καὶ τῶν τῆσδε Γραφῶν ἐπέκεινα παθῶν. καὶ γὰρ
 δόξιν ἀκαταρσίας ἀπηλαγμένοι, ἄριστοι τε τὸν
 νοῦν, καὶ τῶν εἰς δισέβειαν ἀνδραγαθῶν ὄπι-
 στήμονες. καὶ παρὰ γὰρ τῆσδε ἑμῶν καταδήξῃ
 λέγων ὁ τῶν ὄλων Θεός· ἀφ' ἑαυτοῦ τῆσδε Δα-
 βίδι γράσασατε καὶ γράψατε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεός.
 καὶ μὲν καὶ κύριος ἑμῶν Ἰσοῦς ὁ Χριστός. μα-
 κέριοι οἱ καθαροὶ τῆσδε καρδία ὅτι αὐτῶν τὸν Θεὸν
 ὄψονται. ὄρατο δὲ αὐτῶν ἡ ὑπὲρ πῶντα φύσις οὐ
 τοῖς τῆσδε ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ τοῖς ἔσω καὶ
 κεκρυμμένοις τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ ὀμμάσιν, ἰσχύοντες
 καὶ ἀκριβῆς ἐπιέντος αὐτῶν τὸ παρὰ τῆσδε καὶ τῶν
 ὑπὲρ ἀφ' ἑαυτοῦ φατασίαις, τῶν τῆσδε θεοπνεύ-
 τας ἀλκυσίης αὐγῆς. οἱ μὲν οὖν ἐξ Ἀδάμ καὶ
 μέγιστοι τῆσδε Νοῦ γερνότες ἀνθρώποι, Θεὸν ἔ-
 να τὸν φύσιν καὶ ἀληθῶς τῶν ὄλων δημιουργ-
 ῶν, καὶ κύριον τετιμήκασιν. ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ
 σοφῶν ὡς θεοῖς ἑτέροις παρὰ σενεβῶκως ἢ δαί-
 μοσιν ἀκαταρτοῖς ἀναγῆς τὸ σέβας. μετὰ δὲ
 γὰρ τὸν κατακλυσμόν καὶ τιμὴν τῆσδε πόργου κα-
 τὰ σοφῶν, καὶ τῶν γλωσσῶν τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ,
 ἀσύμβατον καὶ αὐτῶν ἐρήκασιν τιμὴν παρὰ
 Θεοῦ δόξαν, οἱ δὲ πῶντα τῶν γῆσδε κατε-

A scripta Mosis, illâ quæ in honore fuit
 apud Græcos sapientiâ, tempore su-
 periora sunt, habentque famam an-
 tiquiorem, oratio nostra demonstra-
 tione quæ redargui nequeat vsa, abū-
 dè declarauit. Post hæc optimum fa-
 ctu mihi videtur & in Hebræorum o-
 pinionem quam de Deo, deque crea-
 tione & opificio mundi habuerunt,
 inquirere, proindeque quid Græco-
 rum sapientes ea de re senserint, his
 qui nostra legent manifestum facere.
 Vbi enim diuinæ scripturæ sermoni-
 bus congruunt, videre est eos & seip-
 sis præstantiores & inter se consen-
 tientes, vbi vero sua quisque com-
 menta promit, dissidentes & absur-
 dis opinionibus velut temulentos ac
 deliros facilè deprehendas. Neque e-
 nim omnino in eorum potestate si-
 tum erat, quæ supra mentem supràq;
 captum sunt, intueri, nisi Deo ducete
 dirigenteque rationem, & animo fa-
 cem allucente, & sapientiam ingene-
 rante, & linguam explicante, denique
 arcana de ipso, quantum humana
 mens potest & cogitare & eloqui per-
 mittere. Verum talis gratia haud in-
 differenter omnibus contigerit, sed
 illis duntaxat, qui voluptatibus at-
 que affectibus carnis superiores, ani-
 mo integri, necnon strenua pietatis
 documenta expromere docti, terre-
 nam illuuiem atque sordes deposue-
 rint. Ad quæ nos exstimulat ipse v-
 niuersi parens Deus ore Davidis hæc
 dicens: attendite & cognoscite quod
 ego sum Deus. Et quidem Dominus
 noster Iesus Christus: Beati puri corde
 quoniam ipsi Deum videbunt. Est au-
 tem conspicabilis suprema omnium
 natura non corporis oculis, sed inter-
 nis & absconditis intelligentiæ lumi-
 nibus, quæ acrem & accuratam inge-
 nerat curiositatem, & radios Dei vi-
 sionis sensu maiores atque potentio-
 res, imaginatione attrahit. Igitur om-
 nes ab Adamo vsque ad Noë nati
 mortales, Deum natura vnum, & ve-
 rè rerum omnium architectum, ac
 dominum coluerunt. Traducitur e-
 nim nullus tanquam alios Deos &
 dæmonas impuros veneratus. Post di-
 luuium autem & turris constructio-
 nem, & linguarum differentias, qui
 per vniuersam terram dispersi erant,
 & ipsi dissentientem de Deo opinio-

nem habuere. Cum enim à veritate animum abduxissent, eúmque rebus momentaneis & caducis corporisque voluptatibus adiecissent, facile in absurdissima quæque lapsi sunt, & de Deorum multitudine errorem atque crimen velut inter se partiti sunt. Hi enim cælum cōiectarunt esse Deum, illi Solem & Lunam, prætereaque sidera & mundi elementa, ignem & aquam, aërem & terram, ex quibus singula composita feruntur: alij rursus in vltimam inscitiam deuoluti eò confusionis deuenere, vt & templa ædificarent, & delubra materiâ sumptuosissima ipsis hominibus, sedesque sacras & columnas ponerent, quibusque mortuis illacrymassent, pro Diis eos haberent, libationibusque & sacrificiis colere sustinerent. sunt & plurimi mortalium, qui gloriam vni Deo debitam ac conuenientem ipsis mundi elementis attribuunt, cui doctrinæ addicti omnium maximè Chaldæi motus astrorum curiosissime rimantes dimetiuntur, & volatus auium in vsus vaticiniorum obseruant. sed vti iam dixi ab illorum absurditatibus & insaniis abhorrebat diuinus Abraham: neque enim æquum censebat supremam atque omnia supergressam Dei naturam in rebus quæ sub sensum & oculos cadunt collocare, neque rursus illam intrâ res creatas includendo à veritate decrabat, verùm referens multò altius, & supra cuncta quæ ortum habuerunt statuens, merito & admirationi cunctis, & numini quoque acceptus erat: ita vt is de quo deinceps queritur Deus, illi sese manifesto videndum daret. Videamus igitur quis porrò successorum Abraham locuples sit & idoneus testis ad probandam fidem atque persuasionem quam progenitor ille habuisse perspicitur. Certè ad id suffecerit Moses, ab eo ducens originem, qui quæ illum olim sensisse nouerat, ipse & tenere voluit, & scriptis consignauit. Conscribens itaque librum Geneseos ait à quibusdam Sodoma esse expugnata, qui vnâ cum cæteris Loth bello captum habentes, ceu potiti victoria gaudebant, spe verò sua falsi sunt nimirum Abrahamo ex improuiso in

Α σκεδασμένοι. ἀποσησάρτες γὰρ τῆς ἀληθείας τὸν νοῦν, καὶ τοῖς παροσκαίρεσι αὐτὸν καὶ ὀπιζαίοις παρὰ γράμμασι, καὶ ταῖς τῆς θύματος ἡδοναῖς ἐπορμίσσονται εἰς πᾶν ὅποιον κατώχοντο τῆν ἐκτοπιζάτων, καὶ οἱ διέμοιρῆσαντο τῆς πολυθείου πλάνης τὰ ἐκλήματα. οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν ὑπετόπισαν εἶναι Θεὸν, ἡλίον δὲ καὶ σελιώω ἐπερι· καὶ παροσέτη τοῖς ἀστέρας, καὶ τὰ τῆς κόσμου σοιχεῖα, πῦρ τε καὶ ὕδωρ, αἶρα καὶ γαῖα· ὅς ὢν τὰ καθ' ἕκαστα σιωπεφείδων λέγεται. ἔπερι αὐτοῦ παρὰ τὴν ἀπασῶν ἐργάτων ἀμαθίαν ὠλιγοπήκτες, χυδαρότητος εἰς τὴν κατώχοντο λεγίμαν, ὥστε καὶ νεὸς ἀναδείμασθαι, καὶ τελεμένη παρειργασμένα ταῖς τῆν ὑλῶν πολυτελείας· ἐδη τε ἱερεῖα αὐτοῖς ἐπιδύσασθαι καὶ σήλας ἀνδραπῶν, καὶ τοῖς τεθνεῶσιν ὀπιδακρύσαντες, καὶ τούτοις ἡγεῖσθαι θεοὺς ἀσυνδαῖς τε αὐτοῖς καὶ θυσίαις θράψην ἀποτολμαῖν. πλῆστοι μὲν οὖν ὅσοι καὶ τὸ βίον οἱ τὴν μόνον ἀρέπουσαν τὰς Θεῶν δόξαν, τοῖς τῆς κόσμου σοιχείοις ἀάπλοτες· ἐνήσκωνται δὲ τοιαύτη γραφῇ τῆν ἄλλων μέγιστα Χαχδαῖοι, καὶ παρειργάτα μὲν τὴν τῶν ἀστρον αἰαμέσθουσι κίνησιν, οἰωνῶν δὲ πηθήσεως μαρτείας ποιῶνται παρὰ φασιν. ἀλλ' ὡς ἐφίω ἡδη ταῖς ἐκείνων ἀσυνεσίαις ἀφάφορος ἔω ὁ θεοπέσιος Ἀβραάμ· ὃ γὰρ ἡξίου τοῖς ἐν ἀγάθῃ καὶ ὀρεατοῖς ἐναεῖθμιον ποιῆσθαι φιλήν, τὴν ἀνθρώπων τε καὶ πηρῶν ἐπέκεινα τῆς Θεοῦ φύσιν, οὔτε μὲν τοῖς κήσασιν αὐτῶν ἐκαστακλείων, τῆς ἀληθείας ἡμῶν τῶν ἀνακαρμίζων δὲ μέλλον ὑψοῦ, καὶ πηρῶν τῆς κεκληρωμένου παρὰ φασιν ἀνθρώπων πηθῆς, εἰκότως ἐθαυμάζετο· τῶν τῶν τοῖς παροσσελήφθη παρὰ Θεοῦ· ἐμφανῆ γὰρ αὐτὸν αἰσῶν καλῆσθαι, λοιπὸν ὁ ζητούμενος. ἴδωμεν οὖν οἰωνῶν ἔχων ὀρεῖται τὴν δόξαν ὁ παροπάτωρ Ἀβραάμ· εἶτα τίς τῆν μετ' ἐκείνον ἀξιοχρεῶς ἔσται παρὰ φασιν τῆς θυνοῦσης αὐτῶν πηθῆς τε καὶ δόξης. ἀλλ' οἱ μὲν παρὰ φασιν τῆν τῶν ἀρκέσθην αὐτὸν ὁ Μωσῆς, ὁ αὐτὸς γνηνῶς ἀπὸ γνηνός, καὶ ἀσῶν ἐγνω πεφρονηκότα, τῶν τῶν καὶ αὐτὸς καὶ φρονην ἀξίων, καὶ γραφῇ παρὰ φασιν. σῶκοι ὁ τῆς ἀρεῶς σιωπηλῆς βιβλίον, ἔφη μὲν ὅτι πεπορθῶν κασι πηθῆς τὰ Σοδομῶν τῶν, εἶτα δορυληπῶν ἔχωντες ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις τὸν Λῶτ, ἔχαρον μὲν, ὡς νενικηκότες ἐσφάλλοντο δὲ τὸ ἐλπίδος, ἀδοκῆτως, αὐτοῖς ἀντεξάγοντος τῆς Ἀβραάμ καὶ ἡρηκότος

μὲν καὶ κράτος, ἀπαλλάττοντος δὲ τῆς ἀίχμα-
 λωσίας τοὺς ἀπαξ ἐνδουλωμένους. ὅπῃ δὲ ὁ-
 πέσρεφεν ἀπὸ τῆς καρπῆς τῆς πέντε βασιλείων,
 γέγραπται γὰρ ὡς· ἐδεῖτο μὲν αὐτὸς λέγων βα-
 σιλῆς Σοδόμων ὁ Χοδολογομόρ. δός μοι τοὺς ἀν-
 δρας, τὴν δὲ ἵππων λάβε σεαυτὰ. ὁ δὲ, μισθὸν
 ἀνδραγαθμῶν· ἑτέρων ἔχων ζημίαις οὐκ
 ἀνασφάλῃς, ἀπόμοτον ἐποιεῖτο ὁ χεῖμα, λέ-
 γων· ἐκτενά τὴν χεῖρα μου πρὸς τὸν ὑψιστον.
 ὃς ἐκπσε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· εἰ ἀπὸ σαρ-
 πίτου ἕως σφαιρωτήρος ὑποδύματος, λήψομαι
 ἀπὸ πύργων τῆς οὐρανῶν· ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ
 ἐπλούτησα τὸν Ἀβραάμ, ἐστραφένου δὲ αὐτὸν
 ὡς νενικηκότα. καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλὴμ τοῦτεστι
 Μελχισεδεκ ἐβλόγησε λέγων. βύλογημένος Ἀ-
 βραάμ παρὰ Θεοῦ παρὰ ὑψίστου, ὃς ἐκπσε τὸν οὐ-
 ρανὸν καὶ τὴν γῆν. καὶ βύλογητός ὁ Θεὸς ὁ ὑψί-
 στος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποχείλους
 σοι. ἀποπέλων δὲ πῖνα τῆς ὀπιτηδείων, ἤτοι τῆς
 βίνουςάτων οἰκετῶν, εἰς τὴν μέσσω τῆς ποτα-
 μῶν, καὶ νυμφαγωγὴν πρὸς αὐτῶν γυνεάται παρὰ
 Ἰσαάκ, ὀρκισάσε, Φησί, τὸν Θεὸν τῆς οὐρανῶν καὶ
 τὸν Θεὸν τῆς γῆς. ἕνα δὲ οὐκ ἔστι καὶ μόνον ἡδὲ Θεὸν,
 ὡς λέγει τὸ εἶ (ἄφωδὸς ὁ θεοπέσιος Ἀβραάμ, ὁ
 ὑψιστὸν τε αὐτὸν ὠνόμαξε καὶ τῶν ὄλων δημιουργ-
 γῶν τῆς τε οὐρανῶν καὶ τῆς ἐπι γῆς. οὐκ οὐκ
 ὁ ὑψιστὸς οὐκ ἀμείνων, οὔτε μὲν ὡς ἐν τῆς
 νοοῦμένων, οὔτε ὁποῖον αὐτὸς καὶ ἄλλοι, ἀλλ'
 ἐν τῆς πῖσι πᾶσιν ἐφραναίαι θεοσρεπῶς,
 πεποιήσασθαι δὲ παρὰ αὐτῶν, ἵνα ἐν τοῖς οὐρα-
 νοῖς καὶ ἐν τῆς γῆς, καὶ αὐτὸ δὲ ὁ φερέω-
 μα, ἐκ μὲν τοῦ τὴν γῆν, αὐτὸ δὲ φημι ὁ σοι-
 χεῖον. εἰ δὲ πᾶσι γέρονε παρὰ αὐτῶν, πᾶσι
 πᾶσι καὶ ἑτέροις παρὰ πᾶσι ὅτι ἑτέροις δὲ καὶ
 φύσιν, ἐπεὶ μήτε γυνήσ, μήτε μὲν δὲ οὐκ
 ὄντων ὅτιν, ἀγνήστος δὲ μάλλον καὶ ἀίδιος, καὶ
 χρόνου πᾶσι ἀρεσβύτατος, καὶ τῶν ὄλων ἀρ-
 χῆ. Θεὸν μὲν οὐκ ἕνα κατὰ τῶν ἐφωδὸς ἀρπίσας
 ἡδὲ τε ὄντα ἄφωδὸς ὁ θεοπέσιος Ἀβραάμ, αὐτῶν
 τε καὶ μόνων τὴν κατὰ τῶν, καὶ ἀβέσθων ἐ-
 ποιεῖτο λατρείαν. ἐπειδὴ δὲ ὁ κατὰ τῶν εἰς ὅτι
 δοσιν αὐτῶν τῶν ὀρθῶς ἐγνωσμένων ἕκαστος τὴν
 ἀφωδὸς, τότε δὴ τότε, τοὺς παρὰ τῆς θεότη-
 τος λόγους ἰσχυρότερον ἐπαυδύετο· οὐ γὰρ τοὺς
 μόνων ὡς εἰς μὲν ὅτι Θεός, ἑτέροις δὲ παρὰ
 αὐτὸν ὅτιν διεμαρῆσανεν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν

illos ducente, & summâ vi vincen-
 te, eosque qui capti iam fuerant li-
 berante. Postquam verò rediit à stra-
 ge quinque regum, sic enim scriptum
 est, orabat cum rex Sodomorum
 Chodologomor, dicens. Da mihi vi-
 ros, tibi verò equos retine. Is vero
 cum in mercedem præclarè gestorum
 aliena damna ferre nollet, cum de-
 ieratione rem abnuit, inquit, at-
 tollam manum meam ad celsissi-
 mum qui condidit cælum & ter-
 ram, si quicquam ex rebus tuis sum-
 pfero à funiculo vsque ad corrigiam
 calceamenti: ne dicere possis, ego
 ditavi Abraham, ipsum verò coro-
 nauit vt victorem. Et rex Salem hoc
 est Melchisedech benedixit dicens,
 Benedictus Abraham Deo celsissimo
 qui condidit cælum & terram. Et be-
 nedictus Deus celsissimus qui tradi-
 dit inimicos tuos in manum tuam.
 Mittens verò quendam ex necessa-
 riis suis, seu maximè fidum famulum
 in Mesopotamiam, vt Isaacò esset
 pronubus & nuptiarum conciliator:
 astringam te inquit iureiurando per
 Deum cæli per Deum terræ. Vnum
 igitur diuinus Abraham & solum
 nouerat Deum, ac manifestò fate-
 batur, ipsumque altissimum vocabat
 omnium quæ in cælo & terra sunt
 opificem. Itaque celsitudo illa non
 sub sensum cadit, nec vt in loco con-
 cipitur, nec vt corporeum quid su-
 mitur, sed eiusmodi quod vniuersis
 conuenienter diuinæ naturæ præest,
 à quo facta sunt quæcunque in cælo
 & in terra, ipsumque aded firma-
 mentum, elementum inquam ipsum.
 Quod si vniuersa facta sunt ab ipso,
 prorsus vtique diuersus est ab vniuersis,
 & diuersus secundum naturam,
 quandoquidem neque genitus est
 neque ex nihilo, sed potius ingeni-
 tus & æternus omni que tempore anti-
 quior & omnium principium. Deum
 igitur vnum vti modo dicebam, cer-
 to sciebat existentem diuinus Abra-
 ham, eique foli purum ac syncerum
 cultum exhibebat. Vbi verò progressu
 tēporis exeruit sese animus ad profe-
 ctum eorū quæ rectè iam apud se con-
 ceperat, tunc certè multò efficacius de
 diuinitate loqui adortus est: nec enim
 duntaxat quod vnus Deus & præter
 ipsum nullus alius sit, sed quod & in

sancta atque consubstantiali trinitate concipiatur, vnius & incorruptæ naturæ perfectio ac complementum, edidicit. Solum verò vt in figuris & non accommodatè ad sensum edocebatur, cur ita? quia iis qui recens ad veritatis cognitionem vocati sunt, nec mentem eius speculationi affuefactam habent, inaccessum quodammodo videtur & reapse est diuinæ visionis lumen. Indiget enim eiusmodi cognitio erecta, exercitata perspicacique mente atque insuper antegressâ fide confirmata, quequidem est stabile fundamentum & basis omnium de diuinitate sermonum. Quod confirmat nobis Esaias Propheta dicens, nisi credideritis neque intelligetis. Quin verò recens applicantibus se ad tenues ita & limatas videlicet de Deo cogitationes, prorsus opus sit tecta, perque ænigmata & ambages procedente institutione, qui ambigere, quisquam possit? cum ne sapientes quidem Græcorum eam rem ignorauerint. Porphyrius fane gloriam haud contemnendam humanioribus disciplinis apud eos consecutus, in primo de philosophorū historia tractatu, tale quiddam de famosis sapientibus siue opinionem eam ex propria persuasione & vanitate indeptis ait. Cum non possent primas species & prima principia sermone tradere, propter difficultatem concipiendi ea atque exponendi, progressi sunt ad numeros perspicuæ doctrinæ gratia, imitati geometras & grammaticos. Vt enim isti cum vellēt tradere potestates elementorū, ipsaq. elementa, accesserunt ad notas, has dicentes tanquam ad primam institutionem elementa esse, postremò verò & docent, hos characteres elementa non esse, sed per eos verorum elementorum notionem dari: & Geometræ cum non valeant incorporeas species oratione demonstrare, ad descriptiones figurarum veniunt, dicentes hoc puta esse triangulum, cum nō velint quidem esse triangulum id quod sub adspectum cadit, sed tale quid per quod notionem trianguli exhibeāt, & de primis quidem rationib. ac speciebus idem fecerunt Pythagorici, cum nequirent oratione tradere incorporeas species, atq. ad eò prima principia, ad declarationem per numeros pro-

αἴτια καὶ ὁμοεισὶ νοεῖται τελευτῶν, ὅ τῆς μιᾶς τε καὶ ἀκρηστά φύσεως πλήρωμα. ὡς ἐν τύποις ἐπιμόνον οὐχὶ δὲ καὶ ἀσθητῶς, ἐδιδάσκετο. Ἐξ ἑποῦσιν αἰτίαν; ὅτι τῆς δὲ καὶ κεκλημένους εἰς ἐπλήρωσιν ἀληθείας καὶ εὐκείνῃ τοῖς ἐπι αὐτῇ θεωρήμασι πλὴν δὲ γίνονται ἔχουσιν, ἀπερὶ σιστὴν πῶς εἶ) δοκεῖ καὶ εἶναι ἀληθῶς, ὅ φασὶ θεοπείας. δεικται γὰρ ἡ τοιαύτη γὰρ βεβηκότα τε νοῦ, καὶ γενομασμένου καὶ ὅζῳ βλέπειν εἰδότης, καὶ περὶ τούτοις περὶ σιστικισα μῶν πλὴν πῶς. κρηπίς γὰρ αὐτῇ καὶ ἀκατάστος ὑποβάθρα τῆς περὶ τῆς θεότητος λόγων. καὶ περὶ γε τῶν ἡμῶν ἐμπεδοῖ λέγων ὁ περὶ τῆς Ησαίας, εἰ μὴ πιστεύσῃτε οὐδ' οὐ μὴ συνῆτε. ὅτε δὲ δεῖ πρῶτως τῆς δι' ἀνιγμάτων παιδαγωγίας τοῖς δὲ περὶ περὶ ἀλλοιοσι ταῖς ἔτασ ἰσχυαῖς, καὶ οἰοεὶ κατερῖνισμένους ἐνοίας τῆς περὶ Θεοῦ δηλονότι, πῶς αὖ ἐνδιαστέ τις; ὅθεν τῆς περὶ Ἑλλησι Ἐφῶν ἡγεμονίας ὅ χρεῖμα. Πορφύριος γὰρ ὅτι παιδεία κοσμικὴ δόξαν ἔχον περὶ ἐκείνοις εὐκείνῃ, ἐν ταῖς περὶ λόγῳ τῆς φιλοσόφου ἰσχυρίας τοιοῦτον πη φησὶ περὶ τῆς ὀνομασμένων Ἐφῶν, ἡτοι δεκτισοφίας ὑπολήψιν ἐγκύτων. μὴ διωμάροι γὰρ φησὶ τὰς περὶ εἶδη ἔ τὰς περὶ τῆς ἔργα Ἐφῶς τὰ λόγῳ περὶ δόξαν, ἀφ' ἑ τὸ δυσπεριποίητον αὐτῶν καὶ δυσέξοισον, περὶ γίνοντο ὅτι τῆς ἀειθροῦς, βύσῃμου διδασκαλίας χρεῖν, μιμησάμενοι τῆς γεωμέτρως ἔ τῆς γεωμετρίας. ὡς γὰρ οὗτοι τὰς δυνάμεις τῆς σοφείων, καὶ αὐτὰ τῶν βουλόμενοι περὶ δόξαν, περὶ γίνοντο ὅτι τοῖς χρεῖν, τούτοις λέγοντες ὡς περὶ πλὴν περὶ τῆς διδασκαλίας σοφείας εἶ), ἔπερὶ μὴ τῆ καὶ διδασκῶσιν, ὅτι οὐχ' οὗτοι σοφείας εἶσιν οἱ χρεῖν. ἀλλὰ ἀφ' ἑ τῶν ἐνοια γίνεται τῆς περὶ ἀλήθῃ σοφείων. ἔ οἱ γεωμέτρως μὴ διωμάροι τὰ ἀσωματῶν λόγῳ περὶ γίνοντο, περὶ γίνοντο ὅτι τὰς ἀφ' ἑ τῆς γεωμετρίας τῆς σοφείας, λέγοντες εἶ) τελεγονον πῶς, οὐ τῆς βουλόμενοι τελεγονον εἶ), ὅ τῶν πλὴν ὅψιν ὑποπίπτον, ἀλλὰ ὅ τῆς ἑοῦσιν καὶ ἀφ' ἑ τῶν πλὴν ἐνοια τῆς τελεγονον παρῶσιν. καὶ τῆς περὶ τῶν οἶον λόγων, καὶ εἰδῶν, πῶς ἐποίησαν οἱ Πυθαγόρειοι, μὴ ἰσχυόντες λόγῳ περὶ δόξαν τὰ ἀσωματῶν καὶ τὰς περὶ τῆς ἔργα. περὶ γίνοντο ὅτι πλὴν ἀφ' ἑ τῆς ἀειθροῦς δὲ

λωσιν, καὶ οὕτω τὸν μὲν τῆς ἐσιότητος λόγον καὶ τὸν τῆς ἰσοτήτος, καὶ τῆς ἰσοτήτος καὶ τὸ ἀπὸ τῆς συμπτώσεως, καὶ τῆς συμπαθείας τῶν ὄλων, καὶ τῆς σωτηρίας, τὰ καὶ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχόντες ἐν παροσηρόσῳ. Οὐκοῦν ἐπειδή τῳ δυσέξοισάτε ἐστὶ καὶ δυσέκφερα, καὶ οὐχ ἔριμα πρὸς τὸ κατὰ φύσιν τὰ τῆς θεότητος ἰδέσθαι καὶ εἰσαίρετα, καὶ οἷον αὐτῶν ἀπὸ αὐτῆς ἡρῶντο λόγοι μικροὶ κρημνῶν, καὶ τῆς ἀξίας ὄντες κατόπιον, ἀλλοίεν αὐτῶν, ἀλλὰ χρημῶν καὶ τύπων τῶν ἐναργετέρων ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν ἀνιγματοῖσι τὰ πρὸς αὐτῆς μεθάνομον. οὕτω φαμὲν πεπαυδύσθαι τὸν θεασίον Ἀβραάμ· γέγραπται γὰρ ὡδὲ πρὸς αὐτὸν, ὡφθῆ δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· πρὸς τῆ στυί τῆ Μαμβρῆ κατημύσας αὐτὸν· ὅτι τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆς μεσημβρίας, ἀγαλλέξας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς εἶδε, καὶ ἰδὼν τρεῖς ἄνδρες εἰσηκισσὺν ἐπὶ τῶν αὐτῆς, καὶ ἰδὼν παροσηρόσῳ εἰς στωαίτησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆς, καὶ παροσηκόνησεν ὅτι τὴν γλῶσσαν εἶπε. κύριε, εἰ ἄρα χάριν ἐναντίον σου, μὴ πῦρ ἐλθῆς τὸν παῖδα σου, καὶ μὴ ἔτερε· εἶπε δὲ φησὶ πρὸς αὐτόν. ποῦ Σάρρα λέγει γυνή σου, ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἰδὼν ἐν τῇ σκηνῇ· εἶπε δὲ ἐπαυραγρέφων ἦξω πρὸς σὲ, κατὰ τὸν καιρὸν τῆσιν εἰς ὄρας καὶ ἐξέειπεν Σάρρα λέγει γυνή σου. ἰδὼν δὲ μέγα θαυμάσας, ὡφθῆ μὲν αὐτῷ φησὶ τὸν Θεόν, εἰ γὰρ γὰρ μὲν τοῖς ἐωραμένοις, ἀνδρας τρεῖς, παροσηκόντα δὲ τὸν θεασίον Ἀβραάμ οὐχ ὡς τρισὶν εἶπεν, κύριοι, εἰ ἄρα χάριν ἐναντίον ὑμῶν, μὴ πῦρ ἐλθῆτε τὸν παῖδα ὑμῶν, κύριον δὲ μοναδικῶς ὀνομαζόντα τρεῖς τρεῖς, ὡς ἓνα πῦρ· εἰ αὐτῶν κατὰ τὴν ἀξιοῦν, ἐπεὶ καὶ ὡς εἰς ἄντες οἱ τρεῖς, ἐφασκον ὡς ἐκ παροσηκόντου πάλιν ἑνός, ποῦ Σάρρα λέγει γυνή σου· καὶ τὸ, ἐπαυραγρέφων ἦξω, καὶ τὸν καιρὸν τῆσιν εἰς ὄρας. ἄνδρες δὲ οὗτοι ἄνδρες τοῖς ὀφθέντας αὐτῷ τρεῖς μὲν ὄντας καὶ ἰδθυσάτως ἔλασον ὑφεσηκόντας ὡς γὰρ μὲν λόγῳ τῆς ὁμοιοσιότητος, εἰς ἓνα στωειλημμένοις, ὡς τὰ ἀγαλλέξας, οὕτω ποιῶσθαι ἀπουδάσθαι· ἀλλὰ αἱ μὲν τῶν ποιούτων εἰκόνες ἀμυδράτως εἰσὶ, καὶ πολὺ τῆς ἀληθείας ἠπλώθησαν· πλὴν δὲ χρεῖαι εἰς χάριτος γὰρ τῶν πλὴν ὅτι γὰρ φημὶ τὰ ὑπὸ νοῦ καὶ λόγον· ἀφαινοίας γὰρ μὲν τῆς κρημνωτάτης τὸ φῶς τῆς θεότητος εἰσδύεται, καὶ ὡς ἀπὸ τῆς ἀποθηκῆς

A cesserunt, & ita rationem unitatis atque identitatis ac æqualitatis, causamque conspirationis & consensus conseruationisque vniuersorum, dùm se sicut ipsa & similiter habet, vnum appellarunt. Quandoquidem igitur ipsa diuinitatis proprietates & differentia est quid vix enarrabile, difficilèque profus ad introspicendum, & quæcunq; de illa habeatur oratio exilis admodum & infra dignitatem deprehendatur, eam per figuras & typos efficaciores veluti per speculum aut ænigma edocemur. Sic denique diuinum illum B Abrahamum institutum asseueramus, quippe de illo ita scriptum est: apparuit ei Deus ad quercum Mambre sedenti, ad fores tabernaculi eius, cum meridie adspiceret, suis oculis vidit, & ecce tres viri steterant supra ipsum, & conspicatus in occursum eis properauit, pròque foribus tabernaculi sui humi prouolutus adorauit, dixitque Domine si inueni gratiam coram te, ne præterieris filium tuum; & post alia dixit ad ipsum. Vbi Sarra est vxor tua, ille respondens ait, ecce est in tabernaculo: dixit verò, rediens veniam ad te, & circa tempus illud oportune Sarra vxor tua filium habebit. Ecce apertissimè sibi visum esse Deum ait, fuisse verò tres homines conspectos, accurrentem porrò diuinum Abrahamum non tanquam tribus dixisse: Domini, si inueni gratiam coram vobis, ne præterieritis filium vestrum, sed Dominum vnicè vocantem tres, tanquam vnum, vti ad se diuerterent, rogasse, quando & tanquam vnus existentes tres velut ex vna persona dixerunt, Vbi est, Sarra vxor tua, & illud: rediens veniam circa hoc tempus maturè. Cerne igitur cerne visos tres quidem existentes & propria vnumquemque substantia verbo consubstantialitatis subiacentes, in vnum comprehensos, ac ita colloquia inter se data opera miscètes. sed huiusmodi imagines obscure quodammodo & multum infra veritatem sunt, nisi quod alicui vsui sunt ad nos quasi manu ducēdos in earum rerum cognitionem quæ mentem & orationem exuperant: quippe purissimis duntaxat mentib; diuinæ visionis lumen illabitur, ac tanquam ab iis que

sensum cadunt, ad ea quæ sensu nostro & vi rationis longè maiora sunt, cuolamus. Vna est enim consensu omnium diuinitatis natura, quæ super omnes, per omnia & in omnibus est: per intellectum verò extenditur in sanctam venerabilem & consubstantiali trinitatem, in patrem inquam & filium & spiritum sanctum: nisi quod etsi subsistunt vnaquæque dictarum personarum per se, existentes reapse & verè id quod esse dicuntur, tamen consubstantialitatis ratio in indifferente eas naturam colligit: genitus est enim filius ex patre, estque in ipso & ex ipso naturaliter, procedit etiam spiritus proprius existens Dei & patris & similiter filij: sanctificat enim Deus pater per ipsum id quod sanctificari aptum est. Non igitur ignorauit progenitor noster Abraham adoratum in sancta Trinitate terræ & cæli omniumque rerum architectum, penes quem in vniuersa est potestas, nec ab eo deducti Isaac & Iacob aliter senserunt, sed paternæ virtutis vestigia insistentes, eius quoque fidem ardentem secuti sunt. Quinciam beatus Moses in libro Geneseos de illis nobis enarrans, apparuisse ait & Iacob vniuersi creatorem Deum, eum ad opimas spes erigentem, dixisseque: Ego sum Deus Abraham patris tui & Deus Isaac: fatebatur & ipse Iacob dicens. Si dederit mihi Dominus panem ad manducandum, & vestem ad induendum, erit mihi Dominus in Deum. Et hæc quidem de istis satis. De cætero verò arbitror traducendam orationem ad diuinum Mosem, qui & ipse vnum natura & veritate prædicat Deum, non ignarus videlicet per quem vniuersa in lucem prodierint, callensque viuentem Deum, & verbum eius hypostaticum, & in Deo atque ex ipso spiritum sanctum viuificantem, qui per illud creaturæ mittitur. Dixit enim Deum in principio fecisse cælum & terram, compendiosius & paucis his verbis, ipsum vniuersi genitorem indicans, mox explanat rem & ostendit per verbum viuens omnia regentis Dei, ea quæ antè non exitissent, in existentiam naturæ produisse, & viuificari in spiritu. Dixit enim Deus, inquit ille.

A αἰπὴ ἀμείβεται πῶς πρὸς τὰ ἀειδίκατος αἰωτέρω
 καὶ λόγων τῶν ἐν ἡμῖν πλὴν διώαμιν ὑποφαι-
 νήνα. μία μὲν γὰρ ἐστὶν ὁμολογησὺ μὲνως φύσις
 θεότητος, ἡ ὅτι πρῶτος τε καὶ δευτὸς πρῶτων καὶ
 ἐν πᾶσι, κατευρῶεται δὲ νοητῶς εἰς ἀγίαν τριά-
 δα σπῆλιώ τε καὶ ὁμοῦσιον, εἰς τε πατέρα φημί
 καὶ μὲν τοὺς ἐν ἑνὶ ἕν καὶ εἰς τὸ ἀγίον πνεῦμα
 πλὴν εἰ καὶ ὑφεσηκασιν ἰδικῶς τῶν ὀνομασμέ-
 νων ἕκαστον, τὸν ὑποφαινοῦν καὶ ἀληθῆν ὕψος
 εἶη καὶ λέγεται, ἀλλ' ὅγε τῆς ὁμοιοσιότητος λό-
 γος, εἰς ἀπὸ ἑλλοκτον αὐτὰ σιωα γείρε φύσιν γα-
 γνήνεται μὲν γὰρ ὁ υἱὸς ἐκ τῆς πατρὸς, καὶ ἐστὶν ἐν
 B αὐτῷ τε καὶ ἐξ αὐτῆς φρεσικῶς, ἐκ πορῶεται δὲ
 καὶ τὸ πνεῦμα, ἰδὲν ὄν τῆς Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ
 ὁμοῖως τῆς ἑοῦ. ἀνάξῃ γὰρ δι' αὐτῆς τὸ ἀγιά-
 ζεσθαι πεφυκὸς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ. ὅσα ἠγήσηκε
 Ἰσραὴλ ὁ παρπάτωρ Ἀβραάμ, τὸν ἐν ἀγία
 τριάδι παρσοκωούμηνον τὸν γῆς τε καὶ οὐρα-
 νοῦ ἐ τῶν ὅλων δημιουργῶν, καὶ τὸ καὶ πρῶτων
 ἔχοντα κρῆτος, οἱ γε μὲν ἐξ αὐτῆς γερνόντες
 Ἰσαὰκ τε φημί ἐ Ἰακώβ, πεφρονήκασιν οὐχ
 ἐτέρως. ἀλλὰ τῆς πατρῴας δευτῆς κατ' ἴχθος
 ἰόντες τῆς αὐτῆς πίστεως γερνῶσι ζηνλωτά. καὶ
 γρηῶ Μωϋσῆς ὁ μακείριος, ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
 C κοσμογονίας τὰ πρὸ αὐτῶν ἡμῖν δεξηγούμενος,
 ὡφθαί μὲν φησὶ τῷ Ἰακώβ ἐ τῶν ὅλων Θεόν,
 ἐμπεδδιώπα δὲ πρὸς ἐλπίδας αὐτὸν ἀγαθῶς
 εἶπειν· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τῆς πατρὸς σου
 καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ· ὡμολόγη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰακώβ
 λέγων. ἐὰν δῶμοι κύριος δευτῶν φαγεῖν, καὶ ἡμῶν
 πον πρὸ βαλέσθαι, ἐ ἔστα μοι κύριος εἰς Θεόν.
 καὶ τωπὶ μὲν, ἀπόρησεν πρὸ αὐτῶν. γρηῶν δὲ
 φημί καὶ αὐτῶν λοιπὸν ἐπαφῆσαι τὸν λόγον τῷ
 θεοσιῶ Μωσῆ. ἕνα γὰρ καὶ αὐτὸς τὸν φύσιν τε
 ἐ ἀληθῶς δευτῆς Θεόν, ὅσα ἠγήσηκας τὸν
 δι' οὗ τὰ πρῶτα πρῆνεται πρὸς γῆσιον τὸν
 D ζῶντα τε φημί καὶ ἐνυπόστατον λόγον αὐτῆς, καὶ
 τὸ ἐν Θεῷ τε καὶ ἐξ αὐτῆς πνεῦμα ζωοποιόν,
 τὸ δι' ἑοῦ, τῆς κτίσεως πεμπόμενον. ἔφη γὰρ ὅτι ἐν
 δευτῆς ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν ἐ πλὴν γῆς,
 κεφαλακωδέσθον δὲ καὶ ὡς ἐν βραχί τῷ λόγῳ
 γημοσιουρῶν τῶν ὅλων ἀποφύνας αὐτὸν ἐπεξερ-
 γάζεται τὸ διήγημα καὶ δίδδχεν ὅτι δευτῆς ζῶν-
 τος λόγου τῆς κρῆτοιῦτος πρῶτων Θεοῦ, πρῆ-
 νη πρὸς ὑπερῆσιν τὰ ὅσα ὄντα ποτὲ, ζωογο-
 νῆται δὲ καὶ ἐν πρῶματι. εἶπε φησὶν ὁ Θεός,

γρηθήτω φως, καὶ ἐγένετο φως, γρηθήτω γε-
 ρέωμα ἐν μέσῳ τῆς ὕδατος, καὶ ἐγένετο οὕτως·
 καὶ ἐφ' ἑκάστου τῶν γενεόντων κατέβη τις αὐτῶν,
 λέγοντα μὲν τὸν πατέρα, γρηθήτω τὸδε πτυ-
 χὸν ἢ τὸδε, ὡς αὐτοὶ μίμνουντα δὲ ἀφ' ἑαυτῶν λόγου
 πρὸς γενεσὶν ὡς αὐτῶν βούληται, μελησιμῶς δι-
 χα πρὸς τὸν υἱόν. Ἐάν γὰρ ὁ λόγος τῆς Θεοῦ ἔσται ἐνε-
 γησὶ καὶ εἰ κατὰ μὲν μόνον ἔστι τὸ δόκον. ἔφη
 δὲ ὅτι ἢ δὲ γῆ ἡ ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος
 καὶ σκότος ἐπὶ τὴν τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ
 ἐπέφερετο τῆς ὕδατος, ὡς αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν μνημονεύει
 καὶ μέγα ἔφαθ' ὡς πατὴρ καὶ υἱὸς ἔσται ἀγίου πνεύ-
 ματος, καὶ ἔφη Ἐσποὶς δὲ ἑτέροις ἐν ἀγία καὶ ὁ-
 μοιοῦσι τριάδι πλὴν μίαν καὶ φύσιν ἔσται ἀληθῶς
 ἀφ' ἑαυτῶν τῆς θεότητος· ὅτι γὰρ δὴ Σοδομίταις ἀ-
 φόρητα πεπλημμεληκόσιν ἐπηφίει τὸ πῦρ, ἔ-
 φηξε φησὶν ὅτι Σοδομίαι πῦρ καὶ θεῖον κύριος
 ὡς αὐτῶν κυρίου· ἄλλα γὰρ καὶ κείνο εἰς μέσον πα-
 ρενεῖ κείνῳ οἷμαί που φαίην αὐτῶν ἐγὼγε τῶν ὅτι μα-
 λιστα λειστελεσάτων τοῖς ἐν τευξομύοις· γέγρα-
 πται γὰρ ὡς αὐτῶν τῆς αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ.
 καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσω μὲν αὐτοῦ κατ' εἰ-
 κὼνα ἡμετέραν ἔσται ὁμοίωσιν. εἶτα μὲν βρα-
 χέα, καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν αὐτοῦ κατ' εἰ-
 κὼνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν· εἰκὼν γὰρ ἔστι τῆς Θεοῦ
 καὶ πατὴρ ὁ υἱὸς πρὸς ὃν καὶ ἡμεῖς μεμερφώ-
 μεθα, καὶ τῆτο ἔξαρτον ἢ αὐτοῦ φύσιν πε-
 πλούτηκεν· ἕνα γὰρ ἀπὸ αὐτῆς τὸ κάλλος τῆς
 δημιουργήσεως. εἶτα ἡ φαίην αὐτῶν, οἱ τοῖς πρὸς
 ἡμῶν ἀποδιδάσκοντες λόγοις, καὶ ἡ ἀποπλατή-
 μοι μὲν πλὴν δισέβεια, ἀφ' ἑαυτῶν τῆς σιωμολο-
 γεῖν ὡς εἶναι Θεός, εἰς τὴν καὶ μόνος· οὐ μὲν ὅτι καὶ
 γρηθήκεν ἔξ ἑαυτῶν τὸν υἱόν. πρὸς ἑαυτῶν ἔφη
 Θεός, ποιήσω μὲν αὐτοῦ κατ' εἰκὼνα ἡμε-
 τέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν ἄρ' ἔχει καὶ ἀλογιστά τις
 ὡς αὐτῶν πρὸς ἑαυτῶν ἢ ἀγία τὴν καὶ ὁμοούσιος
 τριάς, τοῖς αὐτῶν πύτων λόγοις ποιεῖται οἷον ὡς
 ἀκατασκεπτον πλὴν τῆς αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ
 γρηθήκεν ὡς αὐτῶν καὶ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ τῆς
 πρὸς τὸν Μαυσιέως, μονοουχὶ δὲ καὶ πρὸς βου-
 λίοις τεπιμημύλω. σκέψασθε μὲν γὰρ, ἢ ἐνδια-
 σμοὺς καὶ ἐρβύνης τῆς ἐφ' ὅποιον, ὡς αὐτῶν ὁ θεῖος καὶ
 ἀκήρατος δεηθεῖν νοῦς. ἄμα γὰρ τί βεβέβηται, καὶ
 τῆτο ἔστιν ὀρθῶς καὶ ἀδελφολήτως ἔχον· τεπιμηται
 δὲ ὡς ἐφίω καὶ οἷον ἡσὶ πρὸς βουλίοις ἢ αὐτοῦ

A fiat lux, & facta est lux, fiat firmamen-
 tum in medio aquæ, & sic factum est:
 & in vnoquoque eorum quæ facta
 sunt quilibet animadvertere possit di-
 centem patrem, fiat hoc fortè vel il-
 lud, producentem in generationem
 quicquid lubeat, interuentu verbi
 absque omni cunctatione. Viuens e-
 nim sermo Dei & efficax etsi innue-
 rit solummodo est quicquid visum
 fuit. Dixit verò quod & terra non vi-
 debatur & inornata erat, & tenebræ
 super abyssum, & spiritus Dei fere-
 batur super aquas, vnde & mentio-
 nem facit admodum perspicuè patris
 & filij & spiritus sancti, & per mo-
 dos etiam alios in sancta & consub-
 stantiali Trinitate vnam natura & ve-
 rè prædicat Deitatem. Quod enim
 Sodomitis intoleranda delinquenti-
 bus immisit flammam, pluit, inquit, in
 Sodomam ignem & sulphur Domi-
 nus à Domino: sed & operæpretium
 duco, magno vsui legentibus futurum
 illud in medium proferre: sic enim
 scriptum est de hominis creatione.
 Et dixit Deus, Faciamus hominem
 ad imaginem nostram & similitudi-
 nem. Deinde paulò post, Et fecit
 Deus hominem, ad imaginem Dei,
 est enim imago Dei & patris filius
 ad quem & nos per intellectum con-
 formati sumus, & hoc quidem præ
 cæteris eximium diues hominum na-
 tura fortita est, irradiat enim ipsi crea-
 toris pulchritudo. Quid ergo dicturi
 sunt qui aduersus nostras rationes in-
 furgunt, simulantque pietatem assen-
 tiendo Deum quidem esse vnum &
 solum, sed nequaquam ex se filium
 genuisse. Cedo ad quos dixit Deus
 faciamus hominem ad imaginem &
 similitudinem nostram: nunquid exi-
 stimare cuius datur sanctam Trinita-
 tem ipsam sibimet hæc de illis verba
 facere, ceu demonstrare voluerit sa-
 pientissimus Moses hominum opifi-
 cium à Deo non absque præuia con-
 sultatione susceptum esse, immò qua-
 si præconsultationibus decoratum.
 Enimuero nusquam vlla in re confi-
 deratione vel addubitatione & scru-
 tatione diuinus illibatusque indigue-
 rit intellectus, quippe qui simul ac vo-
 luit aliquid, id rectè ac ordine citra-
 que reprehensionem se habere cen-
 sendum sit, verum honorata est vt dixi quibusdam veluti præconsultationib. hominis

natura. Sedenim nec atheorum silen-
da est oratio, forsan enim ad hæc ex-
templò dixerint, non quemadmodum
tute sentis ac existimas, proprio verbo
& spiritui locutus est pater, sed Diis si-
bi minoribus & secundis, idque mani-
festum est etiam Græco more philo-
sophantibus, vnum censerì ac in con-
fesso esse Deum, vniuersi conditorem,
& naturâ omnes superantem à quo fa-
cti sint & producti ad generationem
alij deinceps Dij, sub intellectum &
sensum vt ipsi loquuntur cadentes: di-
xit enim admodum perspicuè Plato:
est mea quidem sententia distinguen-
dum. Primum quid illud quod sem-
per est natiuitatem non habens, &
quid illud quod fit, non autem sem-
per fuit, illud quippe & cognitione &
sermone comprehendi potest, per se
semper existens, hoc verò opinione
cum sensu rationis experte opinabile
est, & fit quidem ac interit, non autem
est semper: nam id quod semper est
nec habet generationem, summam &
maiores quam vt fieri possit denomi-
nat naturam, vniuersi inquam verè
Deum: sic enim & ipse alicubi loqui-
tur ad prophetam Mosem: Ego sum
qui sum: quod verò fit nunquam au-
tem existens, est quod à non ente pro-
ducitur ad generationem seu existen-
tiam ineffabili quadam & captum exu-
perante vi potentiâque eius Dei qui
hoc vniuersum fabricatus est. Con-
stat igitur quod & satis clarè mihi o-
stensum est, non ex solis nostrorum
scripturis sacris, sed & iis secundum
quas isti & sentire & loqui consue-
runt, omnia à Deo producta esse: &
dissimilem conditis ipse naturam sor-
titus est, subiacent enim, & sic omni-
no à natura cõparatum est, vt id quod
fit, fit faciente inferius. Quæ cum ita
se habeant, quid sibi volunt illi qui su-
spicantur Deum vniuersi creatorem
aliis Diis hæc locutum esse. Faciamus
hominem ad imaginem & similitudi-
nem nostram; si enim tâquam ad ima-
ginem creaturarum animal in terris
rationis capax voluit effingere, quid
propriam ipsis confert faciem, facia-
mus, inquam, ad imaginem nos-
tram; sin verò ad suam ipsius diui-
nissimam pulchritudinem confor-
mari debere censuit, cur simul com-
prehendit aliorum mentionem; siue speciem, siue quomodocunque quis de istis

A Φύσις. ἀλλὰ γὰρ μηδὲ τοὺς τῆς ἀθέων ἀποσιγή-
σων λόγους, φαίει γὰρ αὐτὸς ὡς πρὸς τῶντα
βίβλος, ὅτι ὡς ἕως αὐτὸς οἶει καὶ φρονεῖν ἀξιοῖς,
ταῖς ἰδίᾳ λόγοις καὶ ταῖς πνεύματι λελαλήκειν ὁ
πατήρ, ἀλλὰ τοῖς κατ' ἑαυτὸν δδύτέροις, καὶ ἐν
μείοσιν οὗσι θεοῖς, καὶ ὅτι πῶς οὐχ ἀπάσιν ἐναρ-
γῆς, ὅτι καὶ τοῖς τὰ Ἑλλήνων φιλοσοφῆν εἰωθό-
σιν, ἐνα μὲν ἐδδῆκει Θεὸν εἶ) στωμοιοιογεῖν, τὸν
τῆς ὄλων δημιουργῆν, καὶ πρῶτων ἐπέκεινα τῆς
φύσιν, πεποιῆσθαι δὲ πρὸ αὐτῶ, καὶ πρὸ ἡρώτων
πρὸς ἡμέσιν ἐτέροις τίνας θεοῖς, κατὰ φασίν
αὐτοῖς, νοητοῖς τε καὶ ἀσθητοῖς: καὶ γὰρ ἐναρ-
γῆσθαι φησὶν ὁ Πλάτων· ἐστὶν οὖν κατ' ἐμὴν
δδῆξαν διαρετέον. πρῶτον τί ὅτι ὄν, ἀεὶ ἡμέσιν
δὲ οὐκ ἔχον καὶ τί ὅτι γινόμενον, ὄν δὲ οὐδέποτε.
ὅτι μὲν οὖν γινόμενον μὲν λόγου πρὸς ἡρώτων ἀεὶ κατ'
τὰ αὐτὰ ὄν. ὅτι δὲ αὐτὸ δδῆξῃ μετ' ἀσθησεως ἀλό-
γου, δδῆξασθαι γινόμενον, καὶ ἀπολλυόμενον ὄν δὲ
οὐδέποτε· ὄν μὲν γὰρ ἀεὶ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον
πῶς ἑσθῆσθαι καὶ τῆς πεποιῆσθαι κρείττονα
κατονομάζει φύσιν· φησὶ δὲ δὴ, τὸν τῆς ὄλων καὶ
ἀληθῶς ὄντα Θεόν· οὐτῶ γὰρ που καὶ αὐτὸς
φησὶ πρὸς τὸν ἱεροφάντην Μαυσία· ἐγὼ εἰμὶ
ὁ ὄν, ὅτι δὲ γινόμενον, ὄν δὲ οὐδέποτε, ὅτι οὐκ
τῆς μὴ ὄντος πρὸς ἐνεργεῖν εἰς ὑπερῆξιν, ἀσθησθῆναι
πῶς καὶ ἀσθησθῆναι δυνάμει, τῆς, πῶς ὅτι σύμ-
πῶς τεχνουργήσθαι Θεοῦ. ἀσθησθῆναι οὖν ὅτι καὶ
μοι λίαν δδῆξεται (αφῆς, οὐκ οὐ μόνων τῆς πρὸ
ἡμῶν ἱερῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ δι' ὄν αὐτοῖς
καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν ἐγνώσασθαι ὅτι πρῶτα πρὸ ἡ-
ρώτων πρὸ Θεοῦ πρὸς ὅτι εἶ) καὶ ἀσθησθῆναι πῶς
γενεσθῆσθαι αὐτὸς πῶς φύσιν ἀπεκληρώσασθαι. ὑπο-
καθῆσθαι γὰρ καὶ ἐστὶ πῶς πρῶτως ἐν μείοσι φυ-
σικῶς τῆς ποιουῶτος ὅτι ποιηθῆναι. ἔχοντος δὲ οὐ-
τως ἐμῶν τῆς πρὸς τούτων λόγου· τί δὲ ἀσθη-
φασίν οἱ θεοῖς ἐτέροις ἑσθῆσθαι τὸν τῆς
D ὄλων φαίει Θεόν· ποιῆσθαι ἀσθησθῆναι κατ'
εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν. εἰ μὲν γὰρ
ὡς πρὸς πῶς τῆς κτισμάτων εἰκόνα ὅτι λογικόν
ὅτι γῆς ζωὸν ἠτέλησε πλασουργεῖν ἢ ὅτι οἰκείου
αὐτοῖς στωμοιοιογεῖν πρὸς ὄλων, ποιῆσθαι λέ-
γων ὅτι κατ' εἰκόνα ἡμετέραν· εἰ δὲ δὴ πρὸς ὅτι
ἐαυτῶ καὶ μόνου θεοσπεπέσασθαι κάλλος ἀσθημορ-
φοῦσθαι δεῖν ἐδδῆξεται, ἢ στωμοιοιογεῖται πῶς
ἐτέρων μνήμην· ἢ τοῖς ὅτι εἶδος, ἢ ὅπως πρὸ αὐ-

τις τὰ πᾶσι τούτων δι' λέγει. οὐ γὰρ ἐν ταύτῃ
 τῇ φύσεως καὶ ὑποφωτιστικῆς καὶ ἀξίας καὶ ἀλογο-
 ρατικῆς ἀν' δημιουργίας τε καὶ κτίσεως, γνητῆ καὶ
 ἀγέννητος φύσις, ἀφθαρτος καὶ ὑπὸ φθορᾶν, εἰ-
 παρ' ἔστιν οὐ διεψυμένως εἰπεῖν, ὅτι πᾶν τὸ
 καὶ πᾶν τῶν, ὅ ἐν γῆρας νοούμενον ὑποκείτο
 ἀν' καὶ τῶν καὶ φθίρεσθαι δεῖν. Μωσῆς μὲν γὰρ
 ὁ θεοσεβὴς τῆς τῆς ἀγίου πνεύματος μυστα-
 γωγίας πρὸς τὰ ἐσομένα βλέπων, παρενόησε
 τῶν καὶ ἡμᾶς, καὶ τίνα ἔθρονον, ἐρῶ. ἔπειθ' ὅτι ἐν
 πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι, πούτεστιν ἐν
 ὁμοιοῦσι νοήται τριάδι ἢ μία καὶ ἀφρατος καὶ
 ἀπειρόσητος τῆς Θεοῦ φύσις· ἵνα μή τις ἐκ τῆς
 πολλῆς ἀγῶν ἀβελτηρίας, ἐφ' ἃ μὴ παρενόησε
 πρὸς ἐπινοήσας, κατ' εἰκόνα μὲν λέγει καὶ ὁ-
 μοίωσιν τῆς Θεοῦ, τὸν ἀνθρώπον πεποιθῆσθαι, οὐ
 μὲν ἐπὶ καὶ τῆς υἱοῦ. ἡ δὲ δὴπου καὶ ὁμοίωσιν
 ὑπονοῶν εἰκός, ἔφαθ' ἡμᾶς καὶ ὁμοίωσιν τῆς
 υἱοῦ, γῆρας τὸν ἀνθρώπον, οὐ μὲν ἐπὶ ἔτι τῆς
 πατρὸς, παρενόησε ὡς ἔφω, τῶν ἔδ' ὅτι
 πᾶσι τῶν ἐσομένων ἀρεσιλογίας, αὐτῶν ἔφη
 τῶν ἀγίων τριάδα πρὸς ἑαυτῶν εἰπεῖν, ποιή-
 σωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν ἔτι καὶ
 ὁμοίωσιν ἵνα πρὸς ὅλῳ γενόηται μεμορφωμέ-
 νος δηλονότι νοητῶς, τῶν ἀπόρρητον τῆς θεότη-
 τος φύσιν· οἱ δὲ καὶ τοὶ δοκησιοφροῦντες ἀγῶν
 ὑβρίζουσι τῆς ἱσχυρίας οἰόντες ταύτην ἔτι πλείω
 ὅσων ἐμπερινοήσας, ἀπερὸς ἡμᾶς τῆς ἀληθείας
 ἔχοντες τὸ φῶς, ψευδωνύμοις τοῖς καὶ νομοῖς θεοῖς,
 εἰπεῖν αὐτὸν ἴσως ἀφαιρούνται τῶν φωνῶν. καὶ
 τοὶ πῶς οὐ παρενόησαν ἄξιον ὡς οὐκ ἐπὶ ὁ φύσις
 δημιουργίας, τῆς ἐαυτῶν δόξης καὶ ὑποφωτιστικῆς ὁ
 ὑποφωτιστικῆς ἀξίωμα τῆ τῆς γνητῆς ἐξαρτῆτο
 φύσις, ἔτι οὐ πού φαμεν βασιλεύοντα, πόθεν;
 ἀλλ' ὅτι τῶν πεποιθῆσθαι ἡ φύσις οὐκ ἀν' ἀ-
 φησιστό ποτε πρὸς τῶν θεῶν ἀξίωμα ὁ
 ὑποφωτιστικῶν οὐδ' ἀν' οἱ μὲν πὶ καὶ ἀπλουτήσας, καὶ
 τῶν οὐσιωδῶς, τῶν ὅτι μάλιστα μόνῃ τε καὶ ἰδι-
 κῶς τῆ ἀφρατῆς φύσις παρενοφωτιστικῶν. ἐκ το-
 πον δὲ καὶ ἑτέρως τὸ θεοῖς ἑτέροις εἰπεῖν οἰεσθαι
 τὸν τῶν ὅλων βασιλέα καὶ κύριον. ποιήσωμεν
 ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁ-
 μοίωσιν. τί γὰρ δὴ καὶ πεποιθῆσθαι, σεωρατάς ὁ-
 παρ καὶ συλληπτορας οἰονεῖ, τίνας ἐποίητο, ἔπειθ'
 μόνῃ τῆ τῆς ἀνθρώπου καὶ ἀσκυδῆ καὶ τοὶ τῶν
 ἀλλῶν ἀπάσῃ κτίσιν ὑποφωτιστικῶς, ἀλλ' ἡ δὴ

A rectè loquatur: non enim in identitate
 naturæ & eminentiæ & dignitatis un-
 quam deputentur opifex & res crea-
 ta, genita & ingenerabilis natura, in-
 corrupta & corruptioni obnoxia: si-
 quidem non falsò illud dici potest,
 omnino & ubicunque, omne quod
 generatum concipitur, interitui quo-
 que ex necessitate subiaccere. Diuinus
 enim Moses arcanis sancti spiritus du-
 ctibus ad futura respiciens, rerum no-
 strarum curam habuit, quo verò mo-
 do aperiam. Quandoquidem enim in
 patre & filio & spiritu sancto hoc est
 in consubstantiali colligitur Trinitate
 vna & ineffabilis & incomprehensa
 Dei natura, ne quis forte ex nimia ve-
 sania quò minimè oportuit, præceps
 abreprus, ad imaginem quidem & si-
 militudinem Dei hominem factum
 esse, sed non item filij dicat: nam è cõ-
 uerso locus sit alteri coniecturæ, dici-
 que possit, ad similitudinem filij factum
 esse hominem, non item patris: idèd
 prospiciens vt dixi futuras à nonnullis
 tricas ipsam sanctam Trinitatem ad
 seipsam dixisse ait: Faciamus hominẽ
 ad imaginem & similitudinem no-
 stram, vt ad totam conformatus in-
 telligatur, nimirum mentaliter inef-
 fabilem diuinitatis naturam: alij per-
 suasione sapientiæ inflati hæc meras
 nugas putant, atque ex nimio stupore
 refugum à se veritatis lumen haben-
 tes, ipsum fortè ad falsos & adulteri-
 nos Deos ista dixisse contendunt. at-
 qui æquum erat iis venire in mentem
 nusquam esse vt natura opifex & crea-
 tor supremam suæ gloriæ & eminenti-
 æ dignitatem, generatorum naturæ
 temerè impertiat, non quòd inui-
 dia tangatur, qui enim istud? sed quia
 rerum creaturarum natura, nusquam ad
 diuinarum prærogatiuarum eminenti-
 am pertingere possit, nec quoad sub-
 stantiam saltem õpibus iis ditescere
 quæ propriè soli ac ineffabili naturæ
 competunt atque inhærent. alias quo-
 que absurdum est existimare vniuersi
 regem & dominum diis aliis dixisse,
 Faciamus hominem ad imaginem &
 similitudinem nostram. Quid enim ei
 euenerat incommodi vt administros
 sibi ac veluti adiutores ad solam homi-
 nis fabricã assumeret, præsertim cum
 ex tempore reliquam omnem creatu-
 ram expediuisset, puta angelos pote-
 states,

itates, principatus, dominationes, virtutes intellectivas, cœlum, terram, Solem & lunam, astra & lumen, atque in summam quæcunque in cœlo & in terra sunt: an enim aliquis hoc audeat dicere, quod imbecillitate aliqua affectus, nec sufficientem ad id operis vim habens, assumit qui auxilietur: at qui hoc tantum animo concipere, qui non extremæ dementiæ piaculum fuerit? est enim omnipotens Deus ac per se perfectus & sufficiens ad quidlibet, nihilque supra vires & actionem eius. Quare omissis eiusmodi nugis ad illud veniamus pro rato habendum in sancta & consubstantiali Trinitate ineffabilis Deitatis intelligi plenitudinē: nos verò conformati sumus ad veram & accuratissimam Patris imaginem, hoc est ad filium, & in nostris animis diuina ipsius pulcritudo consignatur per sancti spiritus participationem. Est enim in nobis, ut & ipse filius: nam spiritus veritas est, iuxta id quod scriptum est: sic nos sapientissimus verè instituit Moses, à quo diuersa nō senserunt qui fuere postea sancti Prophetæ & Apostoli & Euangelistæ. Vnus idemque cernitur in omnibus de scientia Dei modus, neque quisquam eos vlla in re inter se pugnantes deprehēderit: nam cum Deum verè inuocarint, quæ loquuntur omnia ex vno spiritu sancto promanāt, qua de re nec finit nos ambigere Dominus noster perspicuè inter ipsos dicēs: non estis vos qui loquimini, sed spiritus patris nostri loquens in vobis. Persuasionem igitur, & fidem de Deo iam olim à sanctis patribus per manus nobis traditam minimè adulterinam habentes, ea gloriamur, neque iis qui è sanguine Israël sunt, tanquam ad illos pertinentem concedere solemus: longè quidem abest, cum & nos in filiis Abrahamæ computemur. Sumus enim per promissionem filij, quod & persuadēbit scribens Paulus: Non omnes qui ex Israël, sunt Israël, nec quod utique sint semē Abraham, ideo omnino sunt filij, sed filij promissionis deputantur in semen. Et plurima quidem alia supradictis addere de sancta nostra religione & irreprehensa opinione quam de præpotente omnium Deo hausimus, nullius negotij fuerit: sed quia ordinis & artis ra-

A λέγω ἡ κυριότητις, ἑρχαί, ἑξουσίας, διουάμεις, νοεράς οὐρανὸν τὸ ἐγγύ, ἡλίον ἡ σελήνην, ἀστρα ἡ φῶς, ἡ συλλήβδην ἀπὸρτα τὰτε ἐν οὐρανοῖς, ἡ τὰ ἐπὶ τῆ γῆς. ἄρα γὰρ ἐκείνο φαίη τις αὐτὸς ὅτι ἀναλκι παθῶν, ἡ γυνὴ ἀποχρησθῶν ἔκ ἔχον ἐνέργειαν πλὴν εἰς γε τὴν πῶ, σιωφὸν δέχεται ἵσες ὅτι κερυρήσονται. καὶ τοὶ πῶς ἔ τῆς ἐχάτης ἀβελτηρίας, ὅτι κλημα γένοιτ' αὐτῶν. ὡδὲ ὅτι πῶν ἐλέαθ' φρογῆν; πῶμαθενὲς γὰρ ὅτι θεῖον, αὐτοτελὲς πῶς πῶν ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῶν αὐτῶν. ἀπὸρ δὴ οὐκ τὸν ἐν γε τούτοις ἀφέντες, ἐπὶ ἐκείνο ἰωλῶν, ὡς γὰρ σιωμομολογῆν ἐν ἀγία ἡ ὁμοιοσιῶ τελάδι, ὅτι τῆς ἀφράσου θεότητος νοσῶν πληρωμα. μεμφοράμεθα δὲ ἡμεῖς, πῶς πλὴν ἀληθῆ ἐ ἀκριβεστάτω εἰκόνα τῆ πατρὸς, τῆ τέσι πῶς τὸν ἦν, ἡ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ὅτι θεῖον αὐτῶν καλλὸς ἐνοσημαίνεται, ἀπὸ μετοχῆς τῆ ἀγίου πνύματος. καὶ γὰρ ὅτι ἐν ὑμῖν, ὡς αὐτὸς ὁ ἦν. ὅτι γὰρ πνύμα ὅτιν ἀλήθεια ἡ ὅτι γερραμῶν. ἔ τῶς ἡμαῖς ὁ πῶσσοφος ἀληθῶς μεμφοσάγα ἡ καὶ Μωϋσῆς, καὶ οὐκ ἔτερε ἡ τῶ πῶν αὐτῶν πεφρονησῶν οἱ μετ' αὐτῶν γερονότες ἀγιοι πῶσφῆται ἡ ἀπὸσσολοι. ἡ βία γελισαί. εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἐν πῶσι τῆς θεολογίας ὅραται ἑῶπος, ἡ ὅτι ἀπὸ τῆς βύρσι κατὰ τῆ γυνὴ ὅλας ἀλλήλοισ μεμαχηνῶν. θεοκρυτήσῶν γὰρ ἀληθῶς, τὰ ἐξ ἐνὸς λαλοῦσι τῆ ἀγία πνύματος, ἡ πῶς γε τῶν ἡμαῖς ἐνοδιαζῆν ὅτι ἐα, ἀφράσα λέγων ἐν αὐτοῖς ὁ κύριος ἡ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. ἔχ ἡμεῖς ἐστὶ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ ὅτι πνύμα τῆ πατρὸς ἡ ἡμῶν ὅτι λαλῶν ἐν ὑμῖν. πλὴν πῶν αὐτῶν ἡ ἐν τῆ ἀγίων πατέρων, κατὰ βία σῶν εἰς ἡμαῖς, πῶσφ' Θεῶ δόξαν, ἀπὸ σῶσσιμον ἔχοντες, ἐπὶ αὐτῆ καυχόμεθα, ἡ οὐκ ἡ τῶς ἐξ αἵματος Ἰσραήλ ὡς αὐτοῖς μῶλλον πῶσφῶν πῶσφ' ἀχωρῆν εἰθισμεθα. πολλῶν γε ἡ δέ, κατὰ λογίζόμεθα δὲ ἡ ἐσποῖς ἐν τέκνοις τῆ Ἀβραάμ. ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν οἱ καὶ ἐπαφελίαν ὑοί. ἡ ἀναπέισθ' γράφων ὁ Παῦλος. ἔ γὰρ πῶντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, ἡ ὅτι Ἰσραήλ, ὅτι δὲ ὅτι εἰσὶ σῶν τῆ Ἀβραάμ, πῶν τῶς τέκνα, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαφελίας λογίζεταί εἰς σῶν. πλῆστα μὲν ἐν ἔτερε τοῖς εἰρημῶν ἐπενεκεῖν πῶν τε τῆ βία γῆς ἡ ἡμῶν. ἡ σῶσσιμον ἡ ἀμαμῆτου δόξης, ἡ ὅτι ὅτι πῶν τῶν κερυτήσι Θεῶ πεπονήμεθα, γαλεπὸν ἔδεν, ὅτι τῆ κερυτῆς τοῖς κατὰ τῆ θεωρητῆ ἡ ἡμαῖς ἀπὸσσομῆν ἡμαῖς.

ὁ λόγος ἀναπέφθῃ τῆς διτεχνίας, ἐκείνα τέως
 πρῆεις, τετραΐλομον μᾶλλον ἔπι γε τὸ δεῖν εἰπεῖν
 τὰ Εἰλιώων, πολυπραγμονήσαι τε τὰ πρῶ
 αἰσ, καὶ τῆς ἐκείνου δόξης ἀκριβῆ ποιῆσαι πλὴν
 βᾶσμον. Ορφέα μὲν οὖν τὸν Οἰάργου δῶσιν
 μονέστατον φασὶ γνέσθαι τῶν ἄλλων, καὶ φθᾶται
 μὲν πλὴν Ομηροῦ ποιήσιν, ἄτε δὴ καὶ ἐν χρό
 νοῖς ὄντα παρσούτερον, ὡδαὶ δὲ καὶ ὕμνοις τοῖς
 ψευδωνύμοις ἐξυφιλῶσι θεοῖς, καὶ οὐκ ἀγαύμα
 στον ἔπι πρῶτον πλὴν δόξαν ἐλεῖν, εἶτα τῶν ἐαυτῶ
 δόμῳ κατεργαστά, σιωπῶντα τε ὅτι μονονουχί
 πλὴν ἀμαξιτὸν ἀφείδ, ἐν ἐκβολῇ γέγραφε τὴν δι
 τεχνίας ὁδοῦ, μετὰ φοιτήσαι παρὸς τὰ βελήτω καὶ
 τῶν ψυδῶν ἀντελέσθαι πλὴν ἀλήθειαν, φᾶσαι τε
 οὕτω παρὸς Θεοῦ,

Φθὲ γένομα οἷς θεῖς ἔστι, θύρας δὲ ἔπιθεσθε βέ
 βηλαι,

Πάντες ὁμῶς, σὺ δὲ ἀκουε φασφόρου ἔκρη
 ρε Μνήμης,

Μουσαῖ, ἐξερῆω γὰρ ἀληθῆα, μηδέ σε τὰ παρὶν,
 ἐν εἴθεσι φανῆντα φίλης αἰῶνος ἀμέρῃ.

Εἰς δὲ λόγον θεῖον βλέψας, πύττω παρσούτερον
 Ἰγύνων κραδίης νόεσιν κύπος δὲ δὲ ἔπιθεσθε

Ἀτραπιτῶ, μοιῶν δὲ ἐσθρα κῆσμοιο ἀνάκτα.
 Εἰς ἔσ' αὐτοῖς ἀνδρῶν, ἐνὸς ἔκρηνα πᾶντα τέτυκτα.

Ἐν δὲ αὐτὸς αὐτοῖς παρσούτερον, ὡδαὶ τις αὐτὸν,
 Εἰσπράα θνητῶν, αὐτὸς δὲ γε πᾶντας ὀρεῖται.

καὶ μὲν ἔτερε παλιν.
 Αὐτὸς γὰρ χαλκίον ἐς οὐρανὸν ἐσθρακται,

Χρυσῶ ἐνὶ θρόνῳ, γαίῃ δὲ ἔπι πᾶσι βέβηκε.
 Χεῖρά τε δεξιτερῶν ἔπι τέρματ' Ὠκεανοῖο

Παῖτοθεν ἐκτέτακεν. παρὸς γὰρ πρέμει οὐρεα
 μακρά,

Καὶ πᾶσαι, πολιῖς τε βᾶτος γροποῖο θα
 λάσσης.

ἕνα τοίνυν καὶ τῶν αὐτοῖς ἀνδρῶν, ἀφ' ἑαυτῶν
 τε ἔπι πᾶντας ὀνομαζέει Θεὸν, καὶ θρόνον μὲν

αὐτῶν φησὶν εἶναι τὸν οὐρανὸν, κείῳ γὰρ κείῳ ἔπι
 πόδας πλὴν γὰρ τὸ ἀπαρσούτερον οἶμα πύττω τῆς

ἀκηροῦ φύσεως, κατὰ σημῶν γέλων. καὶ τὸ
 ἀφ' ἑαυτῶν ἡκεῖν αὐτῶν, καὶ πᾶντα πληροῦν,

ὅτι δὲ τῶν πᾶντων παρσούτερον, ὑπεμφύεισιν
 ἀνδρῶν, τὸ καὶ αὐτοῖς τοῖς τῶν Ὠκεανοῦ τέρμασι παρ
 τετάσθαι πλὴν χεῖρα, πρεμόντων καὶ ὄραν ἔπι θα
 λάσσης, καὶ ἀπαρσούτερον τῶν κόσμου πᾶντων. ὡς

γὰρ φησὶν ἡ θεόπρωτος γραφή. πᾶσα ἡ γῆ πλὴν

atio postulat, uti singulæ disquisitiones
 suis temporibus referentur, illis tan
 tisper ommissis ad Græcorum ritus ex
 pendendos & opiniones in vnoquo
 que accuratè examinandas me con
 uertam. Orpheum quidē Oeagrium
 ferunt omnium supersticiosissimum
 fuisse, & Homeri poëmata tanquam
 tempore antiquiorem præuenisse, hy
 mnos & cantilenas falsis Diis compo
 fuisse, nec spernendam ex eo gloriam
 consecutum esse, deinde suis dogma
 tis condemnatis, cum intellexisset se
 ommissa via regiâ à recto tramite deer
 rasse, in meliorem transiisse partem &
 mendacium veritate commutasse, sic
 que de Deo locutum esse;

Loquar quibus fus est, fores occludite pro
 phani

Omnes simul, tu verò audi lucem ferentis
 fili Memoria,

Musæ, dicam enim vera neque te quæ
 antea

In pectoribus visa sunt, cava vita priuente
 In verbum verò diuinum intuens, huic im
 morare

Dirigens cordis intelligentiam capacem, re
 cte porrò ingredi

Semitam, solūmq. intueere mundi regem.

Vnus est ex seipso genitus, ab vno omnia
 nata sunt,

Inque ipsis ipse supereminet, neque quis
 quam eum

Mortalium intuetur, omnes verò ille videt.
 Et post alia rursus:

Ipsè in cælo aheneo stabilis sedet
 Super aureo folio, pedibus insilit terra,

Et manum dexteram ad fines Oceani
 Vndique extendit, circum tremunt alti

montes

Et flamina, & profunditas cani ac splen
 didi maris.

Vnum igitur eumque à se genitum
 per omnia & super omnes laudat
 Deum, & folium quidem ipsi ait esse
 cælum, terram subiacere pedibus, vo
 lens opinor indicare, immortalem il
 lam naturam nullis finibus esse circun
 scriptam, quod & per omnia vadat, &
 omnia impleat, quod omnia verò ve
 luti pugillo concludat & contineat,
 innuere videtur eo quod protendi
 tur eius manus ad ipsos fines Oceani,
 montibus vnâ cum mari, denique vni
 uerso terrarum orbe tremētibus: ut e
 nim ait diuina scriptura, Vniuersa ter

D

ra veritatem vocat, & coelum ei benedicat & omnia opera concutiuntur ac tremunt. Et Orphei quidem talia sunt: ceterum Homerum poetarum praestantissimum parum quis differre putet, ab iis qui saltant in scena, quos, qui spectaculis gaudent, aiunt, figuris & nutibus sic rerum naturas representare ac effingere solitos, ut tantum non ipsas praesentes spectantium oculis subicere videantur. Ille vero studuit, virtutes & vitia & mundi partes, & ipsam elementorum naturam Deorum habitu induere: nam & Deos inter se apud Ilium quondam pugnasse ait, & qui cum quibus committerentur aperte narrat.

Vtique enim contra Neptunum regem Stabat Phoebus Apollo habens sagittas volantes:

Contra vero Martem Dea caesus oculis Minerva;

Contra Iunonem stetit auream colum habens; sonora;

Diana sagittis gaudens, soror longe iaculantis Apollinis:

Latonæ vero contra stetit forte servator valde utilis Mercurius,

Et aduersus Vulcanum magnus fluvius late vorticosus.

In his igitur animaduerte, illum velle quodammodo indicare virtutes cum vitiis esse commissas: Martem enim mos est poetis Graecis dementem & furiosum, & praeterea hinc inde desultorium vocitare: Palladem vero acutissimam & variis consiliis praeditam. Latonam perinde ac obliuionem innuere, at Mercurium ut memoriam atque orationem. Deinde & rerum naturam tangit, & elementorum inter se contentionem exponit inquiens.

Vtique enim contra Neptunum regem Stetit Phoebus Apollo habens sagittas volantes

Iunoni opposita est auream colum habens sonora

Et aduersus Vulcanum magnus fluvius late vorticosus.

Ibi enim mihi videtur dicere Neptunum mare & humidam substantiam, Apollinem vero Solem, & Iunonem aërem, auream vero colum habentem & sonoram Lunam, Vulcanum ignem, fluvium vero censere loco frigidi. Sed etsi plurimum ille figmentis delectatus est, tamen nec ve-

αλήθειαν καλέει, καὶ οὐρανὸς αὐτῷ βίβραται, καὶ πῶτα τὰ ἔργα σείεται καὶ τρέμει. τὰ μὲν οὖν Ὀρφείως ἐν τούτοις. Ὀμηρον δὲ τῷ ποιητῷ ἀεικον, φαίη αὖ εἰ μὴ τις ὀλίγω διενεσκεῖν, τῷ ἐν σκηνῆς δραχουμῶν. τοὺς μὲν γὰρ φασὶν οἱ φιλοθεάμονες, γῆμασί τε καὶ νύμιασι, τὰς τῷ παρὰ μὲν φύσιν εἰδοποιεῖν εἰωθότας, αὐτὰ δοκεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς μονοουχὶ παρὸντα δεικνύναι τὰ παρὰ γῆμασι. ὁ δὲ μεμνημένῃ θεοποιεῖν ἀρετῆς, καὶ κακίας, καὶ τὰ τῷ κόσμου μέρη, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ σοιχείων πῶς φύσιν καὶ γαῖαν ἀπεντινύειν τοῖς θεοῖς ἀλλήλοισι φησὶν ἐν Ἰλίῳ ποτε καὶ πινὲς πῖσιν οἱ ἀντιθέτῳ ἀγνοῦντες, ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν θεῶν.

Ἡτοι μὲν γὰρ ἔναντα Ποσειδάωνος ἀνάκτος Ἰσατ' Ἀπόλλων Φοῖβος, ἔχων ἰὰ πτερόεντα.

Ἄντα δ' ἔνυαλίῳ, θεὰ γλαυκῶπις Ἀθηνῆ.

Ἡρη δ' ἀντίτῃ χρυσηλάκατος κελαδινή

Ἄρτεμις ἰοχέαιρα κασιγνήτη Ἐκάστοιο;

Ἀητοῖ δ' ἀντίτῃ, Λάκος ἐριουώιος Ἑρμῆος.

Ἄντα δ' ἄρ' Ἡφαίστιο, μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

ἀλλ' ἴδῃ δὲ οὖν ἐν τούτοις καὶ μάλα θαυμάσι, τὰς ἀρετῆς αὐτῶν, ταῖς κακίαις ἀντεγχευμένας ἐπιποιεῖν πῶς καὶ δεῖξαι σπουδαζόμενα. Ἄρεα μὲν γὰρ ὡς ἀφροσύνην τε καὶ μεμνημένα, ἔπειθ' ἡ γὰρ τούτων καὶ ἀλλοπαροῦσιν ἀποκαλεῖν ἔθος τοῖς Ἕλληνων ποιηταῖς. Ἀθηνῶν δὲ, κερδίτην τε καὶ ποιητὴν ἰσομένην. Ἀητοῦ δὲ ὁμοίως πῶς λήθειαν ἀπονοῦν Ἑρμῆος δὲ μνημῆν καὶ λόγῳ. εἶτα Φιλοσοφίας ἀπτεται, καὶ πῶς τῷ σοιχείων ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἀλλήλων ἐξηγεῖται λέγων.

Ἡτοι μὲν γὰρ ἔναντα Ποσειδάωνος ἀνάκτος Ἰσατ' Ἀπόλλων Φοῖβος, ἔχων ἰὰ πτερόεντα.

Ἡρη δ' ἀντίτῃ χρυσηλάκατος κελαδινή

Ἄντα δ' ἄρ' Ἡφαίστιο, μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

καὶ ἴδῃ δὲ γὰρ μοι δοκεῖ, Ποσειδάωνα μὲν εἰπεῖν, πῶς ὑγραν οὐσίαν, Ἀπόλλωνα δὲ τὸν ἥλιον, καὶ Ἡρην τὸν αἴρα, χρυσηλάκατον δὲ κελαδινῶν πῶς σελήνην, Ἡφαίστιον τε ὁ πῦρ, τὸν δὲ γὰρ ποταμὸν ὡς ἐν τῇ δὲ γαῖᾳ τῷ ψυχροῦ. ἀλλ' εἰ ἔτι πολὺ λίαν πρὸ αὐτῶν ὁ φιλόμυθος, ἀλλ' ἐν ἑκ.

ἡγοηκότα πρυτελῶς διήσομεν τὴν ἀλήθειαν. **A**ritatem profus ignorasse comperietur, dixit enim rursus.
 ἔφη γὰρ πάλιν, Οὐδ' εἴ μοι ὑποσάχη Θεὸς
 αὐτὸς, Γῆρας ἀποξύνουσα θήσῃ νέον ἠδ' ὀνύα.
 ἔφη γὰρ πάλιν, εἴ καὶ Θεῶν τις ὑποσάχητο μοι
 τῶν μὲν γήρας τὴν ἀπεμπολίω, παλιν ἀγροῦσιν
 δὲ τὴν νεότητά, τετήρηκε δὲ τὸ χρεῖμα μόνα τῶ
 ὅτι πρῶτος Θεῶν, μόνως ἀναπτήεις ταῖς αὐτῶ
 διωάμεσι τὸ πρῶτον διωάσασθαι κατορθοῦν ἀμο-
 γηπὴ, καὶ τὰ ἐλπίδος ἐπέκεινα, καὶ λόγου τῶ καθ'
 ἡμᾶς. οὐδ' εἴ μοι, φησὶν, ὑποσάχη Θεὸς αὐτὸς
 τὸ γὰρ τοῦ Θεοῦ αὐτὸς, οὐκ ἐφ' ἓνα τῶν ἐν μύ-
 θοις πεπλασμένων πινά, αὐτὸν δὲ δὴ μόνον κα-
 ταστημύθεν ἀν, τὴν ἀληθῶς ὄντα Θεόν. ἀλλ' Ο- **B**
 μῆρα μὲν ὡδὶ φροσῖν τε καὶ λέγειν ἐδόκει, ἰω-
 μῆρ δὲ καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἤδη τοῖς ἑσπερίοι καὶ κα-
 τωφρωμύμοις, δοκασιοφίας τὴν δόξαν λαβόντας
 οὐκ ἀγροῦσιν, ὡς γὰρ τοῖς ἑλλήνων πασι. Πορ-
 φύριος μὲν οὖν, ὁ πικροῖς ἡμῶν κατὰ κράτος λό-
 γοις, καὶ τῆς Χριστιανῶν θρησκείας, μνονουχῶ
 κατορθοῦμενος, τοῖς ὀνομασμένοις ἑσπερίοις, τὴν
 ἀεθρὸν ὄντας ἐπὶ τὰ, τὴν τοιαύτῃ δὲ κλησὶν ἀρ-
 πάσασθαι φησὶν ἕξ αἰτίας τοιαύτῃ δὲ, γράφει δὲ οὐ-
 πως ἐν τῇ πρώτῃ βιβλίῳ τῆς φιλοσόφου ἰσο-
 ρείας, ἐνέα δὲ ὄντων ἐπὶ τὰ κλησὶν αἰτίας ἕξ **C**
 αἰτίας τοιαύτης, ἀλιέως βόλον νεανίσκοις ἀποδο-
 μῆρ ἰσχυρῶν, σιωπῶν χρυσοῦν τρίποδα ἐν τῇ
 βόλῃ ὑρεθῆναι τῶ δὲ ἀλιέως ἰσχυρῶ, ἀλλὰ μὴ
 τρίποδα περὶ αἰτίας λέγοντος καὶ τῶν νεανί-
 σκων εἰς τὴν αὐτῶν τύχην ἀναφροσύνης τὴν
 ἄρνησιν, ἐδόξε τῷ Θεῷ τὴν κρίσιν ὅτι πρῶτον
 τῶ δὲ χρυσοῦτος διδόναι τὸν τρίποδα τῷ ἑ-
 σπερίῳ, ὁ δὲ αἰτίας πρῶτον ὁ τρίποδος ἀποσπένθη, ὁ
 δὲ πρὸς Βίαντα ἀπέπεμψεν ἑκείνον φάμενος
 εἶ) τὸν ἑσπερίῳ. ὁ δὲ πρὸς ἕτερον πέμπει, κα-
 κίνοσ πρὸς ἄλλον, ἕως εἰς τοῖς ἐπὶ τῶ τρί-
 ποδος ἐκπεσθέντος, καὶ πάλιν ὑποσάχητο **D**
 ὅτι τὸν πρῶτον, ἐδόξεν ἀναγῆναι τῷ Θεῷ.
 τῶτον γὰρ εἶ) πρῶτον τὸν ἑσπερίῳ. ὁποῖα τοίνυν
 αὐτῶν αἰ δόξαν γρηγόρασιν, ὅτι κατὰ λέξεσται
 πρὸς ἡμῶν. Θαλῆσ μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος νομῶ τῶ
 κόσμου φησὶν εἶ) τὸν Θεόν. Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀ-
 βδηρίτης, συμφέρεται μὲν κατὰ π, πρῶτον π-
 γὰ δὲ π καὶ ἕτερον. νομῶ μὲν γὰρ εἶ) τὸν Θεόν,
 ἰσχυρῶσται καὶ αὐτὸς, πλὴν, ἐν πύρρ σφαιρο-
 δεῖ, καὶ αὐτὸν εἶ) τὴν τῶ κόσμου ψυχῶ. Ανα-
 ξίμανδρος δὲ οἶμον ὡσπερ ἕτερον ὀλοῦσται

Neque si mihi promiserit Deus ipse,
 Detergo senio iuuenem pubescentem me effe-
 cturum. Non enim dicit, etiam si Deo-
 aliquis promittat mihi senectutis libe-
 rationem & iuuentutis reuersionem,
 sed tantum istud reseruauit soli qui
 super omnes est Deo, vnus eius viribus
 videlicet attribuens: vt omnia possit,
 rectè ac sine labore perficere, etiam
 quæ supra spem omnem & captum
 nostrum posita sunt. Non si mihi in-
 quit promiserit Deus ipse: nam illud,
 Deus ipse, non ad aliquem fictitiorum
 Deorum referri possit, sed verè exi-
 stentem Deum potius significet. Ve-
 rum demus Homero sic visum esse &
 sentire & loqui, pergamus & porro
 iam ad ipsos arrogantes ac supercilio-
 sos sua opinione sapientes, magnum
 inquam in Græcia nomen indeptos.
 Porphyrius ille qui amarulentis ser-
 monibus nos infectatus Christianæ
 religioni tantum non saltando illucit,
 septem illos vulgò dictos sapientes
 hanc appellationem ex eiusmodi cau-
 sâ traxisse ait, sic enim in primo Phi-
 losophicæ historiæ libro scribit, & cū
 nouem essent septem vocatos esse sa-
 pientes ex hac occasione. Cum pisca-
 tor iactum retis adolescentibus vendi-
 disse, aureum tripodem in iactu inue-
 niri contigit: verum piscatore conten-
 dente pisces non aureum se tripodem
 vendidisse, contra adolescentibus tale
 repertum fortunæ suæ adscribētibus,
 placuit eius rei arbitrium Deo permit-
 tere, qui cum oraculum edidisset, dā-
 dum esse hunc tripodem sapienti, pri-
 mō Thaleti delatus est, qui ad Βίαντα
 illum remisit, inquit eum esse sapiē-
 tem, hic verò ad alium mittit, & rursus
 ille ad alium, donec circumlatum ad
 septem illos tripodem, atque ad pri-
 mum veluti gyro reuersum visum est
 Deo consecrare, vtpote omnium sa-
 piētissimo. Sed quales eorum opinio-
 nes fuerint, suo tempore dicetur à no-
 bis. Thales quidē Milesius Deum ait
 mentem esse mundi. Democritus ve-
 rō Abderites ei quodammodo assen-
 titur, sed & aliud adiicit: contendit
 enim & ipse Deum esse mentem, ve-
 rum ipsam in spherâ igneâ esse vi-
 delicet mundi animam. Anaximan-
 der porrò omnino alia via ingressus

Deum definit esse, innumerabiles mundos, quid sibi velit incertum. Qui verò summum ac miraculo proximū ad expendendos conceptus acumen habet, Aristoteles inquam Stagiritā, Platonis auditor, Deum appellat formam separabilem & vniuersi sphaeram insidere contendit: quique Stoici vocantur Deum esse aiunt ignem artificialem via quadam ad generationem mundi progredientem: scripseruntque de his & Plutarchus & alij Græcorum lectissimi, illéque audax aduersus nos Porphyrius. Sed nunquid inter se dissident coniectores potius veritatis quàm cognitores, cum tam variis opinionibus velut ebrij ferantur? quos oportuit si verè & sine errore sensissent, nullomodo contrariis inter se sententiis discrepare, quemadmodum in nobis ipsis videre licet. at opinor aliquis ad hæc dicturus est, quid ergo amice? nunquid & multæ apud vos sunt hæreses ac schismata, ita vt alij alia & sentiant & loquantur: sed ego, inquam, ô egregiè qui nobis factorum dogmatum authores primi extiterunt, omnes inter se consentiunt & medij vltimique primis adstipulantur. Non enim alia sensit Moses, alia & pugnancia post eum docuerunt: sed vnus vt dixi ab omnibus de Deo sermo vsque ad sanctos Apostolos & Evangelistas fuit. Vnum enim omnes confitentur super omnes, per omnia, & in omnibus Deum, carentem principio, æternum & ingenitum, vitam incorruptam & viuificantem, cæli & terræ omniumque pariter quæ in eis sunt factorem. Quod si qui posterorum non intellecta illorum doctrina à veritate aberrarunt, his potius quàm illis apud rectè sentientes erroris crimen est impingendum. At supersticiosæ istorum nequitia inuectores & impiorum dogmatum authores an villo pacto inter se opinionibus conuenerint, ostendant, & ego silentium agam. Sin vero primi illi omnino inter se pugnancia tradidere, qui non omnibus liquido constabit, illos à semita quæ ad rectum ducit in errorem prorsus deflectisse. Nam si cui incesserit cupiditas tenendæ rectæ germa-

ίων, Θεὸν δὲ κρίνεται εἶναι, τοὺς ἀπίστους κόσμους, οὐκ οἶδ' ὅτι λέγαν. ὁ δὲ πλείω ἔχων καὶ οὐκ ἔξω θανάτου εἰς βασάνους ἐννοῶν τὴν δεινότητα, τὸν Αἰσοτέλη λέγω τὸν Σπαργίτιον, τὸν Πλάτωνος φοιτητὴν, εἶδος μὲν χειρὸν ὀνομάζει τὸν Θεόν, ὅτι βιῶναι δὲ ἀφαινεταί. τῆ τῆ πρὸς σφαίρα· καὶ μὲν καὶ οἱ καλούμενοι φαίσι Θεὸν εἶναι φασί, πῦρ τεχνικὸν ὁδῶ βασιζῶν ὅτι ἡμέσθ κόσμου· γράφασι δὲ πρὸς τούτων, Πλούταρχος τε καὶ ἑπερο τῶν πρὸ αὐτοῖς λογάδων, καὶ ὁ Δρασὺς καθ' ἡμῶν Πορφύριος. ἄρ' οὖν οὐ ἀφ' ὁμοῦ μὲν ἀλλήλοισι εἰσὶ βουχασαὶ δὲ μάλλον, ἢ τῆς ἀληθείας ἀφανώμονες; οἱ πολυῶτοις οὕτω δόξαις καταμεθύοντες καὶ τοὺς ἀληθῶς τε καὶ ἀπλανῆς ἐγνωκότας, κατ' ὁρῶντα ἔπον τῆς ἀλλήλων ἐνοίαις ἐχέω ἀπιφένεσθαι, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐνεστὶν ἰδεῖν. ἀλλ' ἐρῶ πρὸς τῆ το οἴμῃ τις· τί οὖν ὦ τῶν; οὐ γὰρ ἀίρεσις εἰσὶ πολλὰ καὶ πρὸ ὑμῶν αὐτοῖς, καὶ καταχρῶνται πινες, εἰς ὃ ἕτερά τε καὶ ἕτερα φρονεῖν τε καὶ λέγειν· ἀλλ' οἱ γε, ὦ βέλτε, φαίλω αὖ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἡμῶν, πρῶτοι τε καὶ ἐν δόξαις διαδοκασαὶ γερνότες ὁμολογεῖσιν ἀλλήλοισι ἀπύρτες, καὶ τοὺς πρῶτοις συμβαίνοισιν οἱ ἀφ' ἡμῶν καὶ τελευτῶνται. οὐ γὰρ ἕτερα μὲν ὁ Μωσῆς πεφρόνηκεν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν μαχόμενα τοὺς αὐτῶν δεδιδάχασιν, ἀλλ' εἰς ὡς ἐφίω πρῶτων πρῶτων πρὸ Θεοῦ λόγος μέγιστος τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ βιαφελιστῶν. ἕνα γὰρ πρῶτες ὁμολογεῖσιν τὸν ὅτι πρῶτος, καὶ ἀφ' ἡμῶν πρῶτων καὶ ἐν πᾶσι Θεόν, ἀρχὸν τε ἀίθρον, ἀχρηστον, ἀφθαρτον ζῶν, καὶ ζωοποιόν, οὐρανὸν τε καὶ γῆς ποιητὴν, καὶ συλλήθετον, ἀπύρτων τῶν ἐν αὐτοῖς. εἰ δὲ δὴ πινές, τῶν μετ' ἐκείνοισι, οὐ σωέντες τὰ αὐτῶν διημῶν τήκασι τῶν ἀληθῶν. ἐκ ἐκείνοισι μάλλον, ἐστὶν δὲ τούτοις κατὰ γε τὸν ὁρθῶς ἔχοντα λογισμὸν, ἡ τῆ πεπλανησασα γραφή. εἰ μὲν οὖν οἱ τῆς ἐνοούσης αὐτοῖς ἀβελτηίας διρεταί, καὶ τῶν ἀνοσίων δογμάτων καθηρηται γερνότες τῆς ἀλλήλων σωλυέσθου δόξαις, δεκνύτωσθαι ἔπεπαύσασθαι· εἰ δὲ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλοισι, οἱ πρῶτοι ἀφ' ὁμοῦ τε εἰσὶ καὶ ἕτερογνώμονες, πῶς οὐχ ἀπασιν ἐναργῆς, ὡς ἔξω βαίνοισι τείλου τῆς ἐπ' ἐξῆς, καὶ πεπλανησασα. εἰ γὰρ δὴ βούλοισι τις δὲ μάλα ἀφ' ἡμῶν

θεῖν τὸν ὀρθῶς τὴν καὶ ἀκρίβητως ἔχοντα λόγον, ὡς
 παρὰ τῶν πατέρων ἐπέκεινα Θεοῦ, τίς πινὸς δὲ
 εἰσοδέξεται δόξαν, καὶ οὐκ ἂν ἀμάρτυροι σκαποῦ;
 Θαλῆς μὲν γὰρ καὶ Ἀναξίμανδρος, ἕτεροι τε,
 ὧν ἄρτίως διεμνημονόβισαμεν, εἰκῆ πεφλυαρ-
 κότες ἀλοῖεν αὐτῶν, * Πυθαγόρας δὲ καὶ Γλάτων
 διατεταγμένοι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πολλοῖς τοῖς
 αὐτοῖσι παρὰ τοὺς χρόνους ἄτε δὴ φιλομαθεσάτω
 τὴν ὄντα καὶ φιλοσοφία, οὐκ ἠγοροσάτω τίς
 Μωσέως ἄρετιν. ὡς γὰρ Αἰγυπτίοις τὰ κατ'
 αὐτὸν, οὐκ ἐν μετεῖα θαύματι. ἐντεῦθεν οἴ-
 μασι τὸν παρὰ Θεοῦ λόγον, οὐκ ἀκόμψως ἐκ-
 μεμαθηκότας ἐπεικέρουσι πως παρὰ τοῖς ἄλλοις
 λαοῖς, τὰ παρὰ αὐτῶν δόξασαι, καὶ μὴ καὶ ἐλέασθαι
 φερεῖν, βίρησιν δὲ καὶ τῶν Αἰθιόπων πινάσι, τοῖς
 παρ' αὐτῶν δὲ ἔχον ὑπειλημένοις σιωπῶντες
 οἴμασι δὲ δεῖν ἀξιάσασθαι λόγον καὶ μνήμης,
 τὸν Αἰγύπτῳ Ἑρμῶν, ὃν δὲ καὶ τεισομέγιστον ὠ-
 νομάσασθαι φασί, τεπημνηκότων αὐτῶν, τῶν κατ' ἐ-
 κείνου καὶ ἐξουσίαν, καὶ κατὰ πῶσι δοκεῖ τὰς ἐν Διὸς καὶ
 Μαίας, μυθολογῶν μὲν ἡμέρας, παρὰ τοῖς ἄλλοις
 τῶν αὐτῶν οὐτοσί τοιγαροῦν ὁ κατ' Αἰγύπτῳ
 Ἑρμῆς, καὶ τοῖς τελεσθῆς ὧν, καὶ τοῖς τῶν εἰδώλων
 τεμνῶσι παρὰ τοῖς ἄλλοις αἰεὶ, πεφρονηκῶς διέ-
 σκεται τὰ Μωσέως, εἰ καὶ μὴ εἰς ἀποδὸν ὀρθῶς. Ἐ
 ἀρεπλήτως δὲ οἴω ἐκμέρους ἀφέληται γὰρ
 καὶ αὐτῶν, πεπολήται δὲ καὶ πύτου μνήμης, ἐν
 ἰδίᾳ συλλεφεῖται, ὁ σιωπῶν Αἰθιόπων, τὰ
 ἐπὶ κλίω Ἑρμῆα πεντεκαίδεκα βιβλία. γρά-
 φη δὲ οὕτως ἐν τῶν παρὰ τοῖς αὐτοῖς, εἰσπε-
 κόμικε δὲ πῶσι τῶν ἱεραργῶν λέγοντα· ἵν' οἴω
 ἔλθωμεν εἰς τὰς ὁμοίας, ἀρ' ἔτι καὶ τὸν ἡμέτε-
 ρον Ἑρμῶν ἀκρῶς, τίς τε Αἰγύπτῳ εἰς λήξιν
 καὶ κλήρις ἀπασθῶν τεμνῶν, ἔχοντα τὰς ἀεθύρας
 κατὰ μέτρον, καὶ διὰ τῶν τεμνῶν τῶν ἐ-
 παρὰ τοῖς αὐτοῖς, καὶ νόμοις θεῖναι καὶ τὰς χώρας ἀπ'
 αὐτῶν παρὰ τοῖς αὐτοῖς, καὶ κατὰ τῶν αὐτῶν τὰς συ-
 νδηῶν τῶν συμβολαίων, καὶ νεωστὶ φύσασθαι
 κατὰ τοῖς τῶν ἀφρων ἐπιτολῆς, καὶ βοτάνης
 τεμνῶν, καὶ παρὰ τοῖς ἀεθμοῖς καὶ λογισμοῖς, καὶ
 γεωμετρίας, ἀφρονομίας τε ἀφρολογίας, Ἐ τίς
 μοιτικῆν καὶ τίς γεωμετρικῆν ἀπασθῶν διέχοντα
 παρὰ τοῖς αὐτοῖς. ποιήσασθαι τῶν ἐκάστου δό-
 ξαν τίς ἀφήγησιν· μεμνήσασθαι δὲ καὶ ἑτέρων,
 οὐκ ἀγαθήμασιν παρ' αὐτοῖς ἐπὶ παιδείᾳ λα-
 χόντων ὄνομα· χεῖρα δὲ φημι τοῖς ἐντεῦθεν

A namque de omnium principe Deo ra-
 nis, cedo, cuius sententiam, ut non
 aberret à scopo, admittat? Thales
 enim & Anaximander alique quo-
 rum paulò ante meminimus frustra
 nugati comperientur, Pythagoras
 verò & Plato in Ægypto commora-
 ti, & ibi multorum consuetudine
 vsi, ut quidem ambo discendi & in-
 quirendi cupidissimi erant, Moses
 virtutem quippe quæ apud Ægy-
 ptios non in mediocri erat admira-
 tione, haud ignorarunt. Vnde & o-
 pinor eos rationem de Deo non ine-
 leganter edoctos præter ceteros mul-
 to æquius de eò sensisse. Quin &
 nonnullos Athenis philosophantium
 inuenimus his quæ ab istis rectè co-
 gitata viderentur, assensos esse. Nec
 indignus quidem est mentione Her-
 mes Ægyptius quem & ter maxi-
 mum vocatum esse aiunt, cum ab
 hominibus sui temporis coleretur,
 atque ut quibusdam placet, filio Io-
 uis & Maia, fabulis prodito assimi-
 laretur. Igitur Ægyptius iste Her-
 mes, etsi sacerdos esset & idolòrum
 fanis assideret, eadem cum Mose,
 quamuis non purè nec absolutè, at-
 tamen ex parte sensisse ac utilitatem
 ex eo cœpisse comperietur. Huius
 enim & meminit in suis Historiis is
 qui Athenis composuit illos qui Her-
 maici nuncupantur quindecim li-
 bros. In primo enim ita de illo scri-
 bit, introduxit enim quendam sa-
 cerdotum dicentem. Ut ad similes
 progrediamur nunquid audis nostra-
 tem Hermetem Ægyptum vniuer-
 sam in tractus & portiones diuississe,
 funiculo rura dimensum esse, fos-
 sas ad irrigationes duxisse, leges po-
 fuisse & regiones ab ipsis denomi-
 nasse, constituissèque contractus ac
 D conuentiones, nouissimè verò calen-
 darium ortus syderum adinuenisse,
 necnon herbas & numeros atque
 computationes, geometriam & astro-
 logiam astronomiamque & musicam,
 denique totam Grammaticam à se
 inuentam tradidisse. Ineamus itaque
 quandam opinionum vniuscuiusque
 enumerationem, simul meminimus
 & aliorum qui apud illos propter do-
 ctrinam celebritate nominis & admi-
 ratione non caruerunt. sed oportere

existimo eos qui hæc legent, studio potius discendi quam fastidio ad scripta nostra accedere. ait igitur Pythagoras, Deus vnus & ipse, non vt quidam suspiciatur extrâ mundi fabricam & administrationem, sed in ipso totus, in toto circulo intuens omnes generationes, mixtura existens totius æui & lumen eius facultatū ac operum, principiiū omnium, in cælo illuminator & omniū pater, mens & animatio omniū sphaerarum, omnium motus. Ecce perspicuè dicit vnum esse vniuersi Deū, omnium principium, operatorem facultatum, lumen animam & vitam vniuersi, sphaerarumque omnium motum: nihil enim à seipso mouetur, sed omnia ab eo deducta & motum à non esse ad esse sortita cernuntur. Porro Plato sic loquitur: Patrem & factorē huiusce vniuersi inuenire arduum, & vbi inueneris apud omnes enuntiare supra humanam actionem positū est, & rectè quidem gloria enim Domini abscondit sermonem, iuxta id quod scriptum est, & omnis de illo sermo imbecillus atque infrâ dignitatem, quippe cum sit omni cogitatione maior, cernimus verò eum velut per speculum & ænigma vt ait Diuus Paulus. Porphyrius verò lib. 4. philosophicæ Historiæ ait: Platonē de vno Deo & sensisse & locutum esse, nullum verò nomen ei conuenire, neque humanam mentem eum capere, appellationibus quæ à posteriori dicuntur eum impropriè declarari. Quod si omnino ex nominibus quæ apud nos in vsu sunt aliquod audendum est de illo dicere, magis vnius & boni appellatio est ipsi tribuenda. Illud enim ostendit simplicem ipsius naturam & propterea seipsa contentam, vt quæ nullo indigeat, non partibus, non substantia, non facultatibus, non actibus, sed sit horum omnium causa, & bonum quoque repræsentet, quod ab illo est quicquid bonum est, aliis pro virili proprietatem illius, si ita dicendum est, imitantibus, ac per illam saluis & incolumibus. Hermes porrò trismegistus in hunc fermè modum ait: nimirum intelligere Deum esse difficile, exprimere verò supra humanas vires positum, si quis etiam intelligere posset: nam quod est incorporeum corpore denotari nequit, nec perfectum imperfecto

Α ἰδύοις φιλομαθέσασιν μάλλον, ἢ γυνῶ ἀφικύρωσ
 ἔχοντες, τοῖς γεγραμμένοις προσβαλέιν. Πυθα-
 γόρας γυνῶ φησὶν ὁ μὲν Θεός, εἰς, αὐτὸς δὲ οὐχ
 ἄσινες ὑπονοοῦσιν ἐκτός * αἱ ἀφικύρωσις,
 ἀλλ' ἐν αὐτῷ ὅλος ἐν ὅλῳ τῷ κύκλῳ ὅπποσ
 πῶν πάσας γυνεάς, ὅτι κρεῖσσις ἂν τῆς ὅλων ἀνώ-
 κων, καὶ φῶς τῆς αὐτῆς διωάμεων καὶ ἔργων, ἄρ-
 χὰ πῶντων, ἐν οὐρανῷ φωσῆρ, Ἐ πῶντων πα-
 τῆρ, νοῦς καὶ ψυχῆσις τῆς ὅλων κύκλων, πῶντων
 κίναςις. ἰδού δὲ ἑφῶς, ἕνα τὲ ἐπὶ λέγει τὸν τῆς
 ὅλων Θεόν, καὶ πῶντων ἀρχὴν ἐργάτιω τε τῆς
 Β αὐτῆς διωάμεων, φωσῆρα καὶ ψυχῆσιν, ἦτοι ζωο-
 ποίησιν τῆς ὅλων, καὶ κύκλων πῶντων κίνησιν αὐ-
 τοκίνητον γὰρ ὁσδὲν, πῶντων δὲ τὰ πῶντων, πῶν
 αὐτῆς καὶ πῶν ἐκ τῆς μὴ ὄντος εἰς ὅ ἐπὶ κίνησιν
 ἀρχόντα φαίνεται. ὁ δὲ Πλάτων ὡς δέπη φησὶ-
 γεται· πῶν γὰρ πατέρα καὶ ποιητῶν τῆς δὲ τῆς πῶν-
 τῶς, ὄντων τε ἔργων, καὶ ὄντων εἰς πῶντων ἔξει-
 πτεῖν ἀδιώατον, ὄντων δὲ μάλα, ὄντων γὰρ κυ-
 είου, κρῖντι λέγειν καὶ ὅ γε γραμμένοι, καὶ πῶς
 πῶν αὐτῆς λέγει, ἀσδὲν, καὶ τῆς ἀξίας κατόπιν
 ἔρχεται. ἔστι γὰρ ἀπάσης ἐννοίας ἐπέκεινα, βλέ-
 ποῦ δὲ δὲ ἐσοπτερου, καὶ ἐν ἀνίγματοι τὰ πῶ-
 εἰ αὐτῆς κατὰ φησὶν ὁ πῶντων Γαῦλος. Πορ-
 φύριος δὲ φησὶν ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ φιλοσό-
 φου ἰσραῖας, ὄντων τὲ τὸν Πλάτωνα, καὶ
 μὴ καὶ φησὶν πάλιν πῶν ἐνός Θεοῦ, ὄνο-
 μα δὲ αὐτῷ μηδὲν ἐφαρμότῃσιν μηδὲ γῶσιν
 ἀνδραπίνω αὐτὸν κατὰ λαβῆν, αἱ δὲ λεγε-
 μήσας προσσηραίας ἀπὸ τῆς ὑτέρων κατὰ χρη-
 στικῶς αὐτῆς κατηρησῆν. εἰ δὲ, ὄλων ἐκ τῆς
 πῶν ἡμῖν ὀνοματῶν χρητῆ πὶ πολυμῆσιν λέγειν
 πῶν αὐτῆς μάλλον πῶν τῆς ἐνός προσσηραῖαν
 καὶ πῶν αἰσθητοῦ τακτέον ἐπὶ αὐτῆς. ὁ μὲν γὰρ,
 ἐμφαίνεῖ πῶν πῶν αὐτὸν ἀπλοτήσιν καὶ ἀφικύ-
 τῆτο αὐτῆσιν. χρητῆ γὰρ ὁσδὲνός, οὐ με-
 ρῶν, ὄντων οὐσίας, οὐ διωάμεων, ὄντων ἐνε-
 ρῶν, ἀλλ' ἐστὶ πάντων πῶντων ἀίσιος τῶντων
 δὲ παρῆσιν, ὄντων ἀπὸ αὐτῆς, πῶν ὄντων ἀγα-
 γῶν ἔστιν, ἀπομιμουμένων κατὰ ὅ διωάτον,
 τῆς ἄλλων πῶν ἐκείνου χρητῆ φαῖα, ἰδύσεται
 καὶ δὲ αὐτῆς ἑζομῶν. ὁ δὲ γε τειομέγε-
 σος Ἐρμῆς οὕτω πῶς φησὶ· Θεὸν νοῦσιν μὲν
 χαλεπὸν, φησὶν δὲ ἀδιώατον, εἰ καὶ νοῦσιν
 διωάτον, ὅ γὰρ ἀσώματον σώματι σημειῶσιν
 ἀδιώατον, καὶ ὅ τέλειον τῶν ἀτελῶν κατὰ λαμ-
 C iiii

καίεσθαι, οὐ διωπατὸν, καὶ τὸ αἶδρον τὰ ὀλιγρο-
 χρονία συζητέσθαι δύσκολον· τὸ μὲν γὰρ αἰεὶ ἔστι,
 τὸ δὲ πρῆρχειται, καὶ τὸ μὲν, ἀληθές ἔστι, τὸ δὲ
 ὑπὸ φαντασίας σκιαζέται. ὅσα οὖν τὸ ἀσθενέ-
 στερον τῆ ἰσχυροτέρου, καὶ τὸ ἔλαττον τῆ κρείττονος
 διέσκηκε, ποσοῦτον τὸ θνητὸν τῆ θείου ἔσθ' ἀθανά-
 του. εἴ τις οὖν ἀσώματος ὀφθαλμός, ἐξεργέσθαι
 τῆ σώματος, ὅτι πῶ θεῶν τῆ καλοῦ καὶ αἰα-
 πλήτω, ἔσθ' ἀωρηθῆτω, μὴ χῆμα, μὴ ἄμα, μὴ
 ιδέας ζητῆσθαι θεάσασθαι, ἀλλ' ἐκείνο μάλλον τὸ
 τούτων ποιητικόν, τὸ ἡσυχον, τὸ γαληνόν, τὸ ἐδραϊόν,
 τὸ ἀτρεπτον, τὸ αὐτὸ πᾶντα καὶ μόνον, τὸ ἐν τῷ
 αὐτῷ ἔξ' ἑαυτοῦ, τὸ αὐτῷ ἐν ἑαυτῷ, τὸ ἑαυτῷ ὁμοιον, B
 ὃ μὴτε ἄλλω ὁμοιον ἔστι, μὴτε ἑαυτῷ ἀνόμοιον,
 καὶ πάλιν ὁ αὐτός. μηδὲν οὖν παρὲν ἐκείνου πᾶν πο-
 τε τῆ ἑνός ἔσθ' ἰσχύος ἀγαθοῦ ἐννοούμενος ἀδύ-
 νατον εἶπης· ἢ πᾶσα γὰρ διώματις αὐτὸς ἔστι, μη-
 δὲ ἐν ἑνὶ αὐτὸν διακνοηθῆσθαι εἶναι· μηδὲ πάλιν κατ'
 ἐκείνους πινός, αὐτὸς γὰρ ἀπαρτῆτος ὢν, πᾶντων
 ἔστι παρὰ, καὶ ὑπὸ μηδενός ἐμπεριεχόμενος
 πᾶντα ἐμπεριέχει· ἐπεὶ τίς διαφορὰ ἔστι τῆ
 ἑαυτῶν παρὰ τὸ ἀσώματον, ἔσθ' ἡ γῆ τῆ
 παρὰ τὸ ἀήρητον, καὶ τῆ αἰάκη ὑποκειμέ-
 νων, παρὰ τὸ αὐτεξούσιον, ἢ τῆ ἐπιγείων παρὰ
 τὰ ἐπουράνια, καὶ τῆ φθαρτῆ παρὰ τὰ αἶδρα· C
 ἔσθ' ὅτι τὸ μὲν αὐτεξούσιον ἔστι, τὸ δὲ αἰάκη ὑπο-
 κείμενον. τὰ δὲ κατὰ ἀτελή ὄντα φθαρτά· ἔστιν
 ἀλλὰ μὲν καὶ Σοφοκλῆς οὕτω φησὶ παρὰ Θεοῦ,

— ἐν ταῖς ἀληθείαις, εἰς ἔστι Θεός,

Ὁς οὐρανὸν ἔτευξε, καὶ γῆν μακρὰν
 Πόντου τε χερσὶν οἰδέμα, καὶ ἀνέμῳ βίας.
 Θνητοὶ δὲ πολλοί, κραδίη πλανώμενοι,
 Ἰδρυσάμεθα πημὶν παρὰ ψυχάς.
 Θεῶν ἀγάλματα, ἐκ λίθων τε καὶ ξύλων·
 Ἡ χρυσοτεύκτων, ἢ ἐλεφαντίνων τύποις,
 Θεῶν τῆ τούτοις, καὶ κενὰς πρηνήρας
 Τύχοντες, οὕτως βίσεσθαι νομίζοντες.
 καὶ μὲν τοὶ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς Ξενοφῶν. ὁ γοῦν
 πάντα σείων, καὶ ἀτρεμίζων, ὡς ἀπὸ μέγας τίς ἔσθ'
 διωπατῆς, φανερός, ὁποῖος δὲ τίς μορφῶν ἀ-
 φανής, οὐτε μὲν ὁ παμφανής δοκῆσθαι ἢ ἡλίου,
 ὅσθ' ἔσθ' εἰς οἰκεν ὅσθ' ἐαυτὸν, ὅσθ' ἀτρεπέειν, ἀλλ'
 ὡς ἡ ἀναγκῆ αὐτὸν θεάσθαι πῶ ὅσθ' ἀφαν-
 ρήται. εἰς μὲν οὖν ὅτι Θεός, κατὰ φύσιν τῆ καὶ
 ἀληθῶς ἔστι, πᾶντες ἀνωτάτω νοῦ ἔσθ' ἄκα-
 τὰληπτός, ἀρείδεος, ζωοποιός, ἔσθ' πάντων ἀρχή,

A comprehendi, & quod perpetuum est,
 non facile cum breui duraturo coales-
 cit : nam hoc semper est, illud præ-
 terit, hoc verum, illud imaginatione
 adumbratur. Quanto igitur infirmius
 fortiori, & inferius præstantiori, tan-
 to mortale diuino & immortalī distat.
 Quare si quis est oculus incorporeus
 prodeat è corpore, atque ad contem-
 plationem pulchri euolet ac eueha-
 tur, non figuram, nō corpus, nec ideas
 cernere quarens, sed illud magis quod
 ista efficit, quietum, serenum, stabile,
 immutabile, ipsum omnia & solum,
 vnum idem ex seipso, idem in seipso,
 sibi ipsi, simile quod nec alij simile, nec
 sibi ipsi dissimile, rursusque idem. Ni-
 hil ergo vnquam de ipso vno & solo
 bono cogitans impossibile dicas: om-
 nis enim potentia ipse est; neque in
 aliquo ipsum esse conceperis, neque
 extra aliquem: cum enim infinitus sit
 omnium est finis, & à nemine conti-
 netur omnia continens. Quantum
 enim discrepant corpora ab incorpo-
 reis, genita ab ingenitis, necessitati
 subiecta à liberis & spontaneis, vel ter-
 rena à cœlestibus & corruptioni ob-
 noxia ab æternis: non quod aliud qui-
 dem sui iuris sit, aliud verò necessitati
 mancipatum. quæ porro infra sunt:
 imperfecta & corruptibilia censeas.
 quinetiam Sophocles sic ait de Deo,

-- in veritate vnus est Deus,

Qui cœlum fabricatus est & terram ma-
 gnam

Marisque speciosum tumorem & vento-
 rum vim:

Mortales verò multi, corde errantes,

Ereximus arummarum consolationes

Deorum simulacra ex lapidibus & lignis;

Vel inauratas vel elaboratas formas;

Et his sacrificia & vanas celebritates,

Faciunt, sic pietatem colere existimamus.

D Et quidem sapientissimus Xenophon.
 Ille omnia concutiens & stabilis ma-
 nens, quod magnus sit & potens, ma-
 nifestum, figura tamen incognitus,
 nec quidem is est qui videatur vndi-
 que conspicibilis esse sol, nec vero
 ipse videtur pati se conspici, sed si quis
 impudenter ipsum intueatur, orbat
 visu. Quod igitur vnus sit Deus se-
 cundum naturam, supra omnem men-
 tem intellectum & rationem, incom-
 prehensus, figuræ, expers, viuificus,

ση, καὶ τὰ νοερὰ κόσμῳ, ἔχῃ γὰρ ἀρχὴντα ἅπτι-
 κείμῳ δὴ δημιουργὸν λόγον τῶ πᾶντων δεσπότου,
 ὅς μετ' ἐκείνον ἑστῆ διὰ μίση, ἀγῆντος, ἀ-
 παρτατος, ὃς ἐκείνου παρὰ φύσιν, καὶ ἅπτι-
 ται, καὶ ἀρχὴ τῶν δι' αὐτὰ δημιουργηθέντων.
 ἵσι δὲ τῶ πᾶντελειῶ παρὰ φύσιν καὶ τέλειος καὶ
 ἐξῆνιμος γῆσιος ἕως. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ὡς ἐρομέ-
 νου πινὸς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ τελευτῆν, καὶ λέγον-
 τος· Ἀλλὰ τί δὲ, ὦ μέγιστε, ἀγαθὸς δαίμων, βύ-
 τω τὰ ὀνόματι ἐκλήθη ἀπὸ τῶ πᾶντων κυ-
 είου, Φησὶ, καὶ ἐν τοῖς ἐμπαρὰ φύσιν εἶπον, σὺ δὲ
 οὐ σιωπῆσαι φύσιν τῶ νοερῶ αὐτὰ λόγον, φύ-
 σις ἐστὶ γῆντικὴ τῶ ὡσπερ αὐτὰ ἢ γῆνσιος, ἢ
 φύσιν, ἢ ἐτος, ἢ ὁ θελεῖς αὐτὸ καλεῖν, καὶ λέγει
 τὸ μόνον νοῦν, ὅτι τέλειος ἐστὶν ἐν τελείῳ, καὶ ἀ-
 πὸ τέλειος τέλεια ἀγαθὰ ἐργάζεται, καὶ δι-
 μιουργεῖ καὶ ζωοποιεῖ. ἅπτι ὅν τοιαύτης ἔχε-
 ται φύσεως, καλεῖται τῶ παρὰ φύσιν. καὶ
 ὁ αὐτὸς ἐν λόγῳ παρὰ φύσιν τῶ παρὰ τὸν Τὰτ
 διεξοδιῶν. οὕτω λέγει παρὰ Θεοῦ· ὁ τῶ δι-
 μιουργῶν λόγος, ὦ τέκνον, ἀδελφὸς, ἀδελφίνης,
 ἀδελφῆς, ἀμείωτος, ἀμεταβλητός, ἀφθαρτός
 μόνος, αἰεὶ ἑαυτῶ ὁμοῖος ἐστὶν, ἴσος δὲ καὶ ὁμο-
 λὸς, βίσηθῆς, βίσηθῆς, εἰς ὧν ὁ μετὰ τὸν παρὰ
 γνωσμένον Θεόν, σημεῖναι δὲ οἱ μὲν ἀλλὰ γε
 τυτουῖ, τὸν πατέρα. ἀπὸ γῆν μὲν οὕτω τῶ
 παρὰ ἐντελεσάτιω ἀπὸ γῆν τῶ, ὅτι τὸν μο-
 νογῆν τῶ Θεοῦ λόγον ἐννενοήσαι καὶ αὐτῶ.
 δεῖν δὲ οἱ μὲν οἷς ἐφῶ παρὰ πενεγκεῖν, καὶ τῶ
 παρὰ τῶ ἀγίου πνεύματος παρὰ αὐτῶν εἰρημῶνα.
 Πορφύριος γὰρ Φησὶ, Πλάτωνος ἐκπῆλμῶνος
 δόξα, ἀλλὰ τῶν ἑσπασάπων, πῶ τῶ θείου
 παρὰ εἶν οὐσίαν, εἶν δὲ τὸν μὲν ἀνωτάτω
 Θεόν ἑσπασάων· μετ' αὐτῶν δὲ καὶ δευτέρῳ τὸν
 δημιουργὸν, τῶν δὲ καὶ πῶ τῶ κόσμου ψυ-
 χῶ. ἀλλὰ γὰρ ψυχῆς, πῶ ἑσπασάων παρὰ εἶν.
 ἰδὸν δὲ τῶ παρὰ ἐν τῶν ἀλλὰ τῶν ἑσπασά-
 σῶν πῶ τῶ θείου παρὰ εἶν οὐσίαν ἰσχυρίζε-
 ται· εἰς μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ τῶ ὅλων Θεός, κατευ-
 ρῶεται δὲ ὡσπερ ἐν τῶ αὐτὰ γῆσις, εἰς ἀ-
 γῆν τε καὶ ὁμοῖον τῶ ἀδα εἰς τε πατέρα
 Φημὶ καὶ γῆν, καὶ ἀγίου πνεύματος, ὁ καὶ ψυχῶ
 τῶ κόσμου Φησὶ ὁ Πλάτων· ζωοποιεῖ δὲ ὁ
 πνεύματος, καὶ παρὰ εἶν ἐκ τῶν παρὰ δι' ἕως,
 καὶ ἐν αὐτῶ ζῶντα, καὶ κινούμενα καὶ ἐσμέν.
 ἀληθεῖς γὰρ λέγων ὁ κύριος ἐμῶν Ἰησοῦς

A mundo intellectuali, habet enim re-
 gnatorem superpositum opificem ser-
 monem omnium Domini, qui post
 illum est prima potentia, ingenitus, in-
 finitus, ex illo prospectans & superstat
 & imperat omnibus ab eo formatis: est
 vero longè perfectissimi progenitus,
 perfectus, fœcundus & germanus le-
 gitimûsque filius. Rursus idem tan-
 quam interrogante quodam in Ægy-
 pto sacerdote, ac dicente: quamob-
 rem ὁ maximè bonus dæmon hoc no-
 mine ab omnium domino nuncupa-
 tus est, ait & in superioribus, inquit,
 dixi, tu verò non intellexisti, natura
 huius intellectualis verbi, natura est
 ad generandum & operandum apta
 hoc tanquam eius generatio, vel na-
 tura, vel mos, vel quocunque nomi-
 ne voces licebit, id vnum duntaxat
 cogitans quod perfectus est in perfe-
 cto, & à perfecto perfecta opera efficit
 atque fabricat ac viuificat: vnde quia
 eius naturæ est, rectè eo modo nun-
 cupatur. Idem lib. 1. digressionum
 ad Tat, sic de Deo pronunciat: Crea-
 toris verbum ὁ fili, æternum per se
 mouens, incrementi, minutionis, mu-
 tationis, corruptionis solum expers,
 semper sibi simile, æquale & planum,
 stabile, compositum, vnum post præ-
 cognitum Deum existens, ac per hoc
 vti opinor, patrem denotat. Quæ-
 quidem sufficiunt ad plenè demon-
 strandum eos nonnullam quoque vni-
 geniti Dei verbi notitiam habuisse.
 Iam verò antedictis adiicienda sunt
 de sancto Spiritu ab iisdem prolata.
 Porphyrius enim opinionem Platonis
 exponens, ait, Dei substantiam vsque
 ad tres hypostasas procedere, esse ve-
 rò supremum Deum optimum, post
 ipsum & alterum creatorem seu opifi-
 cem, tertium porrò mundi animam,
 ad animam enim vsque diuinitatem
 extendi. Ecce in his manifestò vsque
 ad tres hypostasas diuinam substan-
 tiam procedere cōtendit: Vnus quip-
 pe est vniuersi Deus, extenditur verò
 tanquam ipsius notio, in sanctam &
 consubstantialè Trinitatem, in pa-
 trem inquam & filium & Spiritum
 sanctum, quem mundi animam vocat
 Plato: viuificat autem spiritus & pro-
 cedit ex viuente patre per filium, &
 in eo viuimus & mouemur & sumus.
 Verax est enim Dominus noster Iesus

Christus dicens: Spiritus est qui viuificat. Et rursus idem Porphyrius de Platone. Quare in arcanis de his obscure innuens ac per ænigma loquens ait: Circa regē omnia sunt, & illius causa omnia, & illud causa omniū pulchrum, secundum circa secunda, tertium circa tertia, tanquam omnibus circa tres Deos existentibus, sed iam primò quidem circa omnium regem, secundo circa Deum ab illo, & tertio circa eum qui ab illo est. Declarauit autem & quam ex se ipsis inuicem habēt, hypostasim, inciperēq; à rege & subinceptionem & submissionem earum post primum, cum dicat, primò, secundò & tertio, quodque ex vno omnia & per ipsum seruantur, speculatus certè non vsque quaque omnia, sed eodem modo quo qui Arium sectatur, diuidit & supponit subiectas & subordinatas inter se subsistentias inducens, & putat tres Deos esse distinctè sanctam & cōsubstantialē Trinitatem. Neque verò omnino veritatis ignarus fuit, quin potius existimo cum & sensurum & locuturum fuisse rectè, editurum quoque in vulgus palamque facturum veras & germanas de Deo opiniones, nisi fortè Anyti & Meliti accusationem timuisset, atque Socratis cicutam. Ait etiam Hermes sermone tertio ad Asclepium: Fieri nō potest vt in rudes & non initiatos hæc mysteria efferantur: sed mente audite: vna erat tantum lux intellectualis ante lucē intellectuā, & est semper mens mentis clara & illustrans, nec aliud quidquā erat, quàm huius vnitas, semper in se ipsa existens, semper sua ipsius mente, & luce, & spiritu omnia complectitur, & post alia dicit: Intra hunc non Deus, non Angelus, non dæmon, nō substantia quæpiam alia: omniū enim est Dominus, & pater & Deus, & fons & vita & potestas, & lux & mens & spiritus, & omnia in ipso & sub ipso sunt: mentem enim ex mēte, vt ego quidem puto, appellat filium, & tanquam lumen de lumine, meminit & spiritus tanquam omnia continentis: neque vero Angelum, neque dæmonem, neque aliam vllam naturam vel substantiam ait extra eminentiam & potestatem Dei esse positam, sed sub ipsa omnia & per ipsam esse determinata. Rursus idem eodem sermone tertio ad Asclepium,

Χειρός· ὁ πνεῦμα ἐστὶ ὁ ζωοποιῶν. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Πορφύριος πρὸς Πλάτωνα. δὲ ἐν ἀπορρήτοις πρὸς τούτων ἀγιότητος φησὶ, περὶ τὸν βασιλέα πάντα ἐστὶ, καὶ ἐκείνου ἐνεκα πάντα, καὶ ἐκείνο ἀίτιον πάντων καλῶν, δούτερον δὲ πρὸς τὰ δούτερα, καὶ τρίτον πρὸς τὰ τρίτα· ὡς γὰρ πάντων μὲν πρὸς τοὺς οὐρανούς, ἀλλ' ἴδιον πρὸς τὸν πάντων βασιλέα, δούτερος δὲ, πρὸς τὸν ἀπ' ἐκείνου Θεόν, καὶ τρίτος πρὸς τὸν ἀπὸ τούτου. δηλώκε δὲ ἐμφανῶς ἐπὶ τῶν ἀλλήλων ὑπόστασιν, ἀρχὴ μὲν ἀπὸ τῆς βασιλείας, καὶ τῶν ὑποστάσεων καὶ ὑφῆσιν τῶν μὲν πρὸς τὸν πρῶτον, ἀπὸ τῆς πρῶτης καὶ δούτερος, καὶ τρίτος εἰπεῖν, ὅτι ἐξ ἐνός τὰ πάντα, καὶ δι' αὐτῶν σώζεται· τετεωρήκε μὲν οὖν οὐχ ὑγιᾶς εἰσάπτω, ἀλλὰ τοῖς Ἰσραηλίου πεφρονηκόσιν, ἐν ἴσῳ διαμρῶ, ἐπὶ ὑφίστησιν, ὑποκαθημένας τε ἀλλήλαις (καὶ ὑποστάσεις εἰσφέρῃ, καὶ πρὸς οἴεται θεοὺς εἶ), διηρημένως τῶν ἁγίων ἐομοῦσιον πλὴν οὐκ ἠγνόηκεν ὁ λόγος πρὸς ἀληθῆς. οἴμα δ' αὖ, ὅτι καὶ ὑγιᾶς ἐφητέ καὶ πεφρονηκεν, ἐξελύκε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀπὸ τῆς, τῆς πρὸς Θεοῦ δόξης ὁ δὲ τῆς ἔχον, εἰ μὴ ἴαχα που τῶν Ἀνέτου καὶ Μελίτου γραφῶν ἐδέδει, καὶ ὁ Σωκράτους κώνειον. λέγῃ δὲ καὶ Ἐρμῆς ἐν λόγῳ τρίτῳ, τῶν πρὸς Ἀσκληπιόν, ΟΥ γὰρ ἐφικτόν ἐστιν εἰς ἀμύητοις, τοιαῦτα μυστήρια πρὸς ἑαυτῶν· ἀλλὰ πᾶσι νοῖ ἀκούσατε· ἐν μόνον ἡ φῶς νοερόν, πρὸς φῶς νοερόν, καὶ ἐστὶν αἰεὶ νοῦς νοὸς φωτεινός, καὶ ὅσῳ ἐτερον ἡ, ἢ τούτου ἐνόησεν αἰεὶ ἐαυτῶν ὡν αἰεὶ πᾶσι ἐαυτῶν νοῖ, καὶ φῶς καὶ πρῶτον μὲν πάντα πρὸς ἐξ. Ἐ μὲν ἕτερα φησὶν, ἐκτός τούτου, οὐ Θεός, οὐκ ἀγγελος, οὐ δαίμων, οὐκ οὐσία τίς ἄλλη· πάντων γὰρ ἐστὶ κύριος, καὶ πατήρ καὶ Θεός, ἐπὶ πηγή ἐξ ἧς καὶ διδάμεις, ἐξ ἧς ἐξοῦς ἐπὶ πνεῦμα, καὶ πάντα ἐν αὐτῶν καὶ ὑπὸ αὐτὸν ἐστὶ· νοῦν μὲν γὰρ ἐκ νοῦ, καθάπερ ἐγὼ μὲν, φησὶ τὸν υἱόν, καὶ ὡς φῶς ἐκ φωτός, μόνον δὲ καὶ τῆς πρῶτον μὲν ὡς πάντα πρὸς ἐξοῦς· οὔτε δὲ ἀγγελοῦ, οὔτε δαίμονα, οὔτε μὲν ἕτεραν πηλὴ φύσιν, ἢ οὐσίαν, ἐξ ἧς κεῖσθαι φησὶ τῆς θείας ὑποστάσεως, ἢ ἡγεμονίας· ἀλλ' ὑπὸ αὐτῆς ἴα πάντα ἐξ αὐτῶν ἐξοῦς ἐξοῦς ἐξοῦς. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῶν αὐτῶν λόγῳ τρίτῳ τῶν πρὸς Ἀσκληπιόν,

ὡς ἐροῦντος πινός, ὡεὶ τῷ θεοῦ πνεύματος, Α
 Φησὶν οὕτως, εἰ μὴ παρονομά τις ἡ τῷ πνεύ-
 των κυρίου, ὡς με τὸν λόγον τῶτον ἀποκα-
 λύψαι, ὅθεν ὑμῶν νῦν ἔρωσ τοιοῦτος κατεῖχεν,
 ἵνα ὡεὶ τούτου ζητήσητε· νῦν δὲ τὰ λοιπὰ
 τῷ λόγῳ ἀκούετε· τούτου τῷ πνεύματος, εἰ πολ-
 λάκις παρονομαζόμενα, πρῶτα γρηγοῦν, τὰ πρῶτα γὰρ
 κατ' ἀξίαν, τὰ πρῶτα ζωοποιεῖ, καὶ κρέμα, καὶ ἀ-
 πὸ τῆς ἀγίας πηγῆς ἐξήρηται, ὅτι κινεῖ πνεύ-
 ματι καὶ ζωῆς ἀπασι ἀεὶ ὑπερῶν, γένιμον ἐν
 ὄν. οἶδεν οὖν αὐτὸ καὶ ἰσχυρὰ ἰδρύσασθαι, εἰ
 τὰ πρῶτα ζωοποιεῖ, καὶ κρέμα εἰς ὡς εἰς ἀγίας Β
 πηγῆς ἠρτημένον τῷ Θεοῦ καὶ πατρὸς· παρονομα-
 ζεῖ αὐτὸ καὶ φύσιν, καὶ δι' ὑποκρίσειται τῇ κλι-
 σί. πολυπραγομένησδε τούτων ὡς ἐν τῷ πρῶ-
 ἐκείνοις βιβλία, ἀφανασάτιω πεπονήμεθα
 τὸν ἐκάστου δόξαν, ὡς αὐτὸ εἶδεῖν, οἱ ὀφθαλμοί
 νοί, ὅτι πεπλάτωται μὴ ἰδιωμομένησδε,
 τῷ πρῶτῷ Ἑλλήσιν ὅσων ὀλίγοι, καὶ ἀλλή-
 λαισ ἀπορίασ, μὴ δόξασ ἐγκρασίαν. εἰσὶ δὲ οἱ
 Μωσαϊκοῦ ὅσων ἀμοιρήσδε λόγοι, ἀφ' ὅ
 μέγιστος Αἰγύπτου φιλομαθείας χάριν περὶ
 θεῖν, οὗτοι ἀμεινόν πως, ἢ οἱ λοιποὶ πεφορημέ-
 σιν, ἐπὶ μὴ γεγυνοῦτες τῆς ἀληθείας, οὐ μὴ C
 ἀπολόων πρῶτα εἰς ἀληθείας τῆς ἀφανείας τὸν
 ὀφθαλμὸν, ὡς αὐτὸ οἶμαί τις καὶ ὀφθαλμῶν
 εἰπὼν, ὅσων τῷ εἰκότος ἀμύρτοι λογισμοῦ. ὅτι
 τῶν καὶ παρονομαζόμενα τὰ Χριστιανῶν, καὶ ἀλη-
 θείας ἐμπλεα καὶ ποῖς τῶν λογῶν δειλεγε-
 νοῖς, ὅτι ἔχον ἰσχυρὰ, καὶ ἀποκρίτως
 ἐν ἀμεινόν τῆς Ἑλλήσιν τερφείας, ἀποκρίτως
 οἶμαί διέδξε λόγους.

tanquam aliquo de diuino spiritu in-
 terrogante, sic ait, Nisi prouidentia
 quædam fuisset summi omnium do-
 mini, vt hūc sermonem aperirem, ne-
 que vobis nunc incessisset de hoc sci-
 ficitandi cupiditas: nunc verò reliqua
 sermonis audite: huius spiritus de quo
 sæpe prædixi omnia indigent, omnia
 enim pro dignitate ferens viuificat &
 alit, & à sancto fonte promanat, aditu-
 uans spiritu & vita, omnibus semper
 existens vitalis ac fœcundus. Nouit
 ergo vnum illum existentem propria
 subsistentia & omnia viuificantem at-
 que alentem, veluti que ex sancto fon-
 te manantem Dei & patris: procedit
 enim ex ipso secundum naturam, &
 per filium creationi subministratur.
 Quamobrem euolutis accuratè qua-
 tenus licuit istorum libris, vniuscuius-
 que opinionem clarè videndam pro-
 posuimus, vt qui hæc legent, nouer-
 rint, multos ex Græcorum sapientibus
 propriæ opinioni innixos errasse, &
 dissidentes inter se sententias habuis-
 se. Sunt verò ex iis Mosaïcorum ser-
 monum haud expertes vt qui discendi
 causâ peregrè in Ægyptum vsq; pro-
 fecti sint, hi melius quodammodo
 quàm cæteri senserunt, ad veritatem
 quidem propius accedentes, sed non
 mentis oculum omnino purum & ca-
 ligine vacuum lucidumque habue-
 runt, quos si quis strabos dixerit non v-
 tique à ratione deerrabit. Quòd ergo
 Christianorum dogmata antiquiora
 sint, & supersticiosi Græcorum nugis
 extra comparationem veriora, vel le-
 ditissimorum hominum testimoniis id
 comprobantibus, fati superque opi-
 nor hoc libro demonstratum est.

